

A

CAPVT XIV.

Κ Ε Φ Α Λ. 14.

Quale quot modis dicatur.

Τὸ ποιὸν ποσαχῶς λέγεσθαι.

QVale dicitur vno modo differentia substantiæ : vtputa , quale animal homo, quoniam bipes : equus verò , quadrupes: & circulus qualis quædam figura : quoniam absque angulis est , tanquam differentia , quæ secundum substantiam qualitas sit. Vno itaque modo , qualitas dicitur substantiæ differentia. Alio, vt immobilia , & mathematica , veluti numeri , quales quidam sunt , vt qui compositi : & non solum qui ad vnum sunt , sed ii quorum imitatio superficies , & solidum. Hi autem sunt , qui quoties quanti , aut quoties quanti quoties , & omnino quod in substantia , præter quantum existit. Substantia namque cuiusque est , quod semel , vtputa ipsorum sex , non qui bis , vel ter , sed qui semel. Sex enim semel , sex sunt. Item quæcunque substantiarum quæ mouentur , passionēs : vt caliditas & frigiditas , albedo & nigredo , grauitas & leuitas , & quæcunque similia , secundum quæ dicuntur alterari corpora , ipsis mutatis. Item , secundum virtutem & malitiam , & omnino bonum , & malum. Ferè itaque secundum duos modos dici possit ipsum quale , & horum vnum maximè proprium. Prima etenim qualitas , substantiæ differentia est : huius autem pars , & quæ in numeri qualitas est. Etenim differentia quædam substantiarum est , sed non aut eorum , quæ mouentur , aut non prout mouentur : hæc autem passionēs eorum quæ mouentur , prout mouentur , sunt , & motuum differentia. Virtus autem , & malitia , passionum quædam partes sunt. Differentias enim motus & actionis quædam manifestant , secundum quas bene vel malè agunt , aut patiuntur ea quæ in motu sunt. Quod enim hoc modo potest moueri , aut agere , bonum : quod verò illo modo , & contrario , malum. Maximè autem bonum & malum significant qualitatem in illis quæ animata sunt , & illis maximè , quæ habent electionem.

Τὸ ποιὸν λέγεσθαι ἓνα μὲν ἔστιν ἢ διαφορὰ τῆς οὐσίας . οἷον , ποιὸν τὸ ἀδύνατον ζῶον , οὗ δὲ ποιοῦ ἵππος δὲ τετραπόδιον καὶ κύκλος ποιὸν ζῴδιον , οὗ δὲ ἀγῶνιον , ὡς τῆς διαφορᾶς τῆς κατὰ πλὴν οὐσίας ποιότητος οὐσίας . ἓνα δὲ ὡς τὰ ἀκίνητα , καὶ μαθηματικά , ὡς τὰ οἰ αριθμοὶ ποιοὶ τινες οἷον οἱ σωτήρι , ἔ μὴ μόνον ἐφ' ἐν ὄντες , ἀλλ' ὡν μίμημα τὸ ἐπίπεδον καὶ τὸ στερεόν . οὔτοι δὲ εἰσὶν οἱ ποσάκις ποσοὶ , * οἱ ποσὶ ποσάκις , καὶ ὅλως ὁ ποσὸς ἡ ἀρχὴ ἐν τῇ οὐσίᾳ οὐσία γὰρ ἐκάστου τὸ ἀπαξ . οἷον τῆς ἕξις , οὐχ ὁ δὲ ἢ τρεῖς εἰσὶν , ἀλλὰ ὁ ἀπαξ . ἕξις γὰρ ἀπαξ ἕξις . ἐπὶ ὅσα πάθη τῶν κινουμένων οὐσιῶν . οἷον , θερμότης καὶ ψυχρότης , ἔ λευκότης ἔ μελαγχμία , ἔ βαρύτης καὶ κορυφότης , ἔ ὅσα τοιαῦτα καθ' ἀ λέγονται ἔ ἀλλοιοῦσθαι τὰ ἄματα μεταβαλλόντων . ἔ ἡ καὶ ἀρετὴ καὶ κακία , ἔ ὅλως τὸ κακὸν ἔ ἀγαθόν . σχεδὸν δὲ καὶ δύο ἔστιν λέγειν τὸ ποιὸν , καὶ τούτων ἓνα τὸν κυριώτατον . ὡς τὴν μὲν γὰρ ποιότητος , ἢ τῆς οὐσίας διαφορᾶς . τούτης δὲ πᾶσι ἐν πῶς ἀριθμοῖς ποιότητος μέρος . διαφορὰ γὰρ πῶς οὐσιῶν , * ἀλλ' ἢ οὐ κινουμένων , ἢ οὐχ ἢ κινουμένων . τὰ δὲ πάθη τῶν κινουμένων ἢ κινουμένων , καὶ αἱ τῶν κινήσεων διαφοραὶ . ἀρετὴ δὲ καὶ κακία τῶν παθημάτων μέρος ἔστι . διαφορὰς γὰρ δηλοῦσι τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἐνεργείας , καθ' ἃς ποιοῦσιν ἢ πάροισι καλῶς ἢ φάυλως τὰ ἐν τῇ κινήσει ὄντα . τὸ μὲν γὰρ ὡς διδυμῶν κινεῖσθαι ἢ ἐνεργεῖν , ἀγαθόν . τὸ δὲ ὡς ἐναντίως , μορθηρὸν . μάλιστα δὲ τὸ ἀγαθόν καὶ τὸ κακόν , σημαίνει τὸ ποιὸν ὅτι τῶν ἐμψύχων , καὶ τούτων μάλιστα ὅτι τῶν ἐχοισι παρὰ ἄρεσιν .

Lib. Categor. cap. 8.

Scrib. ἢ οἱ ποσάκις , ποσὶ ποσάκις . Vide Alexand.

ἢ καὶ ἢ κ.

CAPVT XV.

Κ Ε Φ Α Λ. 15.

Ad aliquid quot modis dicatur.

Πρὸς τι ποσαχῶς λέγεσθαι.

AD aliquid dicuntur quædam , vt duplum ad dimidium , & triplum ad

Πρὸς τι λέγεσθαι , ἓνα μὲν , ὡς διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ , ἔ τριπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ .

Cap. 7 lib. Categor.

τριτημέριον, ἔ' ὅλως πολλαπλάσιον πρὸς
 τὸ πολλοσημέριον, ἔ' ὑπερέχον πρὸς ὑπερ-
 χόμῳ. τὰ δ' ὡς θερμαντικὸν πρὸς θερμαν-
 τὸν, καὶ τμητικὸν πρὸς τμητὸν, καὶ ὅλως τὸ
 ποιητικὸν πρὸς τὸ παθητικόν. τὰ δ' ὡς τὸ με-
 τρητὸν πρὸς τὸ μέτρον, καὶ τὸ ἔπισητὸν πρὸς
 ἔπισημῶν, καὶ αἰσθητὸν πρὸς αἰσθησιν. λέ-
 γεται δὲ τὰ μὲν πρῶτα κατ' ἀριθμὸν, ἢ
 ἀπλῶς, ἢ ὠεισμένως πρὸς αὐτοῖς, ἢ πρὸς ἐν-
 οῖς, τὸ μὲν διπλάσιον πρὸς ἐν, ἀριθμὸς ὠει-
 σμένος· τὸ δ' ὑποπλασιον, κατ' ἀριθμὸν
 πρὸς ἐν, οὐχ ὠεισμένον δὲ· οἷον, τριπλάσιον, ἢ ἑξήκοντα.
 τὸ δὲ ἡμίσιον, πρὸς τὸ ἡμίσιον κατ' ἀριθ-
 μὸν, πρὸς ἀριθμὸν ὠεισμένον· τὸ ἔπιμέριον,
 πρὸς τὸ ὑπεπιμέριον καὶ ἀόριστον, ὡς πρὸ τὸ
 πολλαπλάσιον πρὸς ἐν· τὸ δ' ὑπερέχον
 πρὸς τὸ ὑπερχόμῳ· ὅλως ἀόριστον κατ'
 ἀριθμὸν. ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύμμετρος καὶ μὴ
 σύμμετρον δὲ ἀριθμὸν λέγεται. τὸ γὰρ ὑπερέ-
 χον πρὸς τὸ ὑπερχόμῳ, πρὸς τὸν τε
 ἔστι, καὶ ἐπὶ. τὸ δὲ ἀόριστον, ὁ πότερον
 γὰρ ἔτυχεν, ἔστι ἢ ἴσον, ἢ ὑπὲρ ἴσον. ταῦ-
 τὰ τε οὐκ ἔστι πρὸς ἢ ἀπὸ τὰ κατ' ἀριθμὸν
 λέγεται, καὶ ἀριθμὸν πάση· καὶ ἐπὶ τὸ ἴσον καὶ
 ὁμοιον καὶ ταῦτ', κατ' ἄλλον ἔρπον. κατὰ
 γὰρ τὸ ἐν λέγεται πρὸς τὰ. ταῦτ' αὖτ' ὡς, ὡν
 μία ἡ οὐσία· ὁμοια δὲ, ὡν ἡ ποιότης μία· ἴσα
 δὲ, ὡν τὸ ποσὸν ἐν. τὸ δὲ ἐν, τὸ ἀριθμὸν ἀρχὴ
 ἔ' μέτρον. ὡς τε ταῦτα πρὸς τὰ λέγε-
 ται, κατ' ἀριθμὸν μὲν, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ ἔρ-
 πον· τὰ δὲ ποιητικὰ καὶ δυνάμει ποιητικῶ-
 τε καὶ παθητικῶ, ἔ' ἐνεργείας τὰς τῶν δυνά-
 μεων. οἷον τὸ θερμαντικὸν πρὸς τὸ θερμαντὸν,
 ὅτι δυνάμει· ἔ' πάλιν τὸ θερμαίνον πρὸς τὸ
 θερμαντόμῳ, ἔ' τὸ τέμνον πρὸς τὸ τεμνόμε-
 νον, ὡς ἐνεργητικῶ. τῶν δὲ κατ' ἀριθμὸν,
 οὐκ εἰσὶν ἐνεργεῖαι, ἀλλ' ἢ ὄν ἔρπον ἐν ἐτε-
 ροῖς εἰρησῶν· αἱ δὲ κατὰ κινήσιν ἐνεργεῖαι, οὐχ
 ὑπερέχουσι. τῶν δὲ καὶ δυνάμει καὶ κατὰ
 χρόνους ἢ δὴ λέγονται τὰ πρὸς ἢ· οἷον τὸ πε-
 ποιητικὸν πρὸς τὸ πεποιητόμῳ, ἔ' τὸ ποιῆσον
 πρὸς τὸ ποιησόμενον. οὕτω γὰρ καὶ πατὴρ
 ἢ οὐ λέγεται πατὴρ· τὸ μὲν γὰρ πεποιητικὸν, τὸ
 δὲ πεποιητὸν πρὸς τὸ ἐστίν· ἐπὶ ἐνία καὶ ἐρησιν δυνά-
 μεως, ὡς πρὸ τὸ ἀδυνάτων, καὶ ὅσα οὕτω λέ-
 γεται, οἷον τὸ ἀόριστον. τὰ μὲν οὖν κατ' ἀριθ-
 μὸν ἔ' δυνάμει λεγόμενα πρὸς π, πρὸς τὰ
 ἔ' πρὸς ἢ, τὰ δὲ ἔ' πρὸς ἢ ἄλλου λέγονται
 * αὐτὸ ἔ' πρὸς ἢ, ἀλλὰ μὴ τὰ * ἄλλου πρὸς
 ἐκείνο. τὸ δὲ μετρητὸν ἔ' τὸ ἔπισητὸν, καὶ

tertiam partem: simpliciter multiplex, ad
 multiplicati partem: & excedens, ad ex-
 cessum. Quaedam, ut calefactivum ad ca-
 lefactibile, & sectivum ad secabile; &
 simpliciter, activum ad passivum. Qua-
 dam, ut mensurabile ad mensuram, &
 scibile ad scientiam, & sensibile ad sen-
 sum. Dicuntur autem prima quidem se-
 cundum numerum, aut simpliciter, aut de-
 terminate ad eos, aut ad unum: ut puta, du-
 plum quidem ad unum, numerus determi-
 natus: multiplex vero secundum nume-
 rum, ad unum, non tamen determina-
 tum, ut hunc, vel hunc: sesquialterum ve-
 ro ad sesquialterum secundum numerum,
 ad numerum determinatum: superpartiens
 autem ad superpartientem secundum inde-
 terminatum, sicuti multiplex ad unum
 excedens autem ad excessum, omnino in-
 determinatum secundum numerum. Nu-
 merus enim commensurabilis: secundum
 vero incommensurabilem numerum dicitur.
 Excedens enim ad excessum tan-
 tum est, & ultra: hoc vero, indeter-
 minatum est. Quodcumque enim con-
 tingit, est aut æquale, aut non æquale.
 Hæc itaque ad aliquid omnia secundum
 numerum dicuntur, & numeri passionis
 sunt. Et adhuc æquale, simile, & idem,
 secundum alium modum. Secundum
 unum etenim omnia dicuntur. Eadem
 enim sunt, quorum substantia una. Si-
 milia vero, quorum qualitas una. Æqua-
 lia autem, quorum quantitas una. Ip-
 sum vero unum, numeri principium, &
 mensura. Unde hæc omnia ad aliquid di-
 cuntur secundum numerum quidem, non
 tamen eodem modo. Activa vero & pas-
 siva, secundum activam & passivam po-
 tentiam, & potentiarum actiones: ut puta
 calefactivum, ad calefactibile, quoniam
 possunt: & rursus calefaciens ad id quod
 calefit; & secans, ad id quod secatur,
 ut agentia. Eorum autem quæ secun-
 dum numerum sunt, non sunt actiones,
 nisi quemadmodum in aliis dictum est.
 Sed secundum motum actiones non exi-
 stunt. Eorum vero quæ secundum po-
 tentiam, etiam secundum tempora iam
 dicuntur ad aliquid, veluti quod fecit,
 ad id quod factum est: & id quod fa-
 cturum est, ad id quod faciendum est.
 Sic enim pater quoque filii pater dicitur:
 hoc enim fecit, ac illud passum
 quid est. Item, quedam secundum
 privationem potentie, ut impossibile:
 & quæcumque ita dicuntur, ut inuisibi-
 le. Quæcumque igitur secundum nume-
 rum & potentiam ad aliquid dicuntur,
 cuncta sunt ad aliquid, eo quod ip-
 sum quod est alterius, dicitur ipsum,
 quod est, sed non eo quod aliud ad illud.
 Mensura-

κα. αὐτὸ
 ἔ' πρὸς ἔ' πρὸς
 γὰρ ἀμο
 πρ.

Mensurabile, & scibile, & intelligibile, eo quod aliud ad illud dicitur. Nam intelligibile significat, quod eius est intellectus. Non est autem intellectus ad illud, cuius intellectus est. Idem enim profecto bis dictum esset. Similiter & visus, cuiusdam est visus, non cuius est visus, (etsi verum est hoc dicere,) sed ad colorem, aut aliquid aliud tale. Illo verò modo bis idem diceretur, quod visus est, cuius est visus. Eorum igitur quæ per se ad aliquid dicuntur, quædam ita dicuntur, quædam si genera eorum talia sunt: ut puta medendi ars eorum est quæ ad aliquid sunt, quoniam genus eius scientia videtur eorum esse quæ ad aliquid sunt. Item, secundum quæ ad aliquid dicuntur ea quæ illa habent, ut æqualitas, quoniam ipsum æquale: & similitudo, quoniam & ipsum simile. Aliqua verò secundum accidens dicuntur: ut homo ad aliquid, quoniam accidit ei duplo esse. Hoc autem eorum est quæ ad aliquid sunt: aut album, si eidem accidit, duplo & albo esse.

CAPVT XVI.

Perfectum quot modis dicatur.

Perfectum dicitur vno quidem modo extra quod non est ullam accipere particulam: ut puta, tempus ipsum vniuscuiusque perfectum est, extra quod non est vllum accipere tempus, quod pars huius temporis sit. Et quod secundum virtutem, & quod est eius, quod bene, non habens excessum ad genus: ut perfectus medicus, & perfectus tibicen, cum secundum propriæ virtutis speciem in nullo deficient. Ita etiam in malis metaphoricè dicimus calumniatorem perfectum, & furem perfectum: quoniam etiam bonos eos appellamus: ut puta furem bonum & calumniatorem bonum. Virtus quoque, quædam perfectio est: vnumquodque namque tunc perfectum est, cunctaque substantia tunc perfecta, cum secundum speciem propriæ virtutis nulla desit particula magnitudinis naturalis. Item, quibus finis studiosus est, ea perfecta dicuntur: etenim secundum quod habent finem, perfecta dicuntur. Quare cum finis vltimorum quippiam est, ad prava quoque transferentes, dicimus perfectè interemptum esse, & perfectè corruptum esse, cum nil corruptionis aut mali desit, sed in vltimo sit. Propter quod & mors metaphoricè dicitur finis, quoniam vltima. Finis autem, & quod cuius gratia, vltimum.

Tom. IV.

τὸ ἀριστον πρὸ ἄλλου πρὸς αὐτὰ λέγεσθαι, πρὸς ἡ λέγεσθαι. τὸ, τε γὰρ ἀριστον σημαίνει, ὅτι ἔστιν αὐτὰ ἀριστία. οὐκ ἔστι δὲ ἡ ἀριστία πρὸς τὸ, οὐ ἔστι ἀριστία. δις γὰρ αὐτὸν εἰρημῶν ἀ εἴη ὁμοίως δὲ ἔτι καὶ ἔστιν ἡ ὄψις, οὐχ οὐ ἔστιν ὄψις καὶ αἰσθητὴς τῆς εἰπεῖν. ἀλλὰ πρὸς χροῖμα, ἢ πρὸς ἄλλο ἢ τοιοῦτον. ἐκείνως δὲ δις ἢ αὐτὸ λεγόμενα, ὅτι ἔστιν ὄψις, οὐ ἔστιν ἡ ὄψις. τὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα πρὸς ἡ, τὰ μὲν οὕτω λέγεσθαι, τὰ δὲ αὐτὰ γῆνη αὐτῆς ἢ τοιαύτα. οἷον, ἡ ἰατρικὴ τῆς πρὸς π, ὅτι τὸ γῆνος αὐτῆς ἡ ὀπτισημη δοκεῖ εἶναι τῆς πρὸς ἡ. εἰ καὶ ὅσα τὰ ἔχοντα λέγεσθαι πρὸς ἡ, οἷον ἰσότης, ὅτι τὸ ἴσον. καὶ ὁμοιότης, ὅτι ὁμοιον. τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οἷον ἀδελφὸς πρὸς π, ὅτι συμβέβηκεν αὐτῷ διπλασίω εἶναι. τὸ δὲ ἔστι τῆς πρὸς π. ἢ τὸ λυκὸν. εἰ τὰ αὐτὰ συμβέβηκε διπλασίω ἔλθω. εἶναι.

ΚΕΦΑΛ. 15.

Τέλειον ποσαχῶς λέγεται.

ΤΕΛΕΙΟΝ λέγεσθαι, ἐν μὲν οὐ μὴ ἔστιν ἔξω τι λαβεῖν, μηδὲ ἐν μόριον. οἷον χρόνος τέλειος ἐκάστου ἑκά, οὐ μὴ ἔστιν ἔξω ἢ λαβεῖν χρόνον ἑκά, ὅς τούτου μέρος ἔστι τῆς χρόνου. ἔτι κατ' ἀρετῆν, ἔτι τῆς δὲ, μὴ ἔχον ὑπερβολῆν πρὸς π γῆνος, οἷον τέλειος ἰατρῆς, ἔτι τέλειος αὐλητῆς, ὅταν καὶ τὸ εἶδος τῆς οἰκείας ἀρετῆς μηδὲν ἐλλείπωσιν. οὕτω δὲ μεταφέροντες καὶ ὅτι τῆς κακῆς λέγεσθαι αὐτῆς, συκοφαντῆν τέλειον, καὶ κλέπτῆν τέλειον. ὅτι ἔτι ἀγαθὸς λέγεσθαι αὐτῆς, οἷον κλέπτῆν ἀγαθόν, ἔτι συκοφαντῆν ἀγαθόν. καὶ ἡ ἀρετὴ τελείωσις π. ἑκάστον γὰρ τότε τέλειον, ἔτι ἡ οὐσία πᾶσα τότε τελεία, ὅταν καὶ τὸ εἶδος τῆς οἰκείας ἀρετῆς, μηδὲν ἐλλείπη μόριον τῆς καὶ φύσιν μεγέθους. εἰ οἷς ὑπαρχει τὸ τέλος ἀπουδαῖον, αὐτὰ λέγεσθαι τέλεια. καὶ γὰρ τὸ ἔχειν τέλος τέλεια. ὡς τὸ ὅτι τὸ τέλος τῆς ἐσχάτων π. ἔστι, ἔτι ὅτι τὰ φασὶν μεταφέροντες, λέγεσθαι, τελείως ἀπολωλέναι, ἔτι τελείως ἐφθάρθαι, ὅταν μηδὲν ἐλλείπη τῆς φθορᾶς ἔτι τῆς κακοῦ, ἀλλ' ὅτι τῆς ἐσχάτου ἢ δὲ ἔτι ἡ τελευτῆ κατὰ μεταφορᾶν λέγεσθαι τέλος, ὅτι ἀμφω ἐσχάτα. τέλος δὲ καὶ οὐ ἔνεκα ἐσχάτων

Ff

γρ. ἢ δὴ
καθ' αὐτά,

τὰ μὲν οὖν καθ' αὐτὰ λεγόμενα τέλεια, ὅσα
πανταχῶς λέγεται, τὰ μὲν τὰ κατὰ τὸ μῆδεν
ἐλλείπειν μηδ' ἔχειν ὑπερβολὴν ἐν ἐκά-
στῳ γένει, μηδ' εἶναι πᾶσι. τὰ δὲ ἄλλα,
* οὐ καθ' αὐτὰ, τὰ ἢ ποιεῖν ἢ τριοῦτον, ἢ
ἔχειν, ἢ ἀρμόττειν τούτῳ, ἢ ἄλλως γέ-
πως λέγεσθαι πρὸς τὰ πρῶτως λεγόμενα
τέλεια.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΖ΄.

Πέρασ ποσαχῶς λέγεται.

ΠΕΡΑΣ λέγεται τὸ ἔσχατον ἐκάστου,
καὶ οὐ ἔξω μηδὲν ὅστι λαβεῖν πρῶτου,
καὶ οὐ εἶσω πρῶτου, καὶ ὁ αὐτὸ ἢ
εἶδος μεγέθους ἢ ἔχοντος μέγεθος, καὶ τὸ τέλος
ἐκάστου. τριοῦτον δ' ἐφ' ὃ ἢ κινήσις ἐκ τῆς πρῶ-
ξίς, καὶ οὐκ ἀφ' οὐ. ὅτε δὲ ἀμφω, ἐκ ἀφ' οὐ,
ἐκ ἐφ' ὃ. ἐκ τὸ οὐ ἔνεκα, καὶ ἢ οὐσία ἐκάστου, καὶ
τὸ ἢ εἶναι ἐκάστου. τῆς γνώσεως γὰρ τῆτο
πέρας. εἰ δὲ τῆς γνώσεως, ἐκ τῆς πρῶτου
πρῶτος. ὥστε φαίετον ὅτι ὅσαχῶς ἢ ἀρχὴ λέ-
γεται, πανταχῶς καὶ τὸ πέρας, καὶ ἐπὶ πλεο-
ναχῶς. ἢ μὲν γὰρ ἀρχή, πέρας τὴν τὸ δὲ πέ-
ρας, οὐ πρῶτον ἀρχή.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΗ΄.

Τὸ καθ' ὃ καὶ καθ' αὐτὸ ποσαχῶς
λέγεται.

κ. ἀπα-
γογόν.

ΤΟ καθ' ὃ λέγεται πολλαχῶς. ἓνα
μὲν ἕξον, τὸ εἶδος ἐκ ἢ οὐσία ἐκάστου
πρῶτου, οἷον καθὸ ἀγαθός, * αὐτὸ ἀγα-
θόν. ἓνα δὲ, ἐν ᾧ πρῶτον πέφυκε γίνεσθαι,
οἷον τὸ χροῖμα ἐν τῇ ὀπιφανείᾳ. τὸ μὲν οὖν
πρῶτως λεγόμενον καθὸ τὸ εἶδος ὅστι. δὲ ἄτε-
ρως δὲ, ὡς ἢ ὕλη ἐκάστου ἐκ τῆς ὑποκειμένης
ἐκάστου πρῶτον. ὅλως δὲ τὸ καθὸ ἰσαχῶς
ἐκ τὸ αἴτιον ὑπαρξεί. καὶ ἢ γὰρ ἐλήλυθεν, ἢ
οὐ ἔνεκα ἐλήλυθε, λέγεται. ἐκ τῆς πρῶτου
λελόγισται, ἢ συλλελόγισται, ἢ ὅτι τὸ αἴτιον τῆς
συλλογισμοῦ, ἢ πρῶτου λογισμοῦ. ἐπὶ τὸ καθὸ,
τὸ κατὰ τῆς ἰσότητος λέγεται, καθὸ ἔσηκεν, ἢ καθὸ βα-
δίσει. πρῶτα γὰρ ταῦτα τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἰσότητος.
ὥστε ἐκ τὸ καθ' αὐτὸ, πολλαχῶς αἰτιολογία λέ-
γεται. ἐν μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ, τὸ πῶτον εἶναι ἐκά-
στου, οἷον ὁ Καμίας, καὶ τὸ ἢ εἶναι ἐκ τῆς
Καμίας.

A Quaecunque igitur per se perfecta dicun-
tur, toties dicuntur, quaedam eo quod se-
cundum bene in nullo deficient, nec ha-
bent in aliquo genere excessum, nec est
quicquam extra: cetera verò iam secun-
dum ipsa, eo quod aut aliquid tale faciunt
aut habent, aut conveniunt, aut tali aut
aliquo alio modo ad ea quae primo dicta
sunt, perfecta dicuntur.

B CAPVT XVII.

Terminus quot modis dicatur.

Terminus dicitur, quod ultimum cu-
iusque est, extra quod nihil est acci-
pere primum, & intra quod omnia pri-
mum, & quod magnitudinis species, aut
magnitudinem habentis, & cuiusque fi-
nis. Tale verò est, ad quod motus & actus,
& non à quo. Quandoque autem ambo, &
à quo, & ad quod, & cuius causa, & sub-
stantia uniuscuiusque ad quod quid erat
esse unicuique. Cognitionis enim hoc
terminus est: quod si cognitionis, rei
quoque est. Quare patet, quod quoties
dicitur principium, toties etiam terminus,
& amplius. Principium namque terminus
quidam, sed non omnis terminus, prin-
cipium.

CAPVT XVIII.

Secundum quod & secundum se, quot
modis dicitur.

Secundum quod, multipliciter dicitur.
Vno modo, species, & substantia cu-
iusque rei, ut secundum quod bonus, ip-
sum bonum. Alio, in quo primo fieri
aptum est, ut color in superficie. Quod
igitur primo dictum est secundum quod,
ipsa species est: secundo verò, tanquam
cuiusque materia, & primum cuiusque
subiectum. Et omnino ipsum secundum
quod toties dictum erit, quoties dicitur
causa. Secundum quod enim venit, aut
qua causa venit, dicitur: & secun-
dum quod paralogizatum, siue syllogi-
zatum est, & quae syllogismi siue pa-
ralogismi causa est. Item, secundum
quod dicitur, quod secundum positio-
nem est, secundum quod iterit, aut secun-
dum quod vadit: etenim haec omnia
positionem & locum significant. Quare
& secundum se, multipliciter ut dica-
tur necesse est. Vno namque modo se-
cundum se, est quod erat esse cuilibet:
ut Callias, & quod quid erat esse Calliam.

Alia verò, quæcunque in eo quod quid est, insunt: utputa Callias, secundum se animal est: in ratione enim, animal inest. Callias enim, quoddam animal est. Item, si in se ipso primo suscepit, aut in aliquo sui: utputa, superficies alba secundum se: & homo, secundum se vivens. Anima namque, pars quædam hominis est, in qua prima ipsum vivere est. Item, cuius non est aliqua alia causa. Hominis namque multæ causæ sunt, animal, bipes: attamen secundum se, homo est homo. Item quæcunque soli, prout soli insunt. Quare quod separatum est, secundum se est.

CAPVT XIX.

Dispositio quot modis dicatur.

Dispositio dicitur ordo partes habentis, aut secundum locum, aut secundum potentiam, aut secundum speciem. Positionem enim quandam esse oportet, sicut ipsum etiam dispositionis nomen significat.

CAPVT XX.

Habitus quot modis dicitur.

Habitus autem dicitur vno modo, tanquam quidam habentis & habitus actus: sicuti actio quædam, aut motus. Nam cum hoc quidem efficit, illud verò fit, est media effectio. Ita & habentis vestem & vestis habitæ, est medius habitus. Hunc itaque habitum, quod non contingit habere, manifestum est. In infinitum enim progredieretur, si habitus esset habitum habere. Alio modo habitus, dicitur dispositio, secundum quam bene vel malè disponitur dispositum, & aut secundum se, aut ad aliud, ut sanitas, quidam habitus est: dispositio etenim talis est. Item, habitus dicitur, si particula talis dispositionis sit. Quare partium quoque virtus, quidam habitus est.

CAPVT XXI.

Passio quot modis dicatur.

Passio dicitur, vno quidem modo qualitas, secundum quam alterari contingit: ut album & nigrum, dulce & amarum, Tom. IV.

Α ὅτι δὲ, ὅτι ἐν τῷ πῶς ἐστὶν ὑπαρχει, οἷον ζῶον ὁ Καλλίας καθ' αὐτό. ἐν γὰρ τῷ λόγῳ ἐνυπαρχει τὸ ζῶον ζῶον γὰρ ἔστι ὁ Καλλίας. ἐν δὲ εἶ* ἐν τῷ αὐτῷ δέδουκα γρ. ὡς αὐτὸν, ἢ τῷ αὐτῷ ἡνι. οἷον ἢ ὅτι φαίνεται πρὸς. λυκὴ καθ' αὐτὸν, καὶ ζῶον ὁ δῶδεσπος καθ' αὐτόν. ἢ γὰρ ψυχὴ μέσος ἢ τῷ δῶδεσπου, ἐν ἣ ἡ ψυχὴ τῷ ζῴῳ. ἐπ' οὗ μὴ ἐστὶν ἄλλο ἐν πᾶσι. τῷ γὰρ αἰδέσπου πολλὰ αἰτία, τὸ ζῶον, τὸ δίπουν. ἀλλ' ὅμως καθ' αὐτόν ὁ αἰδέσπος, δῶδεσπος ἐστὶν. ἐπ' ὅσα μόνω ὑπαρχει, καὶ ἢ μόνω. * δὲ τὸ κει- γρ. διὸ τὸ κειχρωσμένον καθ' αὐτό. αἰτ Alexādo

ΚΕΦΑΛ. ιθ'.

Διάθεσις ποσαχῶς λέγεται.

ΔΙΑΘΕΣΙΣ λέγεται τῷ ἔχοντος μερὴ τάξις, ἢ κατὰ τόπον, ἢ κατὰ δύναμιν, ἢ κατ' εἶδος. θεοῖν γὰρ δεῖ ἵνα εἶναι, ὡς αὐτὸ καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ.

ΚΕΦΑΛ. κ'.

Εἷς ποσαχῶς λέγεται.

Εἷς δὲ λέγεται, ἓνα μὲν ἔστι οἷον ἐργαία ἢ τῷ ἔχοντος καὶ ἐχομένου, ὡς αὐτὸ πρὸς τῷ ἢ κίνησις. ὅταν γὰρ τὸ μὲν ποιῇ, τὸ δὲ ποιῆται, ἐστὶ ποιησις μεταξὺ. οὕτω καὶ τῷ ἔχοντος ἐσθῆτα καὶ τῷ ἐχομένου ἐσθῆτος, ἐστὶ μεταξὺ εἷσις. τῷ μὲν οὖν φανερόν, ὅτι εἷς ἐσθῆτα ἔχειν πᾶσι εἷσιν. εἷς ἀπειρον γὰρ βαδιεῖται, εἷς τῷ ἐχομένου ἐστὶν ἔχειν πᾶσι εἷσιν. ἀλλοῖον δὲ ἔστι εἷσις λέγεται ἀφ' ἑαυτοῦ, καθ' ἑαυτὸν ἢ κακῶς ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ μόνον, καὶ ἢ καθ' αὐτό, ἢ πρὸς ἄλλο, οἷον ἢ ὑγίεια εἷσις ἢ. ἀφ' ἑαυτοῦ γὰρ ἐστὶ τριαύτη. ἐν εἷσις λέγεται, αὐτὴ ἢ μόνον ἀφ' ἑαυτοῦ τριαύτης. δὲ καὶ ἢ τῷ μερῶν ἀρετῆ εἷσις ἢ ἐστὶ.

ΚΕΦΑΛ. κα'.

Γάθος ποσαχῶς λέγεται.

ΠΑΘΟΣ δὲ λέγεται, ἓνα μὲν ἔστι ποιότητις καθ' ἑαυτὸν ἀλλοιοῦσθαι ἐσθῆτα.

Cap. 8. I. Categ. **τ**αι, οἷον, τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, καὶ τὸ γλυκὺ, καὶ τὸ πικρὸν, ἔ βαρύτες καὶ κευφότες, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν αὐτῶν. ἓνα * δὲ αἰ φύτων ἐνέρ- γειαι ἔ ἀλλοιώσεσ ἤδη. ἐπιτύτων μάλλον αἰ βλαβεραὶ ἀλλοιώσεσ καὶ κινήσεσ, καὶ μά- λιστα αἰ λυπηραὶ ἔ αἰ βλαβεραὶ. ἔν ταῖ με- γέτη τῶν συμφορῶν ἔ λυπηρῶν πάθη λέ- γεται.

A gravitas & leuitas, & quæcunque alia similia. Alio modo, horum actiones, & iam alterationes. Item, harum magis quæ noxiæ alterationes & motus, & maximè quæ tristes, & noxiæ sunt. Item, calamitatum & tristium magnitudines, passio- nes dicuntur.

CAPVT XXII.

Κ Ε Φ Α Λ. κβ'.

B Priuatio quot modis dicatur.

Στέρησις ποσαχῶσ λέγεται.

ΣΤΕΡΗΣΙΣ λέγεται ἓνα μὲν ἕσπον, ἀὺ μὴ ἔχει τῶ μὴ πεφυκότων ἔχειν, καὶ μὴ αὐτὸ ἢ πεφυκὸς ἔχειν οἷσ, φυτῶν ὁμ- μάτων ἐφερῆσται λέγεται. ἓνα δὲ, αἰ πεφυ- κὸς ἔχει, ἢ αὐτὸ, ἢ τὸ γένος, μὴ ἔχει οἷσ, ἄλλωσ αἰ θροπος ὁ τυφλὸς ὁ ψεωσ ἐφερῆσται, ἔ ὁ α- σπάλασ· τὸ μὲν, καὶ γένος, ἔ δὲ, καθ' αὐτὸ. ἔπι αἰ πεφυκὸς, ἔ ὁ τε πέφυκεν ἔχειν, μὴ ἔχει. ἢ γὰρ τυφλότησ, φέρησις ἴσ. τυφλὸς δὲ οὐ καὶ πᾶσ μὴ λικίδι, ἀλλ' ἐν ἢ πέφυκεν ἔχειν, αὐ μὴ ἔχει. ὁμοίωσ δὲ ἔ ἐν αἰ δὺ ἢ, ἔ καθ' ὁ ἔ πωρὸσ ὁ, ἔ * ὡσ μὴ ἔχει πεφυκὸς. ἐν ἴ βιαία ἐκάστου ἀφαίρεσισ, φέρησισ λέγεται. καὶ ὅσα χῶσ δὲ αἰ ἀπὸ τῶ α ἀποφάσεσ λέγονται, ἔσται- ταχῶσ καὶ αἰ φέρησεσ λέγονται. ἀνίσον μὲν γὰρ, ἔ μὴ ἔχειν ἴσότητα * πεφυκὸς λέγεται. ἀό- ρητον δὲ, καὶ ἔ ὅλωσ μὴ ἔχειν χροῶμα, ἔ ἔ φασίλωσ· καὶ ἀποιω, ἔ τῶ μὴ ἔχειν ὁ- λωσ πόδασ, ἔ ἔ φασίλωσ· ἐπὶ ἔ ἔ μίκρον ἔ- χειν, οἷον τὸ ἀπύρλωον. τῶσ δὲ ὅσῃ, τὸ φασί- λωσ πωσ ἔ χεῖν. ἐν τῶ μὴ ραδίωσ, ἢ τῶ μὴ καλῶσ· οἷσ, τὸ ἀτμητον, ἔ μόνον ἔ μὴ τέμνεσται, ἀλλὰ καὶ τῶ μὴ ραδίωσ, ἢ τῶ μὴ καλῶσ. ἐν τῶ πόνυτη μὴ ἔ χεῖν. τυφλὸσ γὰρ οὐ λέγεται ὁ ἐπερὸ φθαλωσ, ἀλλ' ὁ αἰ ἀμφοῖν μὴ ἔ χων ὁ ψιν. δὲ οὐ πᾶσ ἀγαθὸσ ἢ κακὸσ, ἢ δίκαμοσ ἢ ἀδίκωσ· ἀλλὰ ἔ τὸ μετᾶξυ'.

Priuatio dicitur vno modo, si non habeat aliquid eorum quæ apta sunt haberi, etiam si ipsum non sit natura aptum habere: vt planta dicitur oculis priuari. Alio modo, si cum aut ipsum, aut genus eius, aptum habere sit, non habeat: vt putra, aliter cæcus homo visu priuatur, & aliter talpa. Hæc quidem secundum genus, ille verò secundum se. Item, si cum aptum sit, & quando sit aptum habere, non habeat. Cæcitas namque, priuatio quædam est. Cæcus autem non secundum omnem ætatem, sed si, in qua aptus est habere, non habet. Similiter si in quo & secundum quod, & ad quod, & quemadmodum natura aptus sit, non habeat. Item, violenta cuiusque ablatio, priuatio dicitur, & quoties negationes ab IN, vel simili negatione incipientes dicuntur, toties etiam priuationes dicuntur. In- quale namque dicitur, eo quòd non ha- beat æqualitatem, aptum existens ha- bere. Inuisibile verò, eo quòd non ha- beat omnino colorem, & quòd exiguè: & impes, eo quòd & non habeat pe- des, & quòd debiles. Item, cum pa- rum quid habeat: vt cum dicimus oli- uam exossem, hoc autem est, eo quòd exile quiddam habet. Item, cum non facilè aut non bene: vt insecabile, non solùm eo quòd non fecetur, sed etiam eo quòd non facilè, nec bene. Item, cum omnino non habeat. Cæcus namque di- citur, non qui vnoculus est, sed qui v- triusque oculi visu caret. Quare non omnis bonus vel malus, aut iustus vel iniustus, sed etiam intermedium est.

Scribe ὡσ αἰ εἰν πεφυκὸσ, αἰ μὴ ἔ χι.

γρ. πφ. ἔ χι.

E

Κ Ε Φ Α Λ. κγ'.

CAPVT XXIII.

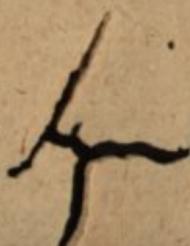
Τὸ ἔχειν, ποσαχῶσ λέγεται.

Habere quot modis dicatur.

Lib. Ca- tegor. c. 9. & 15.

ΤΟ * ἔ χεῖν λέγεται πολλαχῶσ ἓνα μὲν ἕσπον, τὸ ἄγειν κατὰ τὴν αἰτιᾶ φύσιν,

HAbere, multipliciter dicitur. Vno modo, cum quid secundum suam

naturam aut suam impetum agat. Quare dicitur, quod febris hominem habet, & tyranni ciuitates, & induiti vestem. Alio modo, in quo quid tanquam susceptiuo existit: vt xs habet statuz speciem, & corpus ægritudinem. Alio modo, vt continens ea quæ contenta sunt. In quo namque contentum quiddam est, haberi ab eo dicitur: vt vas, habere humidum, dicimus: & urbem, homines: & nauem, nautas: sic & totum, partes habet. Item quod prohibet aliquid secundum suum impetum moueri, aut agere, habere dicitur hoc ipsum: vt & columnæ, imposita onera, & vt poëta Atlantem faciunt cælum habere, tanquam nisi ipse teneret, casurum super terram, vt quidam Physiologorum sic tradunt. Hoc autem modo & continens dicitur, quæ continet, habere, tanquam separaretur secundum suum impetum vnumquodque. In aliquo etiam esse similiter & consequenter sicuti habere dicitur:

Α ἢ καὶ πλεῖν αὐτῶν ὀρμύ. δὲ λέγεσθαι περὶ τῶν τε ἔχειν τὸν ἀνθρώπον, καὶ οἱ τυράννοι τὰς πόλεις, ἔτι πλεῖν ἐσθῆτα οἱ ἀμπεχόμενοι. ἕνα δὲ ἐν ᾧ αὐτὸ ἔχει ἀρχὴν ὡς δεκτικῶν οἷον ὁ χαλκὸς ἔχει τὸ εἶδος τῆς ἀνδριάντης, καὶ πλεῖν νόσον τὸ σῶμα. ἕνα δὲ, ὡς τὸ περιέχει τὰ περιεχόμενα. ἐν ᾧ γὰρ ἔστι περιεχόμενον ἔχει ἔτι ἔτι τούτου λέγεσθαι οἷον τὸ ἀγγεῖον ἔχει τὸ ὑγρὸν φαίδρ, καὶ πλεῖν πόλιν ἀνθρώπους, καὶ πλεῖν ναυὸν ναύτας. οὕτω δὲ ἔτι τὸ ὅλον ἔχει τὰ μέρη. ἔτι τὸ κωλύον καὶ πλεῖν αὐτῶν ὀρμύ ἔχει κινεῖσθαι ἢ παρ᾽ αὐτῶν, ἔχειν λέγεσθαι τῶν αὐτῶν οἷον καὶ οἱ κίονες τὰ ὀπτικαῖμα βαρῆ, καὶ ὡς οἱ ποιηταὶ τὸν Ἀτλάντα ποιοῦσιν τὸν οὐρανὸν ἔχειν, * ὅτι μὴ συμπίπτει αὐτῶν πλεῖν γλυῦ, ὡς παρὰ τῶν φυσιολόγων ἰνὲς φασι. τῶν δὲ τὸν ἔσπον ἔτι τὸ σιῶν λέγεσθαι, αὐτῶν σιῶν, ἔχειν, ὡς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἀρχὴν ἀπὸ πλεῖν αὐτῶν ὀρμύ ἔχειν. ἔτι τὸ ἐν ἑαυτῶν δὲ εἶναι, ὁμοίως ἔσπον λέγεσθαι καὶ ἐπομένως τὰ ἔχειν.

Pauld' a liter interp. ferè omnes legunt: itani fallor, συμπίπτει sic mox, ὡς ἔχει.

CAPVT XXIV.

Κ Ε Φ Α Λ. κδ.

Ex aliquo esse quot modis dicatur.

Τὸ ἐκ ἑνὸς εἶναι, ποσαχῶς λέγεσθαι.

EX aliquo esse, vno modo dicitur, ex quo, vt ex materia, est. Et hoc dupliciter, aut secundum primum genus, aut secundum vltimam speciem: vtputa, omnia liquabilia quodam modo quidem ex aqua sunt, quodam modo verò, ex ære statua est. Vno modo dicitur, ex primo mouente principio: vt, ex quo pugna? ex conuicio: quia hoc, pugnae principium. Vno modo ex composito, ex materia, & forma: sicuti ex toto, partes: & versus, ex Iliade: & lapides, ex domo. Finis namque est forma, perfectum verò, quod habet finem. Quædam verò, tanquam ex parte species: vt homo, ex bipede: & syllaba, ex elemento. Aliter namque hoc atque statua ex ære: ex sensibili namque materia, composita substantia est. Species quoque ex speciei materia. Quædam itaque ita dicuntur. Quædam, si quis horum modorum secundum aliquam partem sit: vt ex parte, & matre, proles: & ex terra, plantæ, quia ex aliqua eorum parte. Vno modo post quod tempore: vt ex die, nox: & ex sereno, tempestas: quoniam hoc, post illud. Horum autem quædam eo quòd habent mutuam transmutationem, ita dicuntur, sicuti & quæ nunc dicta sunt: quædam, eo quòd solùm secundum tempus consequuntur:

Τὸ ἐκ ἑνὸς εἶναι, λέγεσθαι ἕνα μὲν ἔσπον, ἔτι οὐ ἔστιν, ὡς ὑλης, καὶ τῶν διχῶς, ἢ κατὰ τὸ πρῶτον γένος, ἢ κατὰ τὸ ὑστατον εἶδος. οἷον ἕνα μὲν ὡς ἀπὸ μὲν τὰ τεκτα, ἔτι ὕδατος. ἔτι δὲ ὡς ἐκ χαλκοῦ ὁ ἀνδρίας. ἕνα δὲ, ὡς ἐκ τῆς πρῆτης κινήσεως ἀρχῆς. οἷον ἐκ ἑνὸς ἢ μάχη; ἐκ λειδοείας, οἷον αὐτῆ ἀρχῆς τῆς μάχης. ἕνα δὲ, ἐκ τῆς σιῶν, ἐκ τῆς ὑλης ἔτι τῆς μορφῆς, ὡς παρὰ ἐκ τῶν ὅλων τὰ μέρη, ἔτι ἐκ τῆς Ἰλιάδος τὸ ἔπος, καὶ ἐκ τῆς οἰκίας οἱ λίθοι τέλος μὲν γὰρ ἔστιν ἢ μορφή. τέλος δὲ ἔτι τὸ τέλος. ἔτι δὲ, ὡς ἐκ τῆς μέσης τῆς εἶδος. οἷον ὁ ἀνθρώπος ἐκ τῆς δίποδος, ἔτι ἢ συλλαβῆς ἐκ τῆς σοφίας. ἄλλως γὰρ τῶν, ἔτι ὁ ἀνδρίας ἐκ τῆς χαλκοῦ. ἐκ τῆς ἀσθητῆς γὰρ ὑλης ἢ σιῶντος οὐσία. ἄλλα ἔτι τὸ εἶδος ἐκ τῆς τῆς εἶδος ὑλης. πλεῖν μὲν οὕτω λέγεσθαι, πλεῖν δὲ ἐὰν κατὰ μέσους τῶν τούτων ἢ ἀρχῆς τῆς ἔσπον. οἷον ἐκ πατρὸς ἔτι μὲν τὸ τέκνον, καὶ ἐκ γῆς τὰ φυτὰ, ὅτι ἐκ ἑνὸς μέσους αὐτῶν. ἕνα δὲ μὲν ὁ τὰ χεῖρα. οἷον ἔτι ἢ μέσους νύξ, ἔτι ἔτι ἀδίας κίμων, ὅτι τῶν μὲν τῶν. τούτων δὲ τὰ μὲν ἔτι ἔχειν μεταβολῶν εἰς ἀήληθα, ἔτι λέγεσθαι, ὡς παρὰ τῶν εἰρημῶν. τὰ ἔτι ἔτι τὸ χεῖρον ἐφεξῆς μόνον.

οἱ δὲ ἰσημερίας ἐγγύτη οὐρανόσ, οὐ μὲν ἰσημερίαν ἐγγύτη. ἔκ Διονυσίων Θαργήλια, ὅτι μὲν ἔκ Διονύσια.

Ante ex æquinoctio facta est nauigatio, quoniam post æquinoctium facta est : & ex Dionysiis Thargelia, quia post Dionysia.

ΚΕΦΑΛ. κέ.

CAPVT XXV.

Μέρος ποσαχώς λέγεται.

Pars quot modis dicatur.

ΜΕΡΟΣ λέγεται ἓνα μὲν ἔσπον, εἰς ὃ διακριθεὶς ἀπὸ τοῦ ποσὸν ὀπωσιῶν. αἰεὶ γὰρ τὸ ἀσφαγυμένον τῷ ποσῷ ἢ ποσόν, μέρος λέγεται ἐκείνου. οἷον τῶν τριῶν, τὰ δύο μέρος λέγεται πῶς. ἄλλων δὲ ἔσπον τὰ κατωμῶσυν τῶν ποιούτων μόνον. δὲ τὰ δύο τῶν τριῶν, ἐστὶ μὲν ὡς λέγεται μέρος, ἐστὶ δὲ ὡς οὐ. ἐν εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ζωῆς. Διακριθεὶς ἀπὸ τοῦ ποσῷ, καὶ ταῦτα μέρη λέγεται τύπου. δὲ τὰ εἶδη τῶν γένους φασὶν εἶναι μέρη. ἐπεὶ αὐτὰ διακρίνεται, ἢ δὲ ὧν συγκρίνεται ὅλον, ἢ τὸ εἶδος. ἢ τὸ ἔχον τὸ εἶδος. οἷον, τὸ σφαιρακοῦ τῆς χαλκῆς, ἢ τῆς κύβου ἢ χαλκοῦ, ἢ ὁ χαλκὸς μέρος. τῶν δὲ ἔστιν ἢ ὕλη, ἐν ᾧ τὸ εἶδος, καὶ ἢ γωνία μέρος. ἐπὶ τὰ ἐν τῷ λόγῳ, τὰ δηλοῦν πῶς ἕκαστον, καὶ ταῦτα μέρη τῶν ὅλων. δὲ τὸ γένος τῶν εἰδῶν καὶ μέρος λέγεται, ἄλλως δὲ τὸ εἶδος τῶν γένους μέρος.

γρ. τὸ εἶδος δ. Vide Alexād.

Pars dicitur vno quidem modo, in quod quoquo modo quantum diuidi potest. Semper enim quod a quanto, prove quantum, aufertur, pars illius dicitur: ut duo, pars trium quodam modo dicitur. Alio modo, ex iis ea dumtaxat, quæ metiuntur: quare, duo quodam modo quidem sunt pars trium, quodam modo vero non. Item in quæ species absque quanto diuidi potest, hæc quoque partes eius dicuntur: quare species, generis aiunt partes esse. Item, in quæ aliquid diuiditur, aut ex quibus totum componitur, aut ipsa species, aut quod speciem habet, ut sphaera æneæ, & ænei cubi, & ipsum æs pars. Hoc autem est materia, in qua species & angulus, pars. Item quæ in ratione vnumquodque significante sunt, hæc quoque pars totius sunt: quare genus, pars etiam speciei dicitur. Aliter vero species, generis pars est.

ΚΕΦΑΛ. κς.

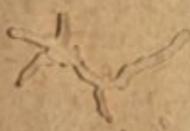
CAPVT XXVI.

Ὅλον ποσαχώς λέγεται, καὶ τὴν ἀλλήλων διαφορασίαν ὅλον καὶ πᾶν.

Totum quot modis dicatur: & quid differant Totum & Omne.

ὍΛΟΝ λέγεται, οὐ μὴν ἀπὸ μέρους δὲ ὧν λέγεται τὸ ὅλον φύσει. ἔκ τῶν ἀειέχον ἔν, ἔκ τῶν ἀειεχόμενα, ὡς τε ἐν εἰς ἐκείνα. τῶν δὲ διχῶς. ἢ γὰρ ὡς ἕκαστον ἔν, ἢ ὡς ἐκ τούτων τὸ ἔν. τὸ μὲν γὰρ καθόλου, καὶ τὸ ὅλως λεγόμενον, ὡς ὅλον ἢ ὄν, οὕτως ἔστι καθόλου ὡς πολλὰ ἀειέχον τὸ καθήρησθαι καθ' ἕκαστον, καὶ ἐν ἀπῶντα εἶναι ὡς ἕκαστον. οἷον, αἰθέρων, ἰπῶν, θεῶν, ὅλα ἀπῶντα ζῶα. τὸ δὲ συνεχὲς καὶ πεπερασμένον, ὅταν ἐν τῶν πλεόνων ἢ ἐνυπάρχοντων, μάλιστα μὲν διωάμει. εἰ δὲ μὴ, ἐνεργεία. τούτων δὲ αὐτῶν μάλιστα τὰ φύσει ἢ τέχνῃ τριαῖτα, ὡς τὰ καὶ ὅτι τῶν ἐνός ἐλέγμεν, ὡς οὐσης τῆς ὁλότου, ἐνότου πῆνος. ἐπὶ τῶν ποσῶν ἔχοντες ἀρχὴν ἢ μέσον ἢ ἔσχατον, ὅσων μὲν μὴ ποιεῖ ἢ ἴσως διαφορᾶν, πᾶν λέγει.

Totum dicitur, cuius nulla pars eorum abest ex quibus totum natura dicitur. Et quod continet contenta, ut vnum quid illa sint. Hoc autem dupliciter. Aut enim ut vnumquodque vnum: aut ex his, illud vnum. Ipsum enim vniuersale & quod omnino, ut totum quippiam ens dicitur, sic est: vniuersale ut multa continens, hoc eo quod de singulis predicatur: & vnum, omnia sunt singula: ut homo, equus, Deus, quoniam omnia animalia. Cæterum continuum & finitum, cum è pluribus insitis vnum quid sit, maximè quidem potentia, non actu: horum autem ipsorum, magis quæ natura quàm artalia sunt: sicut & de vno dicimus, tanquam totalitas vnitas quædam sit. Item, cum quantum habeat principium, medium & vltimum, quorumcunque positio non facit differentiam, omne dicitur:

quorumcunque verò facit, totum: quæ autem ambo facere contingit, & omne, & totum. Sunt autem hæc, quorum natura quidem eadem manet in transpositione, forma verò minimè, vt cera, & vestis. Et enim totum, & omne, dicuntur: ambo namque habent. Aqua verò, & quæcunque humida, ac numerus, omne quidem dicuntur: totus verò numerus, totaque aqua, non dicuntur nisi metaphoricè. Omnia verò dicuntur, de quibus omne, tanquam de vno, de his omnia, vt de diuisis, omnis hic numerus, omnes hæc vnitates.

A ὅσον δὲ ποιεῖ, ὅλον. ὅσα δὲ ἀμφω ἐπιδέχεται, καὶ ὅλα ἐπὶ πᾶσι. ὅσα δὲ ταῦτα, ὅσον ἢ μὴ φύσις ἢ αὐτὴ μὴ μὲν τῆ μεταθέσει, ἢ δὲ μορφῇ, οὐ οἷ κηρὸς, καὶ ἰμάτιον. Ἐ γὰρ ὅλον ἐπὶ πᾶσι λέγεται ἔχει γὰρ ἀμφω. ὕδωρ δὲ καὶ ὄρα ὕδα, καὶ ἀριθμὸς, πᾶσι μὴ λέγεται ὅλος δὲ ἀριθμὸς καὶ ὅλον ὕδωρ οὐ λέγεται, ἀλλ' μὴ μεταφορᾷ. πᾶσι δὲ λέγεται, ἐφ' οἷς τὸ πᾶσι ὡς ἐφ' ἐνὶ, ὅτι πᾶσι πᾶσι ὡς ὅτι διηρημένοις, πᾶσι δὲ ὁ ἀριθμὸς, πᾶσι αὐτῶν αἱ μὴ νάδες.

CAPVT XXVII.

Κ Ε Φ Α Λ. κζ'.

Mutilum quot modis dicitur.

Κολοβὸν ποσαχῶς λέγεται.

Mutilum dicitur quantorum non quodcunque, sed vt diuisibile, & totum illud sit, oportet. Duo etenim non sunt mutila, altero ablato vno: (non enim æquale mutilamen, & reliquum vnquam est:) nec omnino numerus vllus: substantiam namque manere oportet. Si calix mutilus, adhuc oportet esse calicem. Numerus verò non amplius idem. Et ad hæc etiam si partium dissimilariū sint, nec hæc omnia: numerus etenim est, vt etiam dissimilares habeat partes, vtputa binarium & ternarium. Cæterum nihil omnino eorum quorum positio differentiam non facit, mutilum est, vt aqua, vel ignis: sed oportet talia esse, quæ secundum substantiam, positionem habent. Item, continua: harmonia namque & ex partibus dissimilaribus est, & positionem habet, mutila autem non fit. Et ad hæc nec illa quæ tota sunt, cuiuscunque particulæ priuatione, mutila sunt: non enim oportet, nec quæ principales ipsius substantiæ, nec vbiqumque existentes: vt si perforetur calix, non mutilus, sed si ansa, aut extremum aliquod: homo quoque, non si carnem, aut splenem, sed si extremitatem, & hanc non omnem, sed quæ tota ablata, non habeat generationem: quare calui non mutili.

Κολοβὸν δὲ λέγεται τῶν ποσῶν, οὐ τῶν τυχόν, ἀλλὰ μεριστῶν τε αὐτῶν διὰ τὸ εἶναι ὅλον. Ταῦτα γὰρ δύο, οὐ κολοβαὶ πατέρου ἀφαιρουμένου ἐνός, (Ἐ γὰρ ἴσον τὸ κολοβωμα ἐπὶ λοιπὸν ὅσον ποτ' εἶναι,) οὐδ' ὅλος ἀριθμὸς ἐπιδέχεται καὶ γὰρ πᾶσι οὐσίαι διὰ μὴ εἶναι κύλιξ κολοβός, ἐπὶ δὲ εἶναι κύλικα: ὁ δὲ ἀριθμὸς, ἐπὶ δὲ οὐσίαι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ αἰομοιομερῆ ἢ, ὅσα δὲ ταῦτα πᾶσι. ὁ γὰρ ἀριθμὸς εἶναι, ὅς ἐστι δὲ ὁμοιομερῆ ἔχει μέρη οἷ, δυάδα, τετράδα ἀλλ' ὅλος ὧν μὴ ποιεῖ ἢ γέσις ἀφαιρουμένων, ὅσα δὲ κολοβόν. οἷ ὕδωρ ἢ πῦρ ἀλλὰ διὰ ταῦτα εἶναι ἀ καὶ πᾶσι οὐσίαι γέσις ἔχει. ἐπὶ σιωπῆ. ἢ γὰρ ἀρμονία δὲ ὁμοιομερῶν μὴ ἐπὶ γέσις ἔχει, κολοβός δὲ οὐ γὰρ πρὸς δὲ ταῦτοις, οὐδ' ὅσα ὄρα, ὅσα δὲ ταῦτα ὄρουμῶν μέρους φέρησει κολοβαί. οὐ γὰρ διὰ οὐτε τὰ κύρια τῆς οὐσίας, οὐτε τὰ οἰομοιομῶν ὄντα. οἷ, ἀπὸ τρυπηθῆ ἢ κύλιξ, οὐ κολοβός, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ οἷ ἢ ἀκρωτήριον. καὶ ὁ ἀκρωτήριον, ὅσα δὲ ἀκρωτήριον, ἢ τὸ ἀκρωτήριον, ἀλλ' ἐπὶ ἀκρωτήριον, καὶ τῶν οὐ πᾶσι, ἀλλ' ὁ μὴ ἔχει γέσις ἀφαιρουμένον ὅλον. ἀφ' οὗτοι οἱ φασὶ κολοβὸν κολοβαί.

CAPVT XXVIII.

Κ Ε Φ Α Λ. κη'.

Genus quot modis dicitur.

Γένος ποσαχῶς λέγεται.

Genus dicitur hoc quidem, si generatio eorum quæ speciem eandem habent, continua sit: vtputa dicitur, quousque genus hominum sit, quia donec eorum generatio continua sit. Hoc verò, à quo sint primo ad esse mouente. Ita enim Græci, Tom. IV.

Γένος * λέγεται τὸ μὴ, ἐὰν ἢ ἢ γέσις οὐ γέσις τῶν τοῦ εἶδος ἐχόντων τὸ αὐτὸ: οἷον λέγεται ἕως ἀπὸ ἀφαιρουμένων γένος ἢ, ὅτι ἕως ἀπὸ ἢ ἢ γέσις οἷον γέσις αὐτῶν. τὸ δὲ ἀφ' οὗ δὲ ὡς ἀφαιρουμένου κινήσεως εἰς τὸ εἶναι. οὕτω γὰρ

Cap. 27
Hagoga
Porpha

λέγειν οἱ μὲν Ἑλλήνες τὸ γένος, οἱ δὲ Ἴωνες, τὰ οἱ μὲν ἀπὸ Ἑλλήνων, οἱ δὲ ἀπὸ Ἴωνος εἰς τὸ πρῶτον γνησίωματος. ἔτι μᾶλλον οἱ ἀπὸ τῆς γνησίωματος, ἢ τῆς ὕλης. λέγειν γὰρ ἔτι ἀπὸ τῆς θήλειος τὸ γένος, οἷον ἀπὸ Γύρρας. ἐπὶ δὲ ὡς τὸ ἐπίπεδον τῆς γημάτων γένος τῆς ἐπίπεδων. ἔτι τὸ σφαιρῶν, τῆς σφαιρῶν. ἕκαστον γὰρ τῆς γημάτων, τὸ μὲν ἐπίπεδον ἰσιονδί, τὸ δὲ σφαιρῶν ἔστι ἰσιονδί. τῆς δὲ ἔτι τὸ ὑποκείμενον τῆς διαφορῆς. ἐπὶ * ὡς ἐν τῆς λόγους τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον, ὃ λέγειν ἐν τῆς πᾶσι, τῆς γένος. οὐτὶς διαφορῆς λέγειν αἰτιοποιότητες. τὸ μὲν οὖν γένος ποσυχῶς λέγειν, τὸ μὲν χτ' ἡμέσιν σιωχῆ τῆς αὐτῆς εἴδους, τὸ δὲ χτ' τὸ πρῶτον κινήσιν ὁμοειδῆς, ἔτι ὡς ὕλη. οὐτὶς γὰρ ἔτι διαφορῆς αἰτιοποιότητος ἔστι, τῆς ἔστι τὸ ὑποκείμενον ὃ λέγειν ὕλη. ἔτερον δὲ ἔτι ἡμέσιν λέγειν, ὡν ἔτερον τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, αἰτιοποιότητος ἀναλύσιν ἡμέσιν εἰς ἄλλο, μὴ δὲ ἀμφω εἰς αὐτόν. οἷον, ὃ εἶδος ἔτι ὕλη, ἔτερον τῆς ἡμέσιν, ἔτι ὅσα καθ' ἑτερον γῆμα κατηχῆς τῆς ὄντος λέγειν. τῆς μὲν γὰρ ἔτι ἔστι σημαίνει τῆς ὄντων, τὰ δὲ ποιόν ἔτι, τὰ δὲ ὡς διήρηται πρῶτον. ἔτι γὰρ αὐτὰ ἀναλύσιν, οὐτὶς εἰς ἄλληλα, οὐτὶς εἰς ἔτι.

Lib. 4. Topic.

A genere: alii verò Iones dicuntur, eo quòd illi quidem à Græco, hi verò ab Ione primo generante sunt. Et magis qui à generante, quàm qui à materia. Dicuntur etenim à fœmina, genere, vt à Pytha. Item vt superficies, figurarum superficialium genus: & solidum, solidarum. Quæque enim figurarum, hæc quidem superficies talis: illa verò solidum tale: hoc autem, quod subiectum differentis est. Item, vt in rationibus quod primum inest, quod dicitur in eo quod quid, hoc genus, cuius differentia dicuntur qualitates. Genus itaque toties dicitur, hoc quidem secundum generationem continuam eiusdem speciei, hoc verò, secundum primum mouens eiusdem speciei, hoc autem, vt materia: cuius enim differentia, & qualitas est, hoc est subiectum, quod dicimus materiã. Diuersa autem genere dicuntur, quorum primum subiectum diuersum est, & non resoluitur alterum in alterum, nec ambo in idem: vtputa species, & materia diuersa genere. Et quæcumque secundum diuersam figuram prædicationis entis dicuntur: quædam enim entium, quid est significant, quædam autem quale quid, quædam vt prius diuisum: nec enim hæc resoluuntur in inuicem, nec in vnum quiddam.

Κ Ε Φ Α Λ. κθ'.

CAPVT XXIX.

Ἰθὺδος ποσυχῶς λέγειν.

Falsum quot modis dicitur.

Cap. 10. lib. 9 Metaph.

Tὸ ψευδὸς * λέγειν, ἄλλοι μὲν ἔτι ὡς πρῶτον ψευδῆς. ἔτι τῆς μὲν τῆς μὴ συγκείσθαι, ἔτι ἀδιώχου ἔτι σιωχῆ πῶς, ὡς πρῶτον λέγειν τῆς πῶς ἀφαιρέσθαι ἔτι σύμμετρον, ἔτι τὸ σὲ καθῆσθαι: τῆς γὰρ ψευδῆς τῆς μὲν αἰτιοποιότητος. οὐτὶς γὰρ ἔτι ὄντα αὐτῆς. τὰ δὲ ὄντα ἔτι μὲν ὄντα, πῶς μὲν φαίνεσθαι ἔτι μὴ οἷα ἔτι, ἔτι μὴ ἔτι, οἷον ἔτι σκιαγραφία ἔτι τῆς ἐνυπνία. αὐτὰ γὰρ, ἔτι μὲν πῶς, ἔτι οὐχ ἔτι ἐμπροσθε πῶς φαντασίαν. πρῶτον μὲν οὖν ψευδῆ οὐτως λέγειν, ἔτι τῆς μὴ ἔτι αὐτῆς. ἔτι τῆς πῶς ἀπ' αὐτῆς φαντασίας * μὴ ὄντως ἔτι. λόγους δὲ ψευδῆς, ὃ τῆς μὴ ὄντων, * ἔτι ψευδῆς. ἔτι πῶς λόγους ψευδῆς, ἔτερον, ἔτι οὐ ἔτι ἀληθῆς: οἷον ὃ τῆς κύκλου, ψευδῆς πειγώνου. ἔτι πῶς δὲ λόγους, ἔτι μὲν ὡς εἰς, ὃ τῆς πῶς ἔτι. ἔτι δὲ ὡς πολλοί, ἔτι αὐτῆς πῶς αὐτῆς, ἔτι.

Vide Alexand. qui de hac lectione disputat.

D Falsum dicitur vno modo, vt res falsa, & huius hoc quidem eo quòd non componitur, aut quòd impossibile sit componi: quemadmodum dicitur, diametrum esse commensurabilem, aut te sedere. Horum enim illud quidem semper, hoc verò aliquando falsum est: sic enim non entia hæc. Alia verò, quæcumque sunt quidem entia, apta tamen natura sunt apparere, aut non qualia sunt, aut quæ non sunt, vt vmbra, pictura, & insomnia. Hæc enim sunt quidem aliquid, sed non sunt ea quorum faciunt phantasiã. Res itaque falsæ sic dicuntur, aut eo quòd non sunt, aut eo quòd phantasia ab eis facta non entis est. Ratio verò falsa, prout falsa est, quæ non entium est. Vnde omnis ratio falsa, alterius est quàm eius cuius est vera: vtputa, quæ circuli, falsa trianguli. Cuiusque verò ratio, quodam modo quidem vna, quæ est eius quòd quid erat esse, quodã modo verò multæ: quoniã idem quodam modo

ἀλλ' οὐχ ἢ αὐτὸ, ἀλλ' ἢ ἕτερον. ὁ γὰρ χειμῶν
 αἴτιος τῆ μηδ' ὅπου ἐπλεῖ ἐλθεῖν. τὸ δ' ἐστὶ
 Αἴγινα. λέγεται δὲ καὶ ἄλλως συμβεβηκώς.
 οἷον ὅσα ὑπάρχει καθ' αὐτὸ ἐκάστῳ μὴ ἐν
 τῇ οὐσίᾳ ὄντα. οἷον ὅτι τριγώνῳ τὸ δύο ὀρθὰς
 ἔχειν. καὶ ταῦτα μὴ ἐνδέχεται αἰδέσθαι εἶ-
 ναι, ἐκείνων δὲ ὁμοίᾳ. λόγος δὲ τούτου ἐν
 ἐπέροισι *.

Libro 2.
 Physic.
 ca. 4.5.6.
 lib. 1. Po-
 ster. A-
 nalyt.
 cap. 30.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ
 Μὲτὰ Φυσικὰ, 35.

ΚΕΦΑΛ. α'.

Ὅτι ἢ πᾶσι τῶ ὄντες ζήτησις, τῆς θεωρη-
 κῆς ἐστὶ φιλοσοφίας. καὶ οὗ τρεῖς εἰσι φι-
 λосоφίαι θεωρητικῆ, ἢ φυσικῆ, ἢ μαθη-
 ματικῆ, καὶ ἢ θεολογικῆ.

Αρχαὶ δὲ τὰ αἴτια ζητεῖται
 τῶ ὄντων. δῆλον δὲ ὅτι ἢ ὄντα.
 ἐστὶ γὰρ πᾶσι ὄντων ὕψους ἐπι-
 ζήσις. ἢ τῶ μαθηματικῶν
 εἰσιν ἀρχαὶ καὶ εἰσὶ αἴτια, ἢ αἴτια. ἢ ὅλως δὲ
 πᾶσα ἐπισημῆ θεωρητικῆ, ἢ ἢ μετέχουσα
 ἢ θεωρίας, πᾶσι αἴτιας ἢ ἀρχαὶ ἐστὶν, ἢ ἀ-
 κριβετέρας, ἢ ἀπλουτέρας. ἀλλὰ πᾶσαι
 αὐταὶ πᾶσι ἐν πῶ, καὶ γὰρ ἢ πᾶσι αἴτιας ἢ
 ναί, πᾶσι τούτου παραματεύοντα, ἀλλ' οὐ-
 χὲ πᾶσι ὄντες ἀπλῶς, ὁμοίᾳ ἢ ὄν, ὁμοίᾳ τῶ
 πῶ ἐστὶν ὁμοίᾳ λόγον ποιοῦντα. ἀλλ' ἐκ τού-
 του, αἰ μὴ ἀμείψασθαι ποιήσασθαι αὐτὸ δῆλον, αἰ
 δὲ ὑποθέσιν λαβούσθαι τὸ πῶ ἐστὶν, οὕτω τὰ
 καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ὅτι γὰρ πᾶσι αἴτιας ἢ
 σιν, ἀποδεικνύουσιν ἢ ἀναγκασιότερον ἢ μαθη-
 κώτερον. ἀλλὰ φανερόν ὅτι ὁμοίᾳ ἐστὶν ἀπο-
 δεῖξις οὐσίας, ὁμοίᾳ τῶ ἢ ἐστὶν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ
 ἐπαγωγῆς, ἀλλὰ πῶ ἄλλως ὅπως τῆς δη-
 λώσεως. ὁμοίᾳ δὲ οὐδὲ εἰ ἐστὶν ἢ μὴ ἐστὶν ὁμοίᾳ
 γὰρ πᾶσι αἴτιας ἢ παραματεύοντα, ὁμοίᾳ λέγου-
 σιν, ἀλλὰ ὁμοίᾳ τῆς αὐτῆς εἰς θεωρίας, τῶ, τε πῶ
 ἐστὶ δῆλον ποιεῖν, ἢ εἰ ἐστὶ τῶ. ἐπεὶ δὲ ἢ ἢ
 φυσικῆ ἐπισημῆ τυγχάνει οὕτω πᾶσι γὰρ ἢ
 τῶ ὄντες, (πᾶσι γὰρ πᾶσι ἢ πᾶσι οὐσίας ἐν
 ἢ ἢ ἀρχῆ τῆς κινήσεως καὶ ἐπίστασιν * ἐν αὐ-
 τῆ,) δῆλον ὅτι οὐτε παραματικῆ ἐστὶν οὐτε ποιη-
 τικῆ. τῶ μὴ γὰρ * ποιητικῶν ἐν ὅτι ποιοῦ-
 ναι ἢ ἀρχῆ, ἢ νοῦς ἐστὶν, ἢ τέχνη, ἢ δυνάμεις.

γρ. φ. α.
 Alexad.
 ait p. 10. 11
 scripsisse

A sed non secundum se, sed secundum alte-
 rum. Tempestas enim causa ut iret quod
 non nauigabat: hoc autem erat Aegina.
 Dicitur etiam aliter accidens, ut quæ-
 cumque existunt in vnoquoque secun-
 dum se, non existentia in substantia, ut
 triangulo, duos rectos habere. Et hæc
 quidem contingit sempiterna esse, illo-
 rum verò nihil. Ratio autem huius in
 aliis.

B
 ARISTOTELIS STAGIRITÆ
 ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΩΝ

LIBER VI.
 CAPVT I.

Disputationem de ente quatenus est ens, docet
 ad philosophiam contemplatiuam pertinere:
 cuius tres facit species, physicam, mathe-
 maticam, Theologicam.

ΑΡΧΑΙΑ & εαυξεν-
 τium quæruntur, & patet,
 quod prout entia sunt. Est
 etenim aliqua sanitatis bo-
 naque habitudinis causa.
 Mathematicorum quoque principia, ele-
 menta, & causæ sunt. Et simpliciter om-
 nis intellectualis scientia, siue aliquo mo-
 do intellectu participans, circa causas, &
 principia, aut certiora, aut simpliciora, est.
 Attamen hæc omnes circa vnum quid, &
 quoddam genus circumscribentes, de eo
 tractant, sed non de ente simpliciter, nec
 prout ens est, neque ipsius quid est, vllam
 rationem faciunt: sed ex hoc, quædam sen-
 su illud manifestum facientes, quædam sup-
 positione ipsum quid est, accipientes, con-
 sequenter ea quæ per se generi insunt, cir-
 ca quod sunt, aut magis necessariò aut
 debilius demonstrant. Quare manifestum
 est, non esse demonstrationem substantiæ
 ipsiusve quid est ex ipsa inductione, sed aliū
 aliquem manifestationis modum. Similiter
 autē nec si est, aut non est genus, circa quod
 tractant, quicquam dicunt, eo quòd eius-
 dem intelligentiæ est, & ipsum quid est
 manifestare, & si est hoc. Cum autem
 physica etiam circa quoddam entis genus
 scientia sit, (etenim circa talem substan-
 tiam est in qua principium est motus, &
 status, qui in ea est,) patet, quòd nec acti-
 ua, nec factiua est. Factiuarum etenim in
 faciente principium est, aut intellectus, aut
 ars, aut aliqua potentia: actiuarum verò, in
 agente electio. idē enim agibile, & eligibile.

Εἰ δὲ ἔστι τις οὐσία ἀκίνητος, αὐτὴ πρώτη καὶ φιλοσοφία πρώτη. καὶ καθόλου οὕτως ὅτι πρώτη καὶ πρὸ τῶ ὄντος, ἢ ὄν, ταύτης αὐτῆς θεωρησάμενοι, ἔτι ἔστι, καὶ τὰ ἀρχόντα καθόλου ἢ ὄν.

Κ Ε Φ Α Λ. β'.

Τί ἔστι τὸ συμβεβηκός, καὶ ἀφ' ἑνὸς αἰτίας, καὶ ὅτι ἐπισημησάμενοι ἐστὶν αὐτῶν.

Α ΛΛ' ἐπεὶ τὸ ὄν τὸ ἀπλῶς λεγόμενον λέγεται πολλαχῶς, ὡς ἐν μὲν ἑνὶ τῷ συμβεβηκός, ἕτερον δὲ τὸ ὡς ἀληθές, καὶ τὸ μὴ ὄν, ὡς τὸ ψεῦδος. ταῦτα δὲ ἔστι τὰ γήματα τῆς κατηγορίας, οἷον μὲν τὸ δὲ ποιόν, τὸ δὲ ποσόν, τὸ δὲ ποῦ, τὸ δὲ ποτέ, καὶ εἰ πᾶν ἄλλο σημαίνει τὸν ἕπον τῶν ἑνὶ ταῦτα πᾶν τὸ δυνάμει ἔνεργεία. ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς λέγεται τὸ ὄν, πρῶτον πρὸς τὸ συμβεβηκός λεκτέον, ὅτι ὁμοίᾳ πρὸς αὐτὸ ἔστι θεωρία. σημαίνει δὲ ὁμοίᾳ γὰρ ἐπισημησάμενοι ἐπισημησάμενοι οὐτε θεωρητικῆ, οὐτε ποιητικῆ, οὐτε γεωμετρικῆ. οὐτε γὰρ ὁ ποιῶν οἰκίαν, ποιεῖ ὅσα συμβαίνει ἅμα τῇ οἰκίᾳ γινόμενῃ. (ἀπειρα γὰρ ἔστι) τις μὲν γὰρ ἡδεῖαν, τοῖς δὲ βλαβεράν, τοῖς δὲ ὠφέλιμον ὁδὸν εἰ κωλύει πλὴν ποιησῶν, ἔτερον, ὡς εἰπεῖν, πᾶν τῶν ὄντων ὧν οὐθενός ἐστιν ἡ οἰκοδομικῆ ποιητικῆ. τὸ αὐτὸν δὲ ἕπον, οὐδὲ ὁ γεωμέτρης θεωρεῖ τὰ οὕτω συμβεβηκῶς τῶν γήμασιν, οὐδὲ εἰ ἕτερον ἔστι τὸ τριγώνον, καὶ τριγώνον δύο ὀρθὰς ἔχον, ἔτι τὸ διλόγως συμπιπτεῖ. ὡς πρὸ γὰρ ὄνομα πᾶν μόνον τὸ συμβεβηκός ἔστι. διὸ Πλάτων ἕπον πᾶν ἔκακῶς πρὸς πλὴν σοφιστικῶν τὸ μὴ ὄν ἔταξεν. εἰσὶ γὰρ οἱ τῶν σοφιστικῶν λόγοι πρὸς τὸ συμβεβηκός, ὡς εἰπεῖν, μέλισσα πᾶν τῶν, ποτέρον ἕτερον ἢ ταῦτον μουσικὸν καὶ γραμματικόν, ἔ μουσικὸς Κορίσκος καὶ Κορίσκος, ἔ εἰ πᾶν ὁ αὐτῆ, μὴ αἰεὶ δὲ, γέροντες ὡς εἰ εἰ μουσικὸς ὢν, γραμματικὸς γέροντες, ἔ γραμματικὸς, ὢν μουσικὸς. ἔ ὅσοι δὲ ἄλλοι σοφιστικῶν τῶν λόγων εἰσὶ. φαίνεται γὰρ τὸ συμβεβηκός, ἐγγύς ἢ τῶ μὴ ὄντος. δῆλον δὲ ἔτι τῶ ποιῶν τῶν λόγων. τῶ μὲν γὰρ ἄλλοι ἕπον ὄντων, ἔστι γήμισι καὶ φθορα. τῶ δὲ κατὰ συμβεβηκός ὅτι ἔστι. ἀλλ' ὁμοίως λεκτέον ἐπὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός, ἐφ' ὅσον ἐδέχεται, ἢ ἢ φῖσις αὐτῶ, ἔ ἀφ' ἑνὸς αἰτίας ἔστιν. ἅμα γὰρ δῆλον ἔστι ἴσως, καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐπισημησάμενοι ἐστὶν αὐτῶ.

A Quodd si est aliqua substantia immobilis, hæc prior & philosophia prima, & uniuersalis sic, quod prima : & de ente, prout ens est, ac quid est, & quæ ei insunt, prout ens est, speculari huius est.

CAPVT II.

Non dari scientiam de ente per Accidens.

B Sed cum ens illud, quod simpliciter dicitur, multipliciter dicatur, quorum vnum quidem erat, quod secundum accidens, aliud verò quod vt verum, & non ens, vt falsum : præter hæc autem sunt prædicationis figuræ, vt quid, quale, quantum, vbi, quando, & si quid aliud hoc modo significat. Item præter hæc omnia, quod potentia, & actu. Cum itaque ens multipliciter dicatur, primò de eo quod secundum accidens est, dicendum, quòd nulla circa illud speculatio est. Signum autem, quod nulli scientiæ curæ est illud, neque actiue, neque factiue, neque speculatiue : nec enim qui facit domum, facit simul quæ accidunt domi factæ : infinita namque sunt. Quibusdam enim delectabilem, quibusdam noxiam, quibusdam vtilem, nihil prohibet factam esse, & (vt ita dicam,) ob eas res omnes esse aliam, quarum nullius factiua est ædificatiua : simili modo nec geometria ea quæ ita figuris accidunt, speculatur, nec si diuersus triangulus, & triangulus duos rectos habens. Et hoc rationabiliter contingit : nam quasi nomine solum, ipsum accidens est. Quare Plato non malè quodam modo circa Sophisticam, ipsum non ens applicuit. Sophistarum etenim rationes, circa accidens, vt ita dicam, maximè omnium sunt, vtrum diuersum, an idem, musicum & grammaticum : & musicus Coriscus, ac Coriscus : & si omne, quod est, non autem semper, factum est. Quare si musicus existens grammaticus factus est : & grammaticus, existens musicus : & quæcumque alix orationum tales sint. Videtur etenim accidens, propinquum quiddam esse non enti. Hoc autem ex his etiam orationibus manifestum est. Eorum etenim, quæ alio modo se habent, est generatio & corruptio : eorum autem, quæ secundum accidens, non est. Attamen dicendum est amplius de accidente, quoad possibile est, quænam eius natura sit, & ob quam causam est : simul autem patebit & cur eius scientia non est. Cum

Cum igitur in entibus sint quædam semper similiter se habentia, & ex necessitate, non ea quæ secundum vim dicitur, sed quam dicimus, eo quod non contingit aliter, quædam ex necessitate quidem non sunt, nec semper, sed ut plurimum, hoc principium & huius causa est, ut accidens sit. Quodcumque enim non semper, neque ut plurimum est, hoc dicimus accidens esse: ut puta, si sub Cane tempestas & frigus factum fuerit, hoc dicimus accidisse: non si æstus, aut calor: quoniam hoc quidem semper, aut ut plurimum: illud verò non. Hominem quoque album esse, accidit: nec enim semper, nec ut plurimum, animal verò, non secundum accidens. Et fabrum sanitatem fecisse, accidens est, quoniam non est aptus ad sanitatem faciendam faber, sed medicus: verum accidit, fabrum esse medicum. Cocus etiam voluptati intentus facit quicquam salubre, sed non secundum pulmentariam. Unde dicimus, quod accidit. Et quodam modo quidem facit, simpliciter verò minime. Illorum etenim alia quandoque factiua potentia sunt, horum verò nulla ars, nullaque potentia determinata est. Eorum enim quæ secundum accidens aut sunt, aut sunt, causa quoque secundum accidens est. Quare cum non omnia ex necessitate, & semper aut sint, aut fiant, sed multa ut plurimum, necesse est esse quod secundum accidens est: ut puta, nec semper, nec ut plurimum albus musicus est. Cum autem aliquando fiat, secundum accidens erit: quod si non, euncta ex necessitate erunt. Quare materia erit causa contingens eius quod aliter accidit quam illud quod ut plurimum est. Principium autem hoc sumendum est; utrum nihil est, quod nec semper nec ut plurimum, an hoc impossibile? Præter hæc igitur, aliquid est, quod utcumque contingit, & secundum accidens: sed utrum, quod ut plurimum, quodve semper nulli inest, an aliqua sunt sempiterna, de his sanè posteriùs considerandum est. Quod autem non est accidentis scientia, patet. Omnis enim scientia eius est quod aut semper, aut plurimum est. Quomodo enim discet, aut alium docebit? Oportet enim ut determinetur, aut per semper, aut per ut plurimum: ut puta, febricitanti proficuum melicratum est ut plurimum. Quod vero præter hoc est, non habebit dicere quando non, ut in nouilunio: nam etiam in nouilunio aut semper, aut ut plurimum: accidens verò, præter hæc est. Quid itaque accidens est, & ob quam causam, & quod non est eius scientia, dictum est.

Tom. IV.

A ἐπεὶ οὖν ἔστιν ἐν τοῖς οὐσι τοῖς μὴ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντα καὶ ἄλλοις αἰάγκης, οὐ τῆς καὶ τὸ βίαιον λεγόμενης, ἀλλ' ἡμῶν λέγουμεν, τὰ μὴ ἐνδεχόμενα ἄλλως, τὰ δὲ, ἄλλοις αἰάγκης μὴ εἶναι, οὐδ' ἀεὶ, οὐδ' ὡς ἔπιτοπολυ, αὐτῆς ἀρχῆ καὶ αὐτῆς αἰτία ἔστι τῆς εἰς τὸ συμβεβηκός. ὁ γὰρ ἀπὸ μὴ ἀεὶ, μὴ ὡς ἔπιτοπολυ, τῆς τοῦ φαινομένου συμβεβηκός εἶναι. οἷον ἐπὶ κινῆσιν αἰθέρος καὶ γῆς καὶ ψυχῆς, τῆς τοῦ συμβεβηκός φαινομένου, ἀλλ' εἶναι ἀπὸ πῆγος καὶ ἀλέα, οἷον τὸ μὴ ἀεὶ, ἢ ὡς ἔπιτοπολυ, τὸ δὲ οὐ, ἢ τὸν ἀποδοτικὸν λεγόμενον εἶναι συμβεβηκέν. οὔτε γὰρ ἀεὶ, οὐδ' ὡς ἔπιτοπολυ. ζῶον δὲ οὐ καὶ συμβεβηκός. καὶ τὸν οἰκοδόμον ὑγείας ποιῆσαι συμβεβηκέν, ὅτι οὐ πέφυκε τῆς τοῦ ποιῆσαι οἰκοδόμος, ἀλλ' ἰατρὸς. ἀλλὰ σιωπῶν ἰατρὸν εἶναι τὸν οἰκοδόμον. ἢ ὅσοποιος ἠδονῆς τροχαστόμοτος, ποιῆσαι αἰεὶ ὑγείον. ἀλλ' οὐ καὶ πᾶσι ὅσοποιήσικω. ἢ ὅσοποιος, φαινομένου, καὶ εἶναι ὡς ποιῆσαι, ἀπλῶς δὲ οὐ. τῆς μὴ γὰρ ἀλλοι δυνάμεις ἐπίσταντες εἰσὶν αἰ ποικίλαι, τῆς δὲ ὁμοειδία τέχνης, ὅσοποιος δυνάμεις ὡρισμένη. τῆς γὰρ καὶ συμβεβηκός οἰκτῶν ἢ γινόμενων, ἢ τὸ αἰεὶ ἔστι καὶ συμβεβηκός. ὡς τ' ἐπὶ οὐ πᾶσι ἔστιν ἄλλοις αἰάγκης καὶ ἀεὶ ἢ ὅντα ἢ γινόμενα, ἀλλὰ πᾶσι πλείστα ὡς ἔπιτοπολυ, ἀπλῶς εἶναι τὸ καὶ συμβεβηκός ὅν. οἷον οὐτ' ἀεὶ, οἷον ὡς ἔπιτοπολυ ὁ λεγόμενος μοισικὸς ἔστιν. ἐπεὶ δὲ γὰρ ποτε, καὶ συμβεβηκός ἔστιν. εἰ δὲ μὴ, πᾶσι ἔστιν ἄλλοις αἰάγκης. ὡς τὸ ἢ ὑπὸ ἔστιν αἰτία ἢ ἐνδεχόμενα

B καὶ ὡς ἔπιτοπολυ ἄλλως τῆς συμβεβηκός αἰτία. ἀρχὴ δὲ πᾶσι ληπτόν, πότερον ὅσοποιος ἔστιν, οἷον ἀεὶ, οὐδ' ὡς ἔπιτοπολυ, ἢ τῆς τοῦ ἀδυνάτου. ἔστιν ἄρα ἢ καὶ τῆς τοῦ ὁπότερον ἔτυχε καὶ καὶ συμβεβηκός. ἀλλὰ πότερον τὸ ὡς ἔπιτοπολυ, τὸ δὲ ἀεὶ οὐδὲν ὑπερχει, ἢ ἔστιν ἀπὸ αἰτίας; ὡς μὴ οὖν τῶν ὑπερχει ὅσοποιος. οἷον ἔπισημη εἶναι τῆς συμβεβηκός, φαινομένου. ἔπισημη μὴ γὰρ πᾶσι, ἢ τῆς ἀεὶ, ἢ τῆς ὡς ἔπιτοπολυ. πᾶσι γὰρ ἢ μαθήσεται ἢ διδάξει ἄλλον; δεῖ γὰρ ὡς εἶναι ἢ ἀεὶ, ἢ ὡς ἔπιτοπολυ. οἷον ὡς φέλιμον τὰ πυρῆτον τὸ μελίκρατον ὡς ἔπιτοπολυ. τὸ δὲ καὶ τῆς οὐχ ἔξει λέγειν πότε οὐ. οἷον νομωία. ἢ γὰρ ἀεὶ, ἢ ὡς ἔπιτοπολυ, καὶ τῆς νομωία. τὸ δὲ συμβεβηκός ἔστι καὶ τῶν ταῦτα. ἢ μὴ οὖν ἔστι τὸ συμβεβηκός, ἢ ἀπὸ πᾶσι αἰτίας, ἢ ὡς ἔπισημη εἶναι αὐτῶν, εἶρηται.

Gg

ΚΕΦΑΛ. γ'.

Ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἰτία γνηστὰ καὶ φθαρτὰ,
αὐτὰ τῶ γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαι.

Non dari causas per se entium per
Accidens.

ΟΤΙ οἱ εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἰτία γνηστὰ
καὶ φθαρτὰ αὐτὰ τῶ γίγνεσθαι καὶ φθεί-
ρεσθαι, φανερόν. εἰ γὰρ μὴ τῶ, ὅτι ἀνάγκη
κῆς πᾶσι ἔσται, εἰ τῶ γινώσκου καὶ φθειρο-
μένου μὴ καὶ συμβεβηκὸς αἰτίον ἢ ἀνάγκη
ἔσται. ποτέρου γὰρ ἔσται * ποδὶ ἢ οὐ; εἰ γὰρ τοδὶ
γνηστὰ· εἰ δὲ μὴ, οὐ. * τῶ δὲ ἄλλο· καὶ οὕτω
δηλον ὅτι αἰεὶ χροῖου ἀφαιρουμένου ἀπὸ πε-
περασμένου χροῖου, ἢ εἰ ὅτι το νῦν· ὥστε
ὁδε ἀποθανεῖται, ἢ νόσῳ ἢ βία, εἰ γὰρ ὅτι ἐλ-
θῆ. τῶ δὲ, εἰ δὲ ψῆσι· τῶ δὲ, εἰ δὲ ἄλλο
καὶ οὕτως ἢ εἰ εἰς ὁ νῦν ἢ ἀρχαί, ἢ εἰς
τῶ γεγονότων τῶ οἷ, εἰ δὲ ψῆσι τῶ δὲ, εἰ
εἰσὶ δριμέα· τῶ δὲ, ἢ το ἢ ἀρχαί, ἢ οὐ.
ὥστ' ὅτι ἀνάγκη ἀποθανεῖται, ἢ εἰ ἀποθα-
νεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ ἢ ἀποψῆσι ἢ εἰς τὰ
γινώσκου, ὁ αὐτὸς λόγος. ἢ δὲ γὰρ ἢ ἀρχαί
τῶ ἐν νῦν. λέγω δὲ ὅτι γινώσκου. ὅτι ἀνάγκη
ἀρχαί πᾶσι ἔσται τὰ ἐσώσκου. οἷ, τὸ ἀποθα-
νεῖν το ζῶντα· ἢ δὲ γὰρ ἢ γινώσκου. οἷ τὰ ἐσ-
αίτια ἐν τῶ αὐτῶ σώματι. ἀλλ' εἰ νόσῳ, ἢ
βία, οὐ πῶ· ἀλλὰ εἰ τῶ γνηστὰ. δηλον αἰ-
ρα ὅτι μέγιστον βιάζει δριμέα. αὐτὴ δὲ
* οἷ εἰς ἄλλο ἔσται οἷν ἢ τῶ ὅτι ἔτυ-
χει αὐτὴ, καὶ αἰτίον τῶ γινώσκου αὐτῶ οὐθέν.
ἀλλ' εἰς δριμέα ποῖα, καὶ αἰτίον ποῖον ἢ ἀ-
ναγωγὴ ἢ ποιότη, ποτέρου ὡς εἰς ὕλην, ἢ ὡς
εἰς τὸ οὐ ἔνεκα, ἢ ὡς εἰς τὸ κινήσθαι, μέγιστα
σκεπτικόν. ἀλλ' ἢ οἷ τῶ καὶ συμβεβηκὸς
ὄντος, ἀφείδω· διώκειται γὰρ ἢ κανὸς. ὅ δὲ
ὡς ἀληθές, ὄν, καὶ μὴ ὄν, ὡς ψῆδος, ὅτι
ἀλλὰ οἷ τῶ οἷν ὅτι καὶ ἀφείδω· τὸ δὲ οἷν ὄ-
λον, ἀλλ' μερισμὸν ἀπίφασιν. τὸ μὴ γὰρ
ἀληθές, πῶ κατάφασιν ὅτι τῶ συγκει-
μένω ἔχει· πῶ δὲ ἀπίφασιν ὅτι τῶ δη-
ρημένω. τὸ δὲ ψῆδος, τῶ τῶ μερισμῶ
πῶ ἀπίφασιν. πῶ δὲ τὸ αἶμα, ἢ τὸ χρεῖς
ποῖν συμβαίνει, ἀλλὰ λόγος. λέγω δὲ τὸ αἶμα
καὶ τὸ χρεῖς, ὥστε μὴ τὸ ἐφεξῆς, ἀλλ' ἐν τῶ γί-
γνεσθαι· οὐ γὰρ ὅτι τὸ ψῆδος καὶ τὸ ἀληθές
ἐν τοῖς ἀφείδω. οἷ τὸ μὴ ἀγαθόν, ἀλη-
θές τὸ δὲ κακόν, ψῆδος· ἀλλ' ἐν τῶ ἀφείδω.
ἀλλ' δὲ τὰ ἀπλά καὶ τὰ ἢ ὅτι, οὐδὲ ἐν
τῶ ἀφείδω. ὅσα μὴ οἷν δὲ τῶ τῶ πε-
εἰ τὸ οὕτως ὄν καὶ μὴ ὄν, ὅτι ὅτι ὅτι σκεπτικόν.

γρ. ποδὶ ἢ οὐ,
εἰ γὰρ ποδὶ
γνηστὰ;
medosē.
Scribe
τῶ δὲ, εἰ αἰ
ἀλλο.

Scribe
τῶ οἷ

QUOD autem sint principia, & causæ ge-
nerabiles, & corruptibiles, absque eo
quod generentur, & corrumpantur, ma-
nifestum est. Etenim si non hoc, ex ne-
cessitate omnia erunt, si eius quod gene-
ratur & corrumpitur, non secundum ac-
cidens causam aliquam necesse sit esse.
Vtrum enim erit hoc, an non? Si hoc, fiet:
sin verò non, minimè: hoc verò, si aliud.
Et hoc modo videlicet (tempore semper
dempto à tempore finito) deuenies vsque
ad nunc. Quare hic morietur ægritudine,
aut vi, si exiuerit. hoc autem, si aliud. Et
sic deueniet ad id quod nunc est, aut ali-
quid eorum quæ facta sunt: vtputa si siti-
uerit. hoc verò, si comederit acuta: hoc
verò, aut est, aut non. quare, necessariò
moriatur, aut non morietur. Similiter &
si quis ad iam facta ascenderit, eadem ra-
tio est. Iam enim hoc in aliquo est. Dico
autem quod factum est. Ex necessitate
ergo erunt omnia futura: vt mori, viuen-
tem. iam enim aliquid factum est, vtputa
contraria in eodem corpore: sed si ægritu-
dine, aut vi, nondum: sed si hoc factum
fuerit. Patet igitur quod vsque ad aliquod
vadit principium: hoc verò non ampliùs
ad aliud. Erit igitur hoc eius quod vtcum-
que contingit, causaque generationis eius
nulla. Sed in quale principium, & qua-
lem causam talis reductio est, vtrum vt
ad materiam, an vt ad cuius gratia, an vt
ad mouens, maximè considerandum est.
De eo itaque quod secundum accidens
est, dimittatur. Determinatum enim
sufficienter est. Quod autem tanquam
verum, ens, & non ens, vt falsum,
quoniam circa compositionem & diui-
sionem est, & omnino circa parti-
tionem contradictionis. Verum etenim
affirmationem in composito habet, ne-
gationem verò in diuiso, falsum verò
huius partitionis contradictionem. Quo
autem modo quod simul, aut quod
separatim est, intelligere accidit,
alia ratio est. Dico autem quod si-
mul, & quod separatim, vt non
consequenter, sed vt vnum quid
fiat. Non enim est falsum, & ve-
rum in rebus, (vt quod bonum,
verum, quod verò malum, fal-
sum,) sed in mente: quæ verò cir-
ca simplicia, & circa ea quæ quid sunt,
non quidem sunt in mente. Quæ eūque igitur
speculari oportet circa id quod ita ens,
& non ens est, posteriùs perscrutandum est.

Cum autem compositio & diuisio in mente non in rebus sit, quod profecto ita est, diuersum a proprie dictis ens est. Aut enim quod quid est, aut quod quale, aut quod quantum, aut si quid aliud, copulat, aut diuidit mens. Quod autem tanquam accidens, & vt verum ens, omittendum est. causa enim illius quidem determinata: huius vero, mentis aliqua passio: & ambo circa reliquum entis genus, & non extra ostendunt esse aliquam entis naturam. Propter quod, hæc quidem prætereantur. Considerandæ autem sunt ipsius entis causæ, & principia, prout ens est. Manifestum autem est in iis quæ determinauimus de eo, quoties vnumquodque dicitur, quod ens multipliciter dicitur.

Α ἐπεὶ δὲ λέγεται συμπλοκὴ ὅτι ἐστὶν ἡ ἀφαιρέσις ἐν ἀφαιρέσει, ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς ἀφαιρέσι-
σιν, * ὅτι οὕτως ὄν, ἐπεὶ ὄν τῶν κρείων, (ὡς γὰρ τὸ τί ἔστιν, ἢ ὅτι ποῖον, ἢ ὅτι ποσόν, ἢ εἰ ἢ ἄλλο σιωπῶν ἢ ἀφαιρέσει ἢ ἀφαιρέσει,) τὸ μὲν ὡς συμβεβηκός, ἐστὶν ὡς ἀληθές ὄν, ἀφετέον. τὸ γὰρ ἀληθές, τὸ μὲν ἀόριστον, τὸ δὲ τῆς ἀφαιρέσεως πᾶθος, καὶ ἀμφοτέρωθεν τῶν λοιπῶν γένος τῶ ὄντος, ἐστὶν ἔξω
B δηλοῦσιν οὐδὲν ἕνα φύσιν τῶ ὄντος. εἴθε ταῦτα μὲν ἀφείδω. ἀφετέον δὲ τῶ ὄντος αὐτὰ τὰ ἀίτια ἐστὶν τὰς ἀφαιρέσεις ἢ ὄν. φανερόν γ' ἐν οἷς διωρισμένα παρὰ τῶ ποσῶν λέγεσθαι ἕκαστον, ὅτι πολλοῦ λέγεσθαι τὸ ὄν.

Beffario hunc locum aliter legit.

ARISTOTELIS STAGIRITÆ
METAPHYSICORVM
LIBER VII.
CAPVT I.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ
ΜΕΤΑΦΙΣΙΚῶΝ, Β Ζ'.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Docet, substantiam esse primum ens ratione, cognitione, tempore, & natura.

Τί τ' ἀρχῶν ὄν.

Hns multipliciter dicitur, quemadmodum in iis quæ de quoties, prius diuisimus. Significat enim aliud quidem quid est, & quod quid: aliud vero, quod quale, aut quantum, aut singula aliorum, quæ ita prædicantur. Cum autem ens toties dicatur, patet primum horum ens esse ipsum quid est, quodque substantiam significat. Cum enim dicimus quale quippiam hoc, aut bonum dicimus, aut malum; sed non tricubitum, aut hominem. Cum autem quid est, non album, nec calidum, nec tricubitum, sed hominem, aut Deum: cætera vero entia dicuntur, eo quod entis proprie dicti quedam sunt quantitates, quedam qualitates, quedam passionēs, quedam aliquid aliud tale. Vnde dubitauerit aliquis, utrum ipsum ambulare, & sanum esse, ac sedere, & vnumquodque horum, ens, an non ens est: similiter & de quocumque cæterorum similibus. Nihil enim horum est per se natura aptum, neque possibile a substantia separari: sed magis, si quidem ambulans entium aliquid, & sedes, & sanum. Hæc autem magis entia apparet, quoniam subiectum eis determinatum est: hoc autem substantia, & singulare est, quod in tali prædicatione apparet. Bonum enim,

Ο ὄν λέγεσθαι πολλοῦ κατὰ τὸν διωρισμὸν παρὰ τῶν περὶ ἐν τοῖς παρὰ τῶν πολλοῦ. σημαίνει γὰρ τὸ μὲν ἢ ἔστι, καὶ τὸ δὲ ἢ. τὸ δὲ, ὅτι ποῖον, ἢ ποσόν ἢ τῶ ἄλλων ἕκαστον τῶν οὕτω κατηγορουμένων. Ἐσαυταχῶς δὲ λεγόμενον τῶ ὄντος, φανερόν, ὅτι τούτων ἀρχῶν ὄν, τὸ τί ἔστιν, ὅτι σημαίνει τὴν οὐσίαν. ὅτι μὲν γὰρ εἰπωμένον ποῖον ἢ τῶ δὲ, ἢ ἀγαθὸν λέγόμενον, ἢ κακόν, ἀλλ' ἢ τείπηχυ, ἢ ἀδυσχερὸν. ὅτι δὲ ἢ ἔστιν, ἢ ἀδυσχερὸν ἢ δὲ θερμόν, ἢ δὲ τείπηχυ, διὰ τὸ ἀδυσχερὸν ἢ ἄν. τὰ δὲ δὴ λέγει ὄντα, ὅτι ὄντως ὄντος, τὰ μὲν ποσότητος (εἰ), τὰ ἢ ποιότητος, τὰ ἢ πάθος. τὰ ἢ δὴ ὅτι τοῦ ὄντος. εἴθε καὶ ἀπορήσει τις πότερον τὸ βαδίζειν ἐστὶν ἢ ὑγιαίνειν ἐστὶν κατὰ τὴν ἕκαστον αὐτῶν ὄν, ἢ μή ὄν. ὁμοίως δὲ ἐστὶν τῶ δὴ ὄντος ὅπου ἢ τοιοῦτον. οὐδὲν γὰρ αὐτῶν ἔστιν, οὔτε κατὰ αὐτὸ πεφυκός, οὔτε χωρίζεσθαι διωκτὸν τῶ οὐσίας, ἀλλὰ μάλλον εἴθε τὸ βαδίζειν τῶ ὄντων ἢ, καὶ τὸ καθήκον, ἐστὶν ὑγιαίνειν. ταῦτα ἢ μάλλον φαίνεσθαι ὄντα. * εἴθε τί ἔστι ἢ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ὡρισμένον. τῶ δὲ ἢ ἔστιν ἢ οὐσία ἐστὶν τὸ καθ' ἕκαστον, ὅτι ἐμφαίνεσθαι ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῇ τοιαύτῃ. τὸ ἀγαθὸν γὰρ,

Beffario hunc locum aliter legit.

ἢ τὸ καθήμενον, ὅτε ἀπολύτου λέγεται. δὴ αὐτὸ οὐδὲν ἀπὸ τούτου λέγεται, καὶ κείνων ἕκαστον ἐστίν. ὥστε τὸ πρῶτον οὐδὲν, ἔστι οὐδὲν ὄν, ἀλλ' ὄν ἀπλάως, ἢ οὐσία ἀπὸ εἶναι. πολλὰ γὰρ καὶ οὐδὲν λέγεται τὸ πρῶτον. ὁμοίως δὲ πρῶτων ἢ οὐσία πρῶτον καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ χρόνῳ, καὶ φύσει. ἢ καὶ μὴ γὰρ ἄλλων κατηγορημάτων, ὅθεν χωριστὸν αὐτὴ δὲ μόνη. ἔστι δὲ λόγῳ δὲ τὸ πρῶτον. αἰάγκη γὰρ ἐστὶν ἐκείνου λόγῳ, ἢ τῆς οὐσίας λόγον ἐνυπὸν χεῖν. καὶ εἰδέναι δὲ τότε εἰδόμενα ἕκαστον μάλιστα, ὅταν πῖ ἔστιν ὁ ἀύθετος, γνάμν, ἢ τὸ πῦρ, μᾶλλον ἢ τὸ ποῖον, ἢ τὸ ποσόν, ἢ τὸ ποσόν. ἐπεὶ δὲ αὐτῶν τούτων, τότε ἕκαστον ἴσμεν, ὅταν ἢ ἔστι τὸ ποσόν ἢ τὸ ποῖον, ἢ ἴδωμεν. καὶ δὴ καὶ τὸ πάλας τε καὶ νῦν καὶ αἰεὶ ζήτου μῆκος καὶ αἰεὶ ἀπορροῦ μῆκος, ἢ τὸ ὄν, τὸ ἔστι, τίς οὐσία. τὸ γὰρ οἱ μὴ εἶναι φασι, οἱ δὲ πλείω ἢ εἶναι καὶ οἱ μὴ πεπερασμένα, οἱ δὲ ἀπειρα. δὲ ἔστι ἡμῖν ἔτι μάλιστα, ἔστι πρῶτον καὶ μόνον, ὡς εἶπεῖν, καὶ τὸ οὕτως ὄντος θεωρητέον ἢ ἔστι.

ἢ πῖ ἔστι
ἢ ποσόν ἢ
πῖ ἴδωμεν.

A aut sedens, absque hoc non dicitur. Pateat igitur quod propter hanc, illorum quoque singula sunt. Quare quod primum est ens, & non aliquod ens, sed simpliciter ens, substantia. Multis quidem modis primum dicitur, at tamen substantia, & ratione, & cognitione, & tempore, & natura, omnium primum est. Aliorum enim categorematum nullum est separabile, sed hæc sola: ratione quoque hoc primum: necesse est enim in cuiusque ratione inesse rationem substantiæ. Scire etiam tunc putamus unumquodque magis, cum quid est homo, aut ignis, sciamus, quam quale, aut quantum, aut ubi. Nam & horum ipsorum tunc unumquodque scimus, cum quid est ipsum quale, aut ipsum quantum sciamus. Quod quoque tam olim quam nunc, & semper queritur, semperque dubitatur, quidnam ipsum ens sit, hoc est, quænam substantia est: hoc enim quidam unum aiunt esse, quidam plura quam unum: & quidam finita, quidam verò infinita. Quare nobis quoque maximè & primum, & solum (ut ita dicam) de ente hoc præcipue, quidnam sit, speculandum est.

ΚΕΦΑΛ. Β΄.

Περὶ οὐσίας ἀπορίαι.

ΔΟΚΕΙ δὲ ἢ οὐσία ἰσχυρῶς φαίνεται κερῶται μὴ τῆς ἑαυτῶν. δὲ τὰ τε ζῷα καὶ τὰ φυτὰ, καὶ τὰ μέρη αὐτῶν, οὐσίας εἶναι φαίμεν, ἔστι τὰ φυσικὰ ἑαυτῶν, οἷον, πῦρ, καὶ ἕδωρ, καὶ γῆ, καὶ τῶν τριούτων ἕκαστον, ἔστι ὅσα ἢ μέρη τούτων, ἢ ἐκ τούτων ἔστιν, ἢ μέρη, ἢ πρῶτων οἷον, ὁ, τὸ οὐρανὸς καὶ τὰ μέρη αὐτῶν ἄστρα, ἔστι σελήνη καὶ ἡλιος. πόσει δὲ αὐτῶν μόνον οὐσίαι εἰσὶν, ἢ ἔστι ἀλλοι, ἢ τούτων μὴ οὐδὲν, ἔτι καὶ δὲ πῖνες, σκεπίον. δοκεῖ δὲ πῖσι τὰ τῶν ἑαυτῶν πέρατα, οἷον ὅτι φαίμεν ἔστι γραμμὴ ἔστι σιγμὴ ἔστι μονάς, ἔστι οὐσία, καὶ μᾶλλον ἢ τὸ σῶμα ἔστι τὸ σφαιρῶν. ἔτι παρὰ τὰ αἰσθητὰ, οἱ μὴ οὐκ οἴονται εἶναι οὐδὲν τοιοῦτον, οἱ δὲ πλείω, καὶ μᾶλλον ὄντα αἰσθητὰ, ὡς τῶν Πλάτωνος τὰ τε εἶδη ἔστι τὰ μαθηματικὰ, δύο οὐσίας. τείπει δὲ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων οὐσίαν. Σπεύσιππος δὲ καὶ πλείους οὐσίας ἀπὸ τῶν ἐνὸς ἀρξάμενος, καὶ ἀρχαὶ ἕκαστης οὐσίας, ἄλλω μὴ ἀριθμῶν, ἄλλω ἢ μεγεθῶν, ἔπειτα ψυχῆς. ἔστι τῶν δὲ τὸν ἔστι πονεπέκτειναι τῶν οὐσίας. ἐπινοεῖ δὲ τὰ μὴ εἶδη ἔστι τοῖς αἰσθητοῖς, πῖ αὐτῶν ἔστι φασι φύσιν. τὰ δὲ ἀλλὰ ἐχόμενα, γραμμὰς ἔστι ὅτι πεδῶν.

CAPVT II.

Substantie rationem elucere in corporibus.

Videtur autem substantia existere, manifestissimè quidem in corporibus. Quare animalia, & plantas, & eorum partes, substantias esse dicimus, ac naturalia corpora, ut ignem, aquam & terram, cæterorum quoque singula, & quæcunque aut horum partes, aut ex his sunt, aut partibus, aut omnibus: ut cælum, & eius partes, sydera, Luna, & Sol. Vtrum autem hæc solæ substantiæ sint, an etiam aliæ, an harum quidem nulla, sed aliquæ aliæ, considerandum est. Videtur autem quibusdam, corporis terminos, ut superficiem, lineam, punctum, & unitatem, substantias esse, & magis quam corpus & solidum. Item, præter sensibilia, quidam non putant aliquid esse tale: quidam plura, & quæ magis sempiterna sunt: sicuti Plato, & ipsas species, & mathematica, duas substantias: tertiam verò, sensibilibium corporum substantiam. Speusippus verò etiam plures substantias ab vno incipiens, & principia cuiusque substantiæ, aliud numerorum, aliud magnitudinum, deinde animæ: & hoc modo extendit substantias. Quidam autem, species quidem & numeros eandem habere naturam aiunt: cætera verò sequentia, lineas, & superficies,

vsque ad cæli substantiam, & sensibilia. De his igitur quid bene quidve non bene dicatur, & quæ substantiæ sint, & utrùm aliqua præter sensibiles sint, necne, & hæc quomodo sint, & utrùm est aliqua separata substantia, & cur, & quomodo, an nulla præter sensibiles, perscrutandum est, descripta primò substantia, quidnam sit.

CAPVT III.

Substantia quid sit, & quot modis dicatur.

Dicitur autem substantia, si non pluribus, saltem quatuor modis. Maximè etenim quod erat esse, & vniuersale, & genus, substantia cuiusque esse videtur: & quartum, subiectum. Subiectum autem est, de quo cætera dicuntur: illud verò non amplius de alio. Quare primò de eo determinandum est. Maximè namque substantia, subiectum primum esse videtur. Tale verò, quodam modo quidem materia dicitur, quodam modo verò forma: tertium verò, quod ex his est. Dico autem materiam quidem, vt æs: formam autem, figuram idæ: quod verò ex his est, totam statuat. Vnde si species prior materia est, & magis ens, illud quoque, quod ex ambo- bus est, priuserit, ob similem rationem. Nunc itaque quidnam substantia sit, quasi in figura dictum est, quod non de subiecto, sed de quo cætera. Oportet autem, non ita solum: non enim sufficiens est. Et hoc namque ipsum, non est manifestum. Et item, materia, substantia est. Nam si hæc non est substantia, quæ alia esset, fugeret nos. Demptis etenim cæteris, nihil aliud remanere videtur: cætera namque, passiones corporum, & effectiones, & potentia sunt: longitudo verò, latitudo, & profunditas, quantitates quædam, sed non substantiæ sunt. Quantitas etenim non est substantia, sed magis cui hæc ipsa primò insunt, illud est substantia. Enimverò ablata longitudine, latitudine, & profunditate, nihil videmus reliquum, nisi si quid est quod ab eis determinetur, vt ita considerantibus, materiam solum necesse sit apparere substantiam. Dico autem materiam, quæ per se ipsam, neque quid, neque quantum, nec aliquid aliud quippiam dicitur, quibus ens determinatur. Est enim quid, de quo singula horum prædicantur: cui esse, ac cuique prædicationum, diuersum est, Cætera namque de substantia prædicantur: hæc verò, de materia. Quare quod vltimum est per se, neque quid, neque quantum,

Tom. IV.

A μέγρη πρὸς τὴν οὐρανοῦ οὐσίαν καὶ τὰ ἀ-
σθητὰ. * ὡς δὲ τούτων, ἢ λέγεσθαι καλῶς, γρ. ὡς δὲ
& ἕντες εἰσὶν οὐσίαι. καὶ πότερον εἰσὶ πέντες ἢ ἑξή-
κας ἀσθητὰ, ἢ ὅσα εἰσὶ, & αὐτὰ πᾶσι εἰσὶ, καὶ
πότερον ἔστι τις χωριστὴ οὐσία, καὶ ἀσθητὰ ἢ, καὶ
πᾶσι, ἢ ὁμοίᾳ πᾶσι τὰ ἀσθητὰ, σκε-
πτικόν, ὑποτυπωσαμένους πρὸς τὴν οὐ-
σίαν ἢ ἔστι.

ΚΕΦΑΛ. γ.

Οὐσία τί, καὶ ποσῶς.

ΛΕΓΕΤΑΙ δὴ οὐσία, εἰ μὴ πλεο-
ναχῶς, ἀλλ' ὡς τέτταρσί γε * μάλι-
σα. καὶ γὰρ τὸ πᾶσι εἶ, καὶ τὸ καθόλου, & τὸ γένος, βεσ. μά-
λισα γὰρ τὸ
τ. minùs
rectè.
ἢ οὐσία δοκεῖ εἶ) ἑκάστη, & τέταρτον τούτων
τὸ ὑποκείμενον. τὸ δὲ ὑποκείμενον ἔστι, καθ'
οὐτὰ ἄλλα λέγεται, ἐκείνο δὲ αὐτὸ μηκέτι
κατ' ἄλλου. εἴθ' ὡς τὸν ὡς τούτου εἴρηται
C
εἶον. μάλισα δὲ δοκεῖ εἶ) οὐσία τὸ ὑποκεί-
μενον πρῶτον. τοιοῦτον δὲ ἔσπον μὲν ἵνα, ἢ
ἕλη λέγεται. ἄλλον δὲ ἔσπον ἢ μορφῆ. τείτον
δὲ, τὸ ἐκ τούτων. λέγω δὲ πᾶσι μὲν ἕλη, οἷον
τὸν χαλκόν τ' δὲ μορφῶν, τὸ γῆμα τῆς ιδέας.
τὸ δὲ ἐκ τούτων, * ἢν ἀερίαια τὸ σκυόλον. γρ. τὴν αἰδ.
ὥστε εἰ τὸ εἶδος τῆς ἕλης πρῶτερον καὶ μάλι-
C
λον ὄν, * & τῶ δὲ ἀμφοῖν πρῶτερον ἔσαι, ἀσθητὰ
Bess. καὶ τὸ
ἕλ. α. νε δε
Alexad.
aliquæ
interpp.
τὸν αὐτὸν λόγον. νῦν μὲν οὖν τύπῳ εἴρηται, ἢ
ποτ' ἐστὶν ἡ οὐσία, ὅτι τὸ μὴ καθ' ὑποκειμε-
D
νου, ἀλλὰ καθ' οὐτὰ ἄλλα. δεῖ δὲ οὐ μόνον
οὕτως. ε' γὰρ ἰσχυρόν. αὐτὸ τε γὰρ τῶ το ἀδηλον.
ἔστι ἢ ἕλη οὐσία γὰρ. εἰ γὰρ μὴ * αὐτὴ οὐσία, γρ. αὐτὴ ε'.
ἕς ἐστὶν ἄλλη ἀσθητὴ βίβη. ὡς αἰσθητῶν γὰρ
τ' ἄλλων, ε' φαίνεσθαι ὡς δὲ ὑποκείμενον. πᾶ μὲν
γὰρ ἄλλα, τ' ὅματων πᾶση, & ποιήματα, καὶ
δυναμεί. τὸ δὲ μήκος & πλάτος & βάθος, πο-
σότητες πέντες, ἀλλ' ὅσα οὐσίαι. τὸ γὰρ ποσὸν ὅσα
ἕσία, ἀλλὰ μάλλον ὡς πρὸς τὰ αὐτὰ αὐτὰ πρῶ-
E
τως, ἐκείνο ἐστὶν ἡ οὐσία. ἀλλὰ μὲν ἀφαιρου-
μὲν ε' μήκος καὶ πλάτος & βάθος, οὐδὲν ὄρα-
μὲν ὑπολειπόμενον, πᾶσι εἴη ἐστὶ τὸ εἰζό-
μενον ὑπὸ τούτων. ὥστε πᾶσι ἕλην ἀνάγκη
φαίνεσθαι μόνον ἕσιν εἶναι σκοπούμενοι. λέγω
δὲ ἕλην ἢ καθ' αὐτὴν μῆτε τί, μῆτε ποσόν,
μῆτε ἄλλο μηδὲν λέγεσθαι οἷς ὡς εἶσαι τὸ ὄν. ἐστὶ
γὰρ ἢ καθ' ἑ κατηγορησθαι τούτων ἑκάστων, ὡς τὸ
εἶ) ἔτερον, καὶ τ' κατηγορησθαι * ἑκάστη. τὰ μὲν γὰρ
Vulgò
εἰκάση.
ἄλλα, τῆς οὐσίας κατηγορησθαι. αὐτὴ δὲ τῆς ἕ-
λη. ὥστε τὸ ἔσχατον, καθ' αὐτὸ ἔτε τί, ἔτε ποσόν,

Gg iij

οὐτε ἄλλο ὁδὸν ὅστι· ὁδὸς δὲ αἰ ἀποφάσεως·
 καὶ γὰρ αὐτὰ ἰσπαρξοιοι καὶ συμβεβηκός.
 ἐκ μὲν οὖν φύτων θεωροῖσι συμβαίνει οὐσία
 εἶ) πλὴν ὑλῆς· ἀδύνατον δέ· ἔ γὰρ ἡ χωριστὸν
 καὶ ὁ δὲ ἔκαστον ἰσπαρξοιοι δοκεῖ μάλιστα τῆς οὐ-
 σίας· ἔξ τὸ εἶδος, ἔ τὸ δὲ ἀμφοῖν, οὐσία δὲ ἔξεν
 ἁπλῶς μᾶλλον εἶ) τῆς ὑλῆς· πλὴν μὲν οὖν δὲ
 ἀμφοῖν οὐσία (λέγω δὲ πλὴν ἐκ τῆς ὑλῆς ἔ
 τῆς μορφῆς) ἀφετέον· ὑτέροισι γὰρ καὶ δὴλη· φα-
 νερά δὲ πως καὶ ἡ ὑλη· ὡς δὲ τῆς τρίτης
 σκεπτόμενον· αὐτὴ γὰρ ἀπορροτάτη· ὁμοιογενῶς
 εἶ) οὐσία εἶ) τῆς ἀπορροτάτης· ὡς τε ἐν ταύ-
 ταις ζητητέον ὡς ἔστιν.

A nec aliquid aliud est, neque etiam nega-
 tiones. Etenim hæc quoque, secundum acci-
 dens erunt. Ex his itaque speculantibus ac-
 cidit substantiam esse materiam. At impos-
 sibile est: etenim separabile, & quod quid
 esse, videntur maximè inesse substantiæ:
 propter quod species, & quod ex ambobus,
 videtur esse substantia magis quàm mate-
 ria. At illa substantia, quæ ex ambobus, di-
 co autem quæ ex materia & forma est, omit-
 tenda est. Posterior enim, & manifesta est:
 B manifesta verò, quodam modo etiam ipsa
 materia. At de tertia considerandum est:
 hæc enim maximè dubitabilis. Conceditur
 autem, quasdam esse substantias sensibili-
 um: quare in his primum quærendum est.

Κ Ε Φ Α Λ. εἶ.

CAPVT IV.

Περὶ τῆς πλὴν ὑλῆς, τί ὅστιν.

De definitione, siue eo quod philosophus appellat
 τὸ τί ἦν εἶ), Latini, quidditatem,
 quid id sit.

Nic. li. i.
 cap. 2.
 Cap. i.
 libro i.
 Physic.
 γρ. αὐτῶν,
 mendo-
 sè.

γρ. αὐτῶν

hic locus
 iam olim
 variè le-
 gitur ab
 interpre-
 tib. quos
 consule.

Επεὶ δὲ ἐν ἀρχῇ διελόμθα, πόσοις ὁρί-
 ζομεν πλὴν οὐσίας, καὶ ταύτων ἐν τῇ δοκεῖ
 εἶ) τὸ τί ἦν εἶ), θεωρητέον ὡς αὐτῶν· ὡς ἔ
 ἔργον γὰρ τὸ μεταβαίνειν εἰς ὁ γνωριμώτερον· ἢ
 γὰρ μάθησις οὕτω γὰρ πᾶσι, ἀλλὰ τῆς ἡπιογνω-
 εἶ) μων φύσεως, εἰς τὰ γνώριμα * μᾶλλον. καὶ
 τῆς ἔργον ὅστιν, ὡς ἔστι ἐν ταῖς ἀρχαῖς, τὸ
 ποιῆσαι ἐκ τῆς ἐκείνης ἀγαθῶν, τὰ ὅλως ἀγα-
 θὰ, ἐκείνης ἀγαθὰ· οὕτως ἐκ τῆς αὐτῆς γνωρι-
 μωτέρων, τὰ τῆς φύσεως γνώριμα αὐτῶν γνώρι-
 μα· τὰ δὲ ἐκείνοις γνώριμα ἔ ὡς ἔστι, πολ-
 λάκις ἢ ἔκαστον γνώριμα· ἔ μικρόν ἢ ὁδὸν ἔχει
 τῶ ὄντος· ἀλλ' ὁμοῦς ἐκ τῆς φάσως μὲν γνω-
 εἶ) εἶ) αὐτῶν ἢ γνωστῶν, τὰ ὅλως γνωστὰ γνω-
 ριαι πλείοντα, μεταβαίνοντες (ὡς ἔστι εἰρησῆ)
 ἀπὸ τούτων αὐτῶν· ἔ ὡς ἔστιν εἰπω μὲν ἔνια πε-
 εἶ) αὐτῶν λογικῶς, ὅτι ὅστι τὸ τί ἦν εἶ) ἔκαστον, ὅ
 λέγεσθαι κατὰ αὐτῶν· ἔ γὰρ ἔστι τὸ τί ἦν εἶ), ἔ μὲν
 σικῶ εἶ). ἔ γὰρ καὶ σαυτὸν εἶ μοιτικῶς· ὅ ἄρα
 καὶ σαυτὸν ὁδὸς δὲ τῆς πλὴν ὑλῆς· ἔ γὰρ τὸ οὕτως
 κατὰ αὐτῶν, ὡς ἐπιφανῆς λαβὴ, ὅτι ὁδὸς ἔστι ὁ
 ἐπιφανῆς εἶ), ἔ λαβὴ εἶ). * ἀλλὰ μὲν ἔ-
 δὲ τὸ δὲ ἀμφοῖν, ὁ ἐπιφανῆς λαβὴ εἶ). ἀλλὰ
 πῆ, ὅτι ὡς ἔστιν αὐτῶν· ἐν τῷ ἄρα μὴ ἐν ἑστῆ λό-
 γῶ αὐτῶν, λέγοντι αὐτῶν, ὅτι ὁ λόγος ἔ ἡ ἡ εἶ)
 ἐκείνης· ὡς τ' εἶ ὁ ἐπιφανῆς εἶ) λαβὴ εἶ) εἶ-
 εἶ) τὸ ἐπιφανῆς εἶ) λεία, τὸ λαβὴ ἔ λεία εἶ),
 ἔ αὐτῶν ἔ ἐν· ἐπεὶ δὲ ἔ ἐστι ἔ καὶ τὰς δῆλας κατη-
 γορίας σαυτῶν· (ἐστὶ γὰρ πᾶσι καὶ μὲν οἱ ἐκεί-
 νῶν, οἱ ἔ ποιῶν, καὶ ἔ ποτε, ἔ ἔ ποδ, ἔ τῆς κί-
 νῆσεως) σκεπτόμενον ἄρα ἔ ἐστὶ λόγος τῶ ἡ ἡ εἶ) ἐκεί-
 νῶν εἶ), ἔ ἰσπαρξοιοι καὶ ταύτων τὸ τί ἦν εἶ).

C Vm autem in principio diuiserimus
 quot modis substantiam determina-
 mus, ac horum vnum quiddam esse videa-
 tur, quod quid erat esse, de eo conside-
 randum est. Prodest etenim transcendere
 ad notius. Ita namque disciplina fit omni-
 bus, per minùs nota natura, ad magis nota.
 Et hoc opus est, vt in actibus ex eis quæ cui-
 que sunt bona facere, quæ simpliciter bona
 sunt, sint cuique bona. Ita ex sibi notiori-
 bus, quæ natura nota sunt, sibi facere no-
 ta. Quæ autem singulis nota, & prima, se-
 penumero parum nota sunt, & parum, aut
 nihil entis participant. Attamen ex eis quæ
 D parum nota, sibi tamen nota sunt, conan-
 dum est cognoscere, quæ simpliciter nota
 sunt, per hæc ipsa, (vt dictum est,) trans-
 cendentibus. At primò quædam de eo lo-
 gicè dicemus: quod illud est, quod quid erat
 esse vnumquodque, quod secundum se di-
 citur. Etenim tibi esse, non est musico esse.
 Non enim secundum teipsum inusicus es:
 quod ergo secundum te ipsum; nec tamen
 hoc totum. Nec enim illud, quod ita se-
 cundum se est, vt superficies alba: quoniam
 E superficiei esse, non est albo esse. At verò,
 nec quod ex ambobus est, superficiei albæ
 esse. Quare? quoniam hæc inest. In qua ergo
 ratione ipsum dicente, non inerit ipsum, hæc
 ratio eius, quod quid erat esse cuique. Qua-
 re si superficiei albæ esse, est superficiei læui
 esse, albo & læui esse, vnum & idem est.
 Cum autem secundum cætera quoque præ-
 dicamenta composita sint; (est etenim ali-
 quod subiectum cuique, vt qualitati, &
 quantitati, & quando, & vbi, & motui);
 perferendum est vtrum est ratio eius
 quod quid erat esse cuique horum, &
 vtrum inest etiam his ipsum quod quid erat,

vt homini albo, quid erat albo homini. Sit autem nomen eius, vestis. quid est vesti esse? At verò nec eorum est, quæ secundum se dicuntur. An hoc non secundum se dupliciter dicitur? & huius est hoc quidem ex additione: istud verò non. Hoc enim dicitur, eo quòd ipsum, quod definitur, alteri adiicitur: vt puta, si albo esse, definiens dicit albi hominis rationem: istud verò, eo quòd aliud ipsi: vt si vestis album hominem significat, ille verò definiat vestem vt album. Quod autem est albus homo, est album quidem, non tamen quid erat esse albo homini, sed vesti esse. Vtrum quod quid erat esse, est quid, aut simpliciter, an non? Ipsum enim quod quid erat esse, est ipsum quid erat esse. Cùm verò aliud de alio dicatur, non est ipsum quod quid: vt homo albus, non est quod quid: si ipsum quidem quod quid substantiis solis inest: quare quod quid erat esse, illorum est quorumcumque ratio est definitio. Definitio autem est, non si nomen idem quod oratio significet: (omnes etenim sermones, definitiones essent: erit namque nomen idem cuiuscumque sermoni, quare & Ilias definitio erit:) sed si primi alicuius sit. Talia verò sunt, quæcumque dicuntur, non eo quòd aliud de alio dicatur. Non ergo vlli eorum quæ non sunt species generis, inerit quod quid erat esse, sed his solùm: hæc enim videntur, non secundum participationem, & passionem, nec vt accidens dici. Sed oratio quidem cuiusque, etiam aliorum erit, & quid significat, si nomen sit, quòd hoc huic inest: aut pro simplici oratione, certior. definitio verò non erit, neque quod quid erat esse. An definitio quoque, vt & ipsum quid est, multipliciter dicitur? Etenim ipsum quid est, vno quidem modo substantiam, & quod quid significat: alio verò singula eorum quæ prædicantur, quantitatem, qualitatem, & quæcumque cætera talia sunt. Quemadmodum enim & ipsum quid est inest quidem omnibus, non tamen similiter, sed huic quidem primò, illis verò consequenter: ita & quod quid est simpliciter substantiæ, cæteris verò quodam modo. Etenim interrogare possimus, quid est ipsum quale. Quare & ipsum quale est eorum quorum est quid est: non tamen simpliciter, sed sicut de non ente, logicè quidam aiunt esse ipsum non ens, non simpliciter, sed non ens, ita & ipsum quale. Oportet igitur & considerare, quomodo de quocumque dicere decet, non tamen magis quàm quomodo se habet. Quare nunc quoque cùm manifestum, quod dicitur, sit, ipsum etiam quod quid erat esse, similiter inerit primò quidem, & simpliciter substantiæ, deinde cæteris, sicut & ipsum quid est: non simpliciter quid erat esse, sed qualitati aut quantitati quid erat esse.

A οἷ λυκαῖ ἀνθρώπων ἢ ἡ λυκαῖ ἀνθρώπων. ἔστω δὲ ὄνομα αὐτῶν ἰμαῖον. ἢ ὅτι ἰμα-
 πῶ εἶ; ἀλλὰ μὴν ὁσὲν τῆν καθ' αὐτὸ λεγ-
 μῶν, * ὁσὲν τῆν, ἢ ὅτι καθ' αὐτὸ λέγεται
 διχῶς, ἔστιν ἐστὶ π, τὸ μὴν ἐκ παλαιότητας,
 τὸ δὲ οὐ. τὸ μὴν γὰρ ὡς αὐτὸ ἀλλὰ παλαιότητας
 λέγεται ὁ οἰζέται. οἷ εἰ τὸ λυκαῖ εἶ) οἰζέ-
 μῶν, λέγει λυκαῖ ἀνθρώπου λόγον. ἔστι δὲ
 ἄλλο αὐτῶν. οἷ εἰ σημαίνει ἰμαῖον, λυκαῖ ἀν-
 θρώπων, ὅτι οἰζέται ἰμαῖον ὡς λυκαῖον. ὅ δὲ
 λυκαῖ ἀνθρώπων, ἔστι μὴν λυκαῖον, & μὴν πῶ
 ἡ λυκαῖ ἀνθρώπων, ἀλλὰ πῶ ἰμαῖον
 εἶ). ἀρα ἔστι τὸ ἡ λυκαῖ ἡ, ἢ ὅτι ἡ, ἢ ὅτι * ὁσὲν
 γὰρ πῶ εἶ), ἔστι τὸ πῶ εἶ). ὅτι μὲν δὲ ἀλλο-
 κατ' ἀλλὰ λέγεται, ὅτι ἔστι ὁσὲν τὸ δὲ ἡ οἷ ο
 λυκαῖ ἀνθρώπων, ὅτι ἔστι ὁσὲν τὸ δὲ π. εἰ ὁ
 τὸ τὸ δὲ ἡ τῆς οὐσίας ὑπερχει μόνον. ὡς τε τὸ
 ἡ λυκαῖ ἔστιν, ὅσων ὁ λόγος ἔστι ὁ οἰζέται. οἰ-
 ζέται δὲ ἔστιν, ὅτι ἡ ὄνομα λόγῳ αὐτῶν ση-
 μαῖνοι. (πῶντες γὰρ ἀνείεν εἰ λόγῳ ὁ οἰζέται
 γὰρ ὄνομα ὁ τῶν λόγῳ αὐτῶν. ὡς τε καὶ ἡ
 Ἰλιάς ὁ οἰζέται) ἀλλ' εἰ ὁσὲν τῶν ἡνός ἡ.
 ἰμαῖον δὲ ἔστιν, ὅσα λέγεται μὴ πῶ ἀλλο-
 κατ' ἀλλοῦ λέγεται. ὅτι ἔστι ἀρα ὁσὲν
 τῆν μὴ γνοῖς εἰδῶν ὑπερχει τὸ πῶ εἶ), ἀλ-
 λα τῶν μόνον. αὐτῶν γὰρ εἰδῶν ἡ με-
 χῶν λέγεται καὶ παῖτος, οὐδὲ ὡς συμβεβη-
 κός. ἀλλὰ λόγος μὴ ἔστι ἐκάστου καὶ τῆν ἀλ-
 λων ἡ σημαίνει, εἰ ἡ ὄνομα, ὅτι τὸ δὲ πῶ δὲ ὑ-
 περχει, ἡ δὲ ἡνός ἀπλοῦ ἀκριβέστερος.
 οἰζέται δὲ ὅτι ἔστι, ὁσὲν τὸ ἡ λυκαῖ * εἶ). ἡ
 ἔστι ὁ οἰζέται, ὅσων ἔστι πλεοναχῶς λέ-
 γεται; καὶ γὰρ τὸ πῶ ἔστι, ἔνα μὴν ἔστιν σημά-
 νει πῶ οὐσίας, καὶ τὸ τὸ δὲ π. ἀλλοῦ δὲ, ἔκα-
 στον τῆν κατηγορημῶν, ποσὸν, ποιόν, ἔστι ὅσα
 ἀλλὰ ἰμαῖον. ὡς τῶν γὰρ καὶ τὸ ἡ ἔστι ὑπερ-
 χει πῶσιν, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ πῶ μὴν
 παῖτος, ποῖς δὲ ἐπομῶν. οὕτω καὶ τὸ ἡ ἔ-
 στιν, ἀπλοῦ μὴ τῆ οὐσία, πῶ δὲ ποῖς ἀλ-
 λους. καὶ γὰρ τὸ ποιόν ἐστὶ μὴν ἡ ἔστιν. ὡς τε
 ἔστι τὸ ποιόν, τῆν ἡ ἔστι μὴν, ἀλλ' οὐχ ἀπλοῦς,
 ἀλλ' ὡς τῶν ὅτι τῶ μὴ ὄντος λογικῶς φασὶ
 ἡνός εἶ) τὸ μὴ ὄν, οὐχ ἀπλοῦς, ἀλλὰ μὴ ὄν,
 οὕτω ἔστι τὸ ποιόν. δεῖ μὴν οὕτω σχεπεῖν ἔστι
 πῶ δὲ λέγειν πῶ ἐκάστου, οὐ μὴν μᾶλλον
 γὰ, ἢ τὸ πῶ ἔγει. δεῖ ἔστι μὴν ἐπεὶ τὸ λεγ-
 μῶν φανερόν, καὶ τὸ ἡ λυκαῖ ὁμοίως ὑπερ-
 χεῖ, παῖτος μὴ ἔστι ἀπλοῦς τῆ οὐσία, εἶ-
 τα ἔστι ποῖς ἀλλοῖς, ὡς τῶν ἔστι τὸ πῶ ἔστι, οὐχ ἀ-
 πλοῦς τῆ λυκαῖ, ἀλλὰ ποῖς, ἢ ποσῶ ἡ λυκαῖ.

gr. εἰ τῶ, ἢ πῶ cum interrog. nota post vocem διχῶς.

gr. ὁσὲν τῶ, ἢ ὅτι πῶ ἡ λυκαῖ. vide de Alex.

gr. ἡ. ἢ ὁσὲν ὁσὲν interrog.

quod si non, propterea quod impossibile est dicere finum absque ipsa re, cuius per se passio est, & finum erit concauitas in naso, nasum finum aut non est dicere, aut bisidem erit dictum, nasus nasus concauus. Nasus namque finus, nasus nasus concauus erit. Propter quod, inconueniens est talibus inesse, quod quid erat esse: quod si non, in infinitum progredietur. Naso namque naso simo aliud inerit. Pater igitur quod solius substantiæ definitio est. Si enim & cæterorum quoque prædicamentorum, necesse ex additione esse, ut qualitatis & imparis: non enim sine numero: nec huius quod est fœmininum, sine animali. Ex additione autem dico, in quibus accidit bis idem dicere, sicut in istis. Quod si hoc verum est, neque copulatorum erit: utpote, numeri imparis. Sed later, quod nunc non accuratè dicuntur orationes. Si autem & istorum sunt definitiones, aut alio modo sunt, aut (sicuti dictum est) multipliciter est dicendum, definitionem, & quod quid erat esse. Quare quodam modo quidem nullius erit definitio, nullique inerit quod quid erat esse, nisi substantiis, quodam modo verò erit. Quod igitur definitio est ipsius quid erat esse oratio, & quod quid erat esse, aut substantiarum solùm est, aut maximè, primò & simpliciter, manifestum est.

A **Εἰ δὲ μὴ**, ἀλλὰ τὸ ἀδιώατον εἶναι εἰπεῖν, ὅτι σιμόν, καὶ ἀπὸ τῆς ἀσθένειας οὐ ἔστι πάθος καθ' αὐτό· καὶ ἔστι τὸ σιμόν κοιλότης ἐν ῥίνι, τὸ ῥίνα σιμῶν εἰπεῖν, ἢ ὅτι ἔστι, ἢ δις τὸ αὐτὸ ἔστι εἰρημῶν, ρίς ρίς κλίση. ἢ γὰρ ρίς λέγει σιμῶν, * ρίς κοίλη ἔστι. διὸ ἀτοπὸν τὸ ἕσασθαι τῶν τριούτων τὸ τί ἴστω εἶναι. **Εἰ δὲ μὴ**, εἰς ἀπειρον εἰσι. ῥίνα γὰρ ῥίνα σιμῶν, ἔτι ἄλλο εἰσέσται. δῆλον ῥίνα ὅτι μόνως τῆς οὐσίας ἔστιν ὀρισμός.

Quid. codd. ρίς ρίς quos secutus est best. non alii interpp.

B **Εἰ γὰρ καὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν**, ἀνάγκη ἐκ ἀσθένειας εἶναι, οἷον, τῆς ποιότητος ἀπειρίας. οὐ γὰρ ἀπὸ ἀριθμοῦ ὅτι οὐ τῆς θήλειος ἀριθμοῦ ζώου. τὸ δὲ ἐκ ἀσθένειας λέγω, ἐν οἷς συμβαίνει δις τὸ αὐτὸ λέγειν, ὡς τῶν ἐν τοῦτοις· εἰ δὲ τῶν ἀληθῶν, ὅτι οὐ τῆς σκευδαζομένων ἔστι, οἷον ἀριθμοῦ ἀπειρίας. ἀλλὰ λαμβάνει ὅτι ὅτι ἀκριβῶς λέγεται οἱ λόγοι. **Εἰ δὲ εἰσι καὶ τούτων ὅροι**, ἢ τοῖς ἄλλοις ἔσονται εἰσὶν, ἢ καθὰ τὸ ἐλέγη, πολλαχῶς

C **λακτέον εἶναι τὸν ὀρισμόν**, ἔτι τὸ τί ἴστω εἶναι ὡς τὸ αὐτὸ μὴ ὅτι ἔστι ὀρισμός, ὅτι τὸ τί ἴστω εἶναι ὅτι ἔστι ἕσασθαι, πλὴν τῆς οὐσίας, ὡς τὸ ἔστι. ὅτι μὴ οἷον ἔστι ὀρισμός ὅτι τῆς τί ἴστω εἶναι λόγος, ἔτι τὸ τί ἴστω εἶναι, ἢ μόνον τῶν οὐσιῶν ἔστιν, ἢ μάλιστα καὶ ἀσθένειας καὶ ἀπλάως, δῆλον.

CAPVT VI.

ΚΕΦΑΛ. 5.

Utrum quidditas, & unumquodque, sint idem.

D **Πότερον αὐτὸ ἔστιν ἢ ἕτερον τὸ τί ἴστω εἶναι**, ἔτι ἕκαστον.

VTRUM autem idem est, an aliud ipsum quid erat esse, & unumquodque, perscrutandum. Proderit etenim aliquid ad considerationem de substantia. Nam & unumquodque non videtur aliud esse à sua substantia: & ipsum quid erat esse, dicitur esse vniuscuiusque substantia. De his igitur, quæ secundum accidens dicuntur, videri possit aliud esse: utputa, albus homo aliud est, & albo homini esse. Si enim idem homini esse, & albo homini idem: idem namque homo, & albus homo, ut aiunt: quare & albo homini, & homini. An non necesse est quæcumque secundum accidens, eadem esse? Non enim extrema, similiter eadem fiunt. Sed fortassis illud videatur accidere, extrema eadem secundum accidens fieri: utputa, albo esse, & musico esse. Videtur autem minimè. De his autem, quæ per se dicuntur, semper necesse est eadem esse: ut si quæ substantiæ sunt,

ΠΟΤΕΡΟΝ δὲ αὐτὸ ἔστιν ἢ ἕτερον τὸ τί ἴστω εἶναι, ἔτι ἕκαστον, σκεπτικόν. ἔστι γὰρ ἡ ἀσθένεια πρὸς τὴν ἀπειρίαν τῆς οὐσίας σκέψιν. ἕκαστον τε γὰρ ὅτι ἄλλο δοκεῖ εἶναι τὸ αὐτὸ οὐσίας καὶ τὸ τί ἴστω εἶναι, λέγεται εἶναι ἢ ἕκαστου οὐσία. ὅτι μὴ δὴ τῶν λεγόμενων καὶ συμβεβηκῶς, δοξάζει ἄλλοτερον εἶναι, οἷον λευκὸς ἀνθρώπος ἕτερον, καὶ τὸ λευκὸν ἀνθρώπου εἶναι. εἰ γὰρ τὸ αὐτὸ ἀνθρώπου εἶναι, ἔτι λευκὸν ἀνθρώπου τὸ αὐτὸ. τὸ αὐτὸ γὰρ ἀνθρώπος, καὶ λευκὸς ἀνθρώπος, ὡς φασιν. ὡς ἔτι τὸ λευκὸν ἀνθρώπου, καὶ τὸ ἀνθρώπου ἢ ἕκαστου ὅσα καὶ συμβεβηκῶς, εἶναι τῶν αὐτῶν γὰρ ὡσαύτως τὰ ἄλλα γὰρ αὐτὰ ἀλλήλους ἕκαστον δοξάζει ἄλλο συμβαίνει τὰ ἄλλα γίνεσθαι αὐτὰ καὶ συμβεβηκῶς. οἷον τὸ λευκὸν εἶναι, καὶ μουσικὸν εἶναι. δοκεῖ δὲ οὐ. ὅτι δὲ τῶν καθ' αὐτὰ λεγόμενων, ἀεὶ ἀνάγκη αὐτὰ εἶναι. οἷον εἰ ἕνός εἰσιν οὐσίας,

γρ. αὐτὰ sine nota interrogat.

ὡς ἐπερὶ μὴ εἰσι τοῦσ' αἰ, μηδὲ φύσις ἐπερὶ
 περὶ τρεῖς, οἷας φασὶ τὰς ἰδέας εἶναι. εἰ
 γὰρ ἔσται ἐπερὶ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἀγαθὸν
 εἶναι, ἔστι ζῶον, ἔστι ζῶον εἶναι, ἔστι τὸ ὄντι καὶ τὸ ὄν,
 εἶναι ἀλλὰ τε οὐσίαι ἔστι δὲ αἰδέαι τὰς λε-
 γόμενας, καὶ περὶ τρεῖς οὐσίαι ἐκείναι, εἰ δὲ
 πῶς εἶναι οὐσίαι ὅτι. ἔστι μὲν ἀπολελυ-
 μέναι ἀλλήλων, τῆν μὲν οὐκ ἔσται ὅτισημη,
 τὰ δὲ οὐκ ἔσται ὄντα. λέγω δὲ τὸ ἀπολελυ-
 μέναι, εἰ μὲν τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ ἑαυτῶν
 γὰρ εἶναι ἀγαθὰ, μήτε τούτω δὲ εἰ-
 ναι ἀγαθὰ. ὅτισημη τε γὰρ ἐκάστου αὐτῆ,
 δὲ πῶς ἐκείνη εἶναι. ἔστι δὲ ἀγαθὸν καὶ τῆν
 ἄλλων ὁμοίως ἔχει. ὥστε εἰ μηδὲ τὸ ἀγα-
 θὸν εἶναι ἀγαθόν, ὅτισημη δὲ ὄντι ὄν, ὅτισημη δὲ ἐνίεν.
 ὁμοίως δὲ πῶς εἶναι, ἔστι δὲ τῆν πῶς εἶναι.
 ὥστε εἰ μηδὲ τὸ ὄντι ὄν, ὅτισημη δὲ ἄλλων οὐ-
 δέν. ἔστι μὲν ἑαυτῶν ἀγαθὰ εἶναι, οὐκ ἀ-
 γαθόν. ἀνάγκη ἄρα εἶναι τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἀ-
 γαθὸν εἶναι. καὶ τὸ καλόν, καὶ τὸ καλὸν εἶναι, ὅ-
 σα μὴ κατ' ἄλλου λέγεσθαι, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ καὶ
 κατ' αὐτὰ. καὶ γὰρ τῆν τριχρόνον, εἰ μὲν ἑαυτῶν
 γὰρ, καὶ μὴ ἢ εἶδη. μάλλον δὲ ἴσως καὶ ἢ
 εἶδη. ἀμα δὲ δὴ λεν, ἔστι δὲ εἰσὶν αἰ
 ἰδέαι, οἷας πῆνες φασιν, οὐκ ἔστι δὲ ἑαυτῶν
 οὐσία. τὰς γὰρ οὐσίας μὲν ἀνάγκη εἶναι,
 μὴ κατ' ἑαυτῶν δὲ. ἔστι δὲ γὰρ κατὰ
 μέθεξιν. ἔκ τε δὲ τῶν τῶν λόγων, ἐν καὶ
 τῶν τῶν συμβεβηκός, αὐτὸ ἕκαστον, ἔστι πῶς
 εἶναι. ἔστι δὲ ὄντι γὰρ ὅτισημη εἶναι, τῆ-
 ρ' ὅτι τὸ πῶς εἶναι ὅτισημη εἶναι. ὥστε καὶ πῶς
 ἔκτεσιν ἀνάγκη ἐν τῆν εἶναι ἀμφο. τὸ δὲ κα-
 τὰ συμβεβηκός λεγόμενοι, ὅτισημη, τὸ μαισιχόν,
 ἢ λυκόν, ἀφ' ὅτισημη τὸ διπλόν σημαίνειν, οὐκ ἀλη-
 θές εἰπεῖν, ὡς τὸ αὐτὸ τὸ πῶς εἶναι ἔστι αὐτὸ. ἔ-
 γὰρ ὅτισημη συμβεβηκε λυκῶ τὸ συμβεβηκός.
 ὥστε εἶναι μὲν ὡς παύτόν. ἔστι δὲ ὡς παύτό τὸ
 πῶς εἶναι, ἔστι αὐτὸ. τὰ μὲν γὰρ ἀνδρόπῳ
 ἔστι τὰ λυκῶ ἀνδρόπῳ, οὐ τὸ αὐτὸ, τὰ
 πάθει δὲ αὐτὸ. ἀφ' ὅτισημη δὲ φασίην, καὶ
 εἶναι ἐκάστῳ ὄνομα τοῦτο τῆν πῶς εἶναι.
 ἔσται γὰρ καὶ πῶς ἐκείνο ἄλλο, τὸ πῶς εἶ-
 ναι ἴσως, ἔπερὶ. καίτοι πῶς καλύπτει ἔστι
 εἶναι ἐνια θίχης πῶς εἶναι, εἶσθ' οὐσία τὸ πῶς
 εἶναι; ἀλλὰ μὲν οὐ μόνον ἐν, ἀλ-
 λα καὶ ὁ λόγος ὁ αὐτὸς αὐτῶν, ὡς δὴ λεν ἐκ
 τῶν εἰρημῶν. οὐ γὰρ καὶ συμβεβηκός ἐν τὸ
 ἐνί εἶναι, καὶ ἐν. ἔστι εἰ ἄλλο ἔσται, εἰς ἀπειρον
 εἶσθ'. τὸ μὲν γὰρ ἔσται τὸ πῶς εἶναι, τὸ ἐνί εἶναι, τὸ
 ἔστι. ὥστε ἔστι ἐκείναι ὁ αὐτὸς ἔσται λόγος.

γρ. ἐν τῶν

κ. 5 π
συμ.

A quibus diuersæ substantiæ non sunt, nec
 aliz naturæ priores; quales aiunt aliqui
 esse ideas. Si enim erit aliud ipsum bo-
 num, & bono esse: & animal, & ani-
 mali esse: & enti, & ipsum ens: erunt
 & aliz substantiæ, & naturæ ac ideae,
 præter eas quæ dicuntur: & illæ priores
 substantiæ, si ipsum quod quid erat esse,
 substantiæ est. Et si absolutæ ab se inui-
 cem, harum quidem non erit scientia, il-
 læ verò non erunt entia. Dico autem
B absolui, si nec ipsi bono est esse bono, nec
 huic, esse bonum. scientia namque cu-
 iusque hæc est, quod quid erat illi esse, &
 de bono, & de cæteris similiter se habet.
 Vnde si neque ipsi bono esse bonum, nec
 ipsi enti ens, nec ipsi vni vnum, simili-
 ter autem omnia sunt, certè nihil est
 quod quid erat esse: quare si nec ipsien-
 ti ens, nec aliorum alicui. Item, cui non
 inest bono esse, non bonum est: necesse
 est igitur, vnum esse bonum, & bono esse,
 & honestum & honesto esse, quæcunque
 non per aliud dicuntur, sed prima, &
 per se. Etenim hoc sufficiens est, si exi-
 stit, etiam si non sint species: fortassis au-
 tem magis, si species sint. Simul autem
 patet etiam, quòd si ideæ sint, quales eas
 quidem aiunt, quod etiam non erit subie-
 ctum substantiæ. Has enim substantias qui-
 dem necesse est esse, dici verò de subiecto
 non necesse: essent enim secundum parti-
 cipationem. Ex his itaque rationibus, v-
 num & idem est non secundum accidens
 ipsum vnumquodque, & quod quid erat
 esse: & quod scire vnumquodque, hoc est,
 ipsum quid erat esse, scire: quare, se-
D cundum expositionem necesse est vnum
 quiddam, ambo esse. Quod autem se-
 cundum accidens dicitur, vt musicum, aut
 album, propterea quòd duplex significat,
 non est verum dicere, quòd idem sit, quod
 quid erat esse, & ipsum. Etenim cui ac-
 cidit album, & accidens. Quare quo-
 dam modo quidem est, quodam modo ve-
 rò non est idem, quod quid erat esse, &
 ipsum: homini namque, & albo homini,
 non est idem: passione verò, idem. Ab-
 surdum autem apparet, & si quis vnicui-
E que ipsorum quid erat esse, nomen im-
 ponat. Erit namque etiam præter illud,
 aliud quod quid erat esse equo. At verò
 quid prohibet nunc quoque è vestigio esse
 quædam quid erat esse, si substantia qui-
 dem est, quod quid erat esse? Enim-
 vero non solum vnum, sed ratio etiam
 eorum eadem, vt ex dictis patet. Non
 enim secundum accidens vnum vni esse, &
 ipsum vnum. Item, si aliud erit, in in-
 finitum procedet. Etenim hoc quidem
 erit, quid erat esse vni esse: illud verò v-
 num. Quare de illis quoque eadè ratio erit

Quodd igitur de primis, & quæ per se dicuntur, unicuique esse, & vnumquodque idem & vnum est, patet. Sophisticæ autem ad hanc positionem redargutiones, manifestum est, quodd eadem solutione soluuntur: & si idem Socrates, & Socrati esse. Nihil enim differt, nec ex quibus aliquis interrogauerit, nec ex quibus soluens obtinuerit. Quo igitur modo idem cuique est, quod quid erat esse, & quomodo non idem, dictum est.

A ὅτι μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ἔχει αὐτὰ λεγόμενων, τὸ ἕκαστον εἶ) ἔχει, τὸ αὐτὸ ἔν ὅσῃ, δηλον. οἱ δὲ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι πρὸς τὴν ἴσιν αὐτῶν, φαρερὸν ὅτι τῆ αὐτῆ λύου- ται λύσι, ἔστι αὐτὸ Σωκράτης ἔ Σωκρά- τει εἶ). ὁ δὲ γὰρ διαφέρει, οὔτε δὲ ὦν ἐρωτή- σαιεν αὐ πῆς, οὔτε δὲ ὦν λύων ὅπιτύχοι. πῶς μὲν οὖν τὸ ἕκαστον εἶ) αὐτὸ, ἔ πῶς οὐ αὐ- τὸ ἕκαστον, εἶρηται.

CAPVT VII.

Κ Ε Φ Α Λ. Ζ'.

Res fieri natura, vel arte, vel casu, ab efficiente, ex materia, & singulares.

Περὶ γένεως.

Eorum autem quæ fiunt, quædam natura, quædam arte, quædam à casu fiunt: omnia verò quæ fiunt, & ab aliquo, & ex aliquo, ac aliquid fiunt. Aliquid verò dico, secundum quodque prædicamentum. Aut enim hoc, aut quantum, aut quale, aut vbi. Generationes verò naturales quidem hæ eorum sunt quorum generatio ex natura est. Ex quo autem fit, ea est quam materiam dicimus: à quo verò quippiam, eorum est quæ natura sunt. ipsum autem aliquid, homo, aut planta, aut quicquam aliud similium, quæ maximè dicimus substantias esse. Cuncta verò, quæ aut natura, aut arte fiunt, habent materiam. Possibile enim est esse, & non esse, eorum vnumquodque. Hoc autem cuique materia. Vniuersaliter verò, & id, ex quo natura, & illud, per quod natura. Quod enim fit, habet naturam, vt planta, aut animal. Et à quo, natura, quæ secundum speciem dicitur, quæ eiusdem speciei est: hæc autem, in alio est: homo namque hominem generat. Sic igitur fiunt quæ ob naturam fiunt, cæteræ verò generationes, dicuntur effectiones. Omnes autem effectiones, aut ab arte, aut à potestate, aut ab intellectu. Harum autem quædam etiam à casu fiunt, & à fortuna, perinde atque in iis quæ à natura fiunt. Quædam enim & illic, eadem & ex semine, & absque semine fiunt. De his itaque postea considerandum est. Ab arte autem fiunt, quorum species in anima. Speciem autem dico, ipsum quid erat esse vniuscuiusque, & primam substantiam. Etenim contrariorum quodammodo eadem species est. Priuationis namque substantia, opposita substantia: vt sanitas, ægrotudinis. Illius enim absentia ostenditur ægrotudo. Sanitas verò est ratio, quæ in anima, & in scientia est. Fit itaque sanum, ita intelligente. Cum hoc sanitas sit, necesse est, si sanitas erit,

TΩΝ δὲ γινομένων, τὰ μὲν φύσει γίνονται, τὰ δὲ τέχῃ, τὰ δὲ ἀπὸ τῆ αὐτομάτου. πρῶτον δὲ τὰ γινόμενα, ἵνα τὸ τε πῆς ἔκαστον, καὶ ἕ. ὁ δὲ πῆ, λέγω καθ' ἕκαστον κατηγορίας. ἢ γὰρ τὸδε, ἢ πρὸν, ἢ ποιόν, ἢ ποῦ. αἱ δὲ γένεσις, αἱ μὲν φυσικαὶ αὐτῶν εἰσιν, ἢτοι ἐκείων τῶν γινομένων, ὧν ἡ γένεσις ἐκ φύσεως ἔστι. τὸ δὲ δὲ οὐ γίγνεται, ἢ λέγεται ἕκαστον. ὁ δὲ ὑφ' οὗ, τῶν φύσει πόντων. τὸ δὲ πῆ, ὁ δὲ ἀνθρώπος, ἢ φυτόν, ἢ ἄλλο ἢ τῶν ποιούτων, αἱ δὲ μάλιστα λέγεται οὐσίας εἶ). ἀπὸ μὲν δὲ τὰ γινόμενα, ἢ φύσει, ἢ τέχῃ, ἔχει ἕκαστον. δυνατὸν γὰρ εἶ) ἔ μὴ εἶ) ἕκαστον αὐτῶν. τὸ δὲ ὅτι ἔστιν ἢ ἐν τῶν ἕκαστον ἕκαστον. καθόλου δὲ, ἔ δὲ οὐ φύσις, καὶ καθ' οὐ φύσις. τὸ γὰρ γινόμενον ἔχει φύσει, ὅτι, φυτόν, ἢ ζῶον. ἔ ὑφ' οὗ ἢ χτ' τὸ εἶδος λεγόμενον φύσις ἢ ὁμοειδής. αὐτὸ ἢ ἐν ἄλλο. ἀνθρώπος γὰρ ἀνθρώπον γίγνεται. οὕτως μὲν οὖν γίνονται γινόμενα δια τὴν φύσιν. αἱ δὲ ἄλλαι γένεσις, λέγεται ποιήσεως. πᾶσαι δὲ εἰσιν αἱ ποιήσεως, ἢ ἀπὸ τέχνης, ἢ ἀπὸ δυναμείας, ἢ ἀπειρίας. τούτων δὲ τινες γίγνεται καὶ ἀπὸ τῆ αὐτομάτου, καὶ ἀπὸ τύχης ἀπειρίας, ὡς ἂν ἐν τοῖς ἕκαστον φύσεως γινομένοις. ἔνια γὰρ καὶ αἱ αὐτῶν καὶ ἐκ ἀπείρου γίνονται, καὶ ἀπὸ ἀπείρου. αἱ δὲ μὲν οὖν τούτων ἕ. ὅτερον ὅπισκεπτόν. ἀπὸ τέχνης ἢ γίγνεται, ὧν τὸ εἶδος ἐν τῆ ψυχῇ. εἶδος δὲ λέγω, τὸ πῆ ἕκαστον, καὶ τὴν ἐπιπέδου οὐσίας. καὶ γὰρ τὸ ἐπιπέδων ἕκαστον πᾶν τὸ αὐτὸ εἶδος. τὸ γὰρ φησὶ σέως οὐσία ἢ ὁσία ἀντικειμένη, ὅτι ὑγίεια νόσος. ἐκείνης γὰρ ἀπειρία, δηλονότι ἢ νόσος. ἢ δὲ ὑγίεια, ὅτι τῆ ψυχῇ ἀσθένεια, καὶ ὅ ἐν τῆ ἐπιπέδου. γὰρ δὲ τὸ ὑγιές, νοήσῃματος. ὅτι τὸ δὲ ὑγιέω, ἀνάγκη, εἰ ὑγιές ἔσται, τὸ δὲ ὑπερβύξαι, ὑγίεια, δη.

γρ. αὐτὸ πῆ
εἶ.
γρ. ἀπὸ τῆ
Scribe
ἐπιπέδου πῆ
ὑγίεια, δη.

οἷ, ὁμαλότητα. εἰ δὲ τὸ, θερμότης. καὶ
 οὕτως αἰετοῖ, ἕως ἀγάγη εἰς τὸ ὁ αὐτὸς
 διώτατος ἔσχατον ποιεῖν. εἴπα ἤδη ἢ ἀπὸ τού-
 των κινήσις, ποίσις καλεῖται, ἢ ὅτι τὸ ὑγιά-
 νειν. ὡς τε συμβαίνει τὸ πῶν πῶν ὑγίαιον δὲ ὑ-
 γείας γίνεσθαι, ἔτι οἰκίαν δὲ οἰκίας, τῆς αἰθ-
 ῦλης τὴν ἔχουσαν ὑλῆν. ἢ γὰρ ἰατρικὴ ὅστις
 οἰκοδομική, τὸ εἶδος τῆς ὑγείας καὶ τῆς οἰκίας. λέ-
 γω δὲ οὐσίαν αἰθῆρας, τὸ ἕως εἶ. τῶν ὅ γὰρ
 νέπεων καὶ κινήσεων, ἢ καὶ νόσις καλεῖται, ἢ ὅ
 ποίσις ἢ καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἔτι εἶδος, νόσι-
 σις ἢ δὲ ἀπὸ τῆς τελευταίου, τὸ νόσιος ποίσι-
 σις. ὁμοίως δὲ ἔτι τῶν ἄλλων τῶν μεταξὺ
 ἑκάστων γὰρ. λέγω δὲ οἷ, * εἰ ὑγιάσθῃ, δεῖ ὁ-
 μαλιωθῆναι. ἢ οὖν ὅτι τὸ ὁμαλιωθῆναι;
 ὅτι. τὸ δὲ εἶσα εἰ θερμότης. τὸ δὲ πῶ
 ὅτι; ποδὶ. ἢ ἀρχὴ δὲ τῶν διώταται. τὸ δὲ πῶ
 ἢ ἤδη ἔσθ' αὐτῶν. ὅ δὲ ποιού καὶ ὅταν ἀρχῆται ἢ
 κινήσις τῆς ὑγιάναι, ἐὰν καὶ ἀπὸ τέχνης, τὸ
 εἶδος ὅτι τὸ ἐν τῇ ψυχῇ. ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς αἰθ-
 ῆρας, ἀπὸ τούτου δηλονότι, ὅ ποτε ὅ ποιεῖν ἀρ-
 χὴ τῶν ποιού πῶ ἀπὸ τέχνης. ὡς τῶν ἔτι ἐν τῶν
 ἰατρικῶν, ἢ ἀπὸ τῆς θερμότης ἢ ἀρχῆς. τῶ
 ὅ ποιεῖ τῆς τῆς. ἢ θερμότης τῶν ἢ ἐν τῶν
 ὅματι, ἢ μέρος τῆς ὑγείας, ἢ ἔπειτα πῶ αὐτῆ
 ὅτι οὖν, ὅ ὅτι μέρος τῆς ὑγείας, * ἢ ἀπὸ πλειό-
 των. τῶ δὲ ἔσχατον, ὅ ποιού, ἔτι οὕτως
 μέρος ὅτι τῆς ὑγείας, ἔτι τῆς οἰκίας. οἷ, οἰ λί-
 θοι ἔτι τῶν ἄλλων. ὡς τε καθάπερ λέγεσθαι ἀδύ-
 νατον γινέσθαι εἰ μηδὲν παρὰ τῶν. ὅτι καὶ
 οὖν τὸ μέρος ἢ ἀρχῆς δὲ ἀνάγκης, φανε-
 ρόν. ἢ γὰρ ὑλῆς μέρος. ἐν τῶν ἢ γὰρ αὐ-
 τῆ. ἀλλ' ἄρα ἔτι ἐν τῶν λόγων, ἀμφοτέρως
 δὲ λέγω καὶ ποῖς πολλοὺς κύκλους ἢ εἰσι. καὶ πῶ
 ὑλῆν λέγοντες ὅτι χαλκός. καὶ τὸ εἶδος, ὅτι
 ἡμα ὅτι οὖν, ἔτι τῶν ὅτι τὸ γένος, εἰς ὅ παρ-
 ὅτι ἔτι. ὅ δὲ χαλκοὺς κύκλος ἔχει ἐν τῶν
 λόγων πῶ ὑλῆν. ὅ οὖν δὲ ὡς ὑλῆς γὰρ ἔνια,
 λέγεσθαι ἢ τῶν γένος, ὅτι ἐκείνο, ἀλλ' ἐκεί-
 νον. οἷ ὅ ἀδριας, οὐ λίθος, ἀλλὰ λίθιος. ὅ
 δὲ ἀπὸ θεοῦ ὅ ὑγιάναι, οὐ λέγεσθαι ἐκείνο
 ὅ οὖν. ἀλλ' οὖν δὲ, ὅτι γὰρ ἐκ τῆς φησέως καὶ
 τῶ ἢ ἀρχῆς, ὅ λέγω πῶ ὑλῆν. οἷ
 καὶ ὅ ἀπὸ θεοῦ ἔτι ὑγείας. μάλ-
 λον καὶ ποῖς λέγεσθαι ἐκ τῆς φησέως γίνεσθαι
 οἷ ἐκ καμνῶν ὑγείας, ἢ δὲ ἀπὸ θεοῦ.
 ὅ καμνῶν καὶ ὅ ὑγείας οὐ λέγεσθαι, ἀπ-
 θεοῦ δὲ, καὶ ἀπὸ θεοῦ ὑγείας. ὡν δὲ ἢ φέ-
 ρσις ἀδριας καὶ ἀδριας. οἷ ἐν χαλκῶ ἡ-
 μα τὸ ὅποιον, ἢ ἐν πλείστοις ἔτι οἰκίας.

γρ. εἰ ὑγιάσθῃ
 Reliqui
 prater
 vell. in-
 terp. fe-
 re legunt
 omnes ἢ
 ὅτι, ἢ
 ὅτι πλειό-
 των. Iidē
 interpp.
 vulgatos
 codices
 non mu-
 tilostan-
 tum hoc
 loco, sed
 & in se-
 quentib.
 periodis
 valde de-
 prauatos
 esse ac
 peruer-
 sos, sua
 interpre-
 tatione
 arguunt.
 Sic enim
 vertit:
 aut sta-
 tim, aut
 per plura,
 hoc au-
 tem est
 ultimum
 quod sa-
 nitatis
 efficit
 partem.
 Atque ut
 ibi cali-
 ditas aut
 aliquid
 quod ipsa
 sequitur,
 sanitatis
 est pars,
 sic & la-
 pides do-
 mus, &
 alia alio-
 rum sunt
 partes.

A hoc fieri : utputa, æqualitatem : quodd
 si hoc, caliditatem. Et ita semper in-
 telligit, donec redigat in illud, quod
 ipse potest vltimum facere : deinde
 motus, qui iam post hæc fit, effe-
 ctio ad sanitatem appellatur. Quare
 quodam modo ex sanitate sanitatem ac-
 cidit fieri. & domum ex domo. Quæ
 sine materia, eam quæ habet mate-
 riam. Ars enim medendi, & ædifican-
 di, est species sanitatis, & domus.
 B Dico autem substantiam absque mate-
 ria, quod quid erat esse. Generatio-
 num autem, & motuum, hæc qui-
 dem intellectio, hæc verò effectio vo-
 catur : quæ quidem à principio &
 specie, intellectio : quæ verò ab vlti-
 mo, ipsius intellectiois effectio. Si-
 militer autem & in cæteris mediis v-
 numquodque fit. Dico autem, utpu-
 ta, si conualescet, oportet adæqua-
 ri. Quid igitur est adæquari ? hoc
 autem erit, si calefiet. Hoc autem
 C potestate inest, hoc verò iam in ipso
 est. Faciens igitur, & vnde conuales-
 cendi motus incipit, si ab arte, spe-
 cies est in anima. Quodd si casu, ab eo,
 quod est faciendi principium illi, qui
 ab arte facit : sicut fortassis & in me-
 dendo principium à calefaciendo fit.
 Hoc autem facit, fricatione. Calor
 itaque in corpore, aut pars sanitatis,
 aut sequitur eum aliquid tale, quod est
 pars sanitatis, aut plura. Hoc autem
 vltimum faciens, & quod ita pars est
 sanitatis, & domus, & aliorum, ut
 D lapides. Quare, quemadmodum dicitur,
 impossibile est fieri, si nihil præ-
 existat. Quodd sanè pars ex necessitate
 existet, patet. materia namque, pars
 inest etiam hæc, & fit. Sed utrum eo-
 rum etiam est, quæ in ratione ? utro-
 que quidem modo dicimus multos cir-
 culos quidnam sint, & materiam dicen-
 tes, quodd æs : & speciem, quodd talis
 figura : & hoc est genus, in quo primo
 ponitur : æneus autem circulus habet in
 ipsa ratione materiam. Ex quo verò,
 tanquam materia, fiunt aliqua, dicitur,
 cum fit non illud, sed illiusmodi : ut
 E statua, non lapis, sed lapidea. Homo au-
 tem conualescens, non dicitur illud ex
 quo. Causa verò est, quia fieri contingit
 ex priuatione, & subiecto, quod dicimus
 materiam : utputa, & homo & ægrotus fit sa-
 nus. Magis tamen dicitur ex priuatione fie-
 ri, veluti ex ægroto sanus, quàm ex homi-
 ne. Quare sanus, ægrotus quidem non di-
 citur, sed homo, & homo sanus. Quorum
 verò priuatio incerta, & innominata est,
 ut in ære cuiuscunq; figuræ, aut in lateribus,
 & lignis domus, ex his non dicuntur fieri.
 sicuti

sicuti illic ex ægroto. Quare sicut nec ibi ex quo, hoc non dicitur illud: nec hic, statua lignum: sed deriuatiuè dicitur lignea, non lignum: & ænea, & non æs: & lapidea, & non lapis: & domus lateritia, sed non lateres: cùm neque tanquam ex ligno fit statua, aut ex lateribus domus, (si quis accuratè inspexerit,) profectò simpliciter dicet: propterea quòd oporteat fieri, mutato ex quò, sed non permanente. Propter hoc igitur sic dicitur.

CAPVT VIII.

Materiam & formam propriè non fieri sed compositum. ideas nil conferre ad rerum generationem.

CVM autem & ab aliquo fiat, quod fit, (hoc autem dico vnde generationis principium est,) & ex aliquo: fit autem hoc non priuatio, sed materia, (iam enim determinatum est, quemadmodum hoc dicimus,) & quod fit, hoc autem est, aut sphaera, aut circulus, aut quodcunque cæterorum euenit, sicuti neque subiectum facit ipsum æs, ita neque sphaeram, nisi secundum accidens, quia ænea sphaera, sphaera est: illam autem non facit. Hoc aliquid enim facere, ex omnino subiecto, hoc facere est. Dico autem quòd æs facere rotundum, non est ipsum rotundum, aut sphaeram facere, sed aliquid aliud, vtputa speciem hanc in alio. Si enim facit, ex aliquo alio profectò facit. Hoc enim supponebatur, vtputa facere æneam sphaeram. Hoc autem ita, quia ex eo, quod æs, hoc facit quod sphaera est. Si igitur & hoc ipsum facit, patet quòd similiter faciet, & generationes in infinitum procedent. Manifestum igitur est, quòd neque species fit, aut quodcumque nominare oportet formam quæ in sensibili: nec est eius generatio, nec est hæc, ipsum quid erat esse. Hoc enim est quod in alio fit, aut ab arte, aut à natura, aut potentia: æneam verò sphaeram esse facit. Facit namque ex ære & sphaera: in hoc enim hanc speciem facit: & hoc est sphaera ænea: hoc autem sphaeræ esse. Eius verò quòd est sphaeræ esse, omnino si generatio est, ex aliquo aliquid erit. Oportebit namque diuisibile semper esse, quod fit: & esse, hoc quidem hoc, illud verò, hoc. Dico autem, quòd hoc quidem materiam; illud verò, speciem. Si itaque sphaera est figura, quæ à medio æqualis est, huius hoc quidem est, in quo erit, quod facit: illud autem, in illo, totum verò, quod factum est, vtputa ipsa ænea sphaera.

A * ἐκ τούτων δοκεῖ γίνεσθαι ὡς ἐκεῖ ἐκ κλίμακων. δὲ ὡς τὸ οὐδὲ ἐκ τῆς δὲ οὐ τὸ ἐκ εἶναι οὐ λέγεται. * οὐδὲ ἐπιβλέποντες οὐδὲ ἀδριας ξύλον, ἀλλὰ τὸ ξύλον ξύλιτος, οὐ ξύλον. ἔχεται καὶ οὐ χαλκός. ἔχεται λίθινος ἀλλ' οὐ λίθος καὶ ἡ οἰκία πλινθίνη, ἀλλ' οὐ πλίνθος. ἐπεὶ δὲ ὡς ἐκ ξύλου γίνονται ἀδριας, ἢ ἐκ πλίνθων οἰκία, εἰς τὴν ἐπιβλέποντες σφόδρα, ἔχεται δὲ ἀπλῶς εἶποι, ἀλλὰ τὸ δεῖν μεταβάλλοντες γίνεσθαι δὲ οὐ, ἀλλ' οὐχ ἡποκείμενους. ἀλλὰ μὲν οὕτως οὕτως λέγεται.

Sic veteri quoque interpp. legunt: Best. aliter. γρ. ἐδ' ἐκ τούτων ἐκ ἀδριας ξύλον ἐδὲ χαλκός ἐδὲ λίθος ἀλλὰ παραποιη ξύλιτος, χαλκός, λίθος, ἢ πλίνθος

B

Κ Ε Φ Α Λ Η.

Οὐ τὸ ὡς εἶδος ἢ ὡς οὐσία λεγόμενα οὐ γίνονται.

EΓΕΙ δὲ ὑποκείμενος τε γίνονται τὸ γινόμενον (τὸ τὸ δὲ λέγω ὅταν καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς γένεσός ἐστι) καὶ ἐκ τούτων. ἔγω δὲ μὴ ἡ γένεσις τῆς ἀλλ' ἡ ὕλη (ἢ δὲ γὰρ διώρισται ὅτι ἐστὶν λέγόμενον τῆς) καὶ ὁ γίνονται, (τὸ τὸ δὲ ἐστὶν ἢ ἡ σφαῖρα, ἢ ὁ κύκλος, ἢ ὁ πῆχυς τῶν ἄλλων,) ὡς τὸ ὅτι τὸ ὑποκείμενον ποιεῖ τὸν χαλκόν, οὕτως ὅτι τὸ πῆχυς σφαῖραν, εἰ μὴ καὶ συμβεβηκός, ὅτι ἡ χαλκὴ σφαῖρα, σφαῖρα ἐστὶν ἐκείνου δὲ οὐ ποιεῖ. ἔγω δὲ τὸ δὲ ἡ ποιεῖν, ἐκ τῶν ὅλων ὑποκειμένου ὅτι ποιεῖν ἐστὶ λέγω ὅτι ὅτι τὸν χαλκόν σφαιρόν ποιεῖν ἐστὶν, οὐ τὸ σφαιρόν, ἢ τὸ πῆχυς ποιεῖν; ἀλλὰ ἐτερον τι, ὅτι τὸ εἶδος τῆς ἐστὶν ἄλλο. εἰ γὰρ ποιεῖ, ἐκ τούτων ἀλλοῦ ποιοῦν ἄλλο. τῆς γὰρ ὑποκείμενο, ὅτι ποιεῖν χαλκῶ σφαῖραν. τῆς δὲ οὕτως, ὅτι ἐκ τούτων, ὅτι ἐστὶ χαλκός, ὅτι ποιεῖ, ὅτι ἐστὶ σφαῖρα. εἰ οὕτως καὶ τῆς ποιεῖ αὐτὸ, δὴλον ὅτι ὡς αὐτὸς ποιήσει καὶ βαλεῖται αἱ γένεσις εἰς ἀπειρον. φανερόν ἐστι, ὅτι οὐτε τὸ εἶδος, ἢ ὁ, τι δὴποτε γὰρ καλὴ πῆχυς ἐστὶ ἀδριας σφαιρῶν, ἢ γὰρ οὐδὲ ἐστὶν αὐτῶν γένεσις, ὅτι τὸ πῆχυς εἶναι τῆς. τῆς γὰρ ἐστὶν ὅτι ἐστὶ ἄλλο γὰρ, ἢ ἀπὸ τῆς γένεσις, ἢ ἀπὸ φύσεως, ἢ διωάμεως τὸ δὲ χαλκῶ σφαῖραν εἶναι ποιεῖ ποιεῖ γὰρ ἐκ χαλκοῦ καὶ σφαῖρας. εἰς τὸ δὲ γὰρ τὸ εἶδος ποιεῖ καὶ ἐστὶ τῆς σφαῖρας χαλκῆς. τῆς δὲ * σφαῖρα ἐστὶ. τῆς δὲ σφαῖρα ἐστὶ, ὅλως εἰ ἐστὶ γένεσις, ἐκ τούτων πῆχυς. δεήσει γὰρ ἀφαιρετὸν εἶναι αἰεὶ τὸ γινόμενον, καὶ εἶναι τὸ μὲν τὸ δὲ, τὸ δὲ τὸ δὲ. λέγω ὅτι τὸ μὲν ὕλη, τὸ δὲ εἶδος. εἰ δὲ ἐστὶ σφαῖρα τὸ ἐκ τῆς μέσου γῆμαῖσον, τούτου δὲ μὲν ἐστὶ ἐστὶ, ὅτι ποιεῖ τῆς, ἐκ ἐκείνου. τὸ δὲ ἀπὸ, ὅτι γένεσις ὅτι, ἢ χαλκῆ σφαῖρα.

γρ. τὸ ὅλον ὑποκείμενο. Vulgò, ποιεῖν, ἢ ἀλλο. mendosè.

καὶ σφαῖρα, & ceterum mox.

ΚΕΦΑΛ. .ί.

Πότερον δει τ' τ' μερών λόγον ενυπάρχειν εν
τ' τ' όλου λόγω, & η ου. &, πότερον τα μέρη
πρότερον, η τ' όλον.

Utrum Totius definitioni partium quoque defi-
nitionem inesse oporteat, an non: &
utrum prius, partes ne
an totum.

ΕΓΡΕΙ δ' ορισμός λόγος β' ε' , π' α' s δ' ε' λ' ο-
γος μέρη έχει ως δ' ο λόγος π' ε' s ε'
π' ε' s γ' α' , & τ' ο μέρη τ' ε' s λόγου π' ε' s ε' μ' ε-
ρος ε' π' ε' s γ' α' τ' ος ο μ' α' i' ω' s ε' χ' ε' i' , & π' ο' p' o' s' i' t' i' o' η' δ' η' ,
π' ο' t' e' r' o' n' δ' e' i' τ' o' n' τ' η' μ' e' r' o' n' λ' o' γ' o' n' e' n' y' p' a' r' c' h' e' i' n' e' n'
ε' τ' o' τ' e' s' ο' λ' o' u' λ' o' γ' o' , η' ο' u' . ε' τ' o' e' n' i' o' n' μ' η' γ' o' φ' α' i-
v' o' n' t' a' e' n' o' n' t' a' , ε' τ' o' e' n' i' o' n' δ' e' ο' u' . τ' e' μ' η' γ' o' κ' y-
κ' λ' o' s' λ' o' γ' o' s' , ο' s' k' e' χ' e' i' τ' o' n' τ' η' μ' e' r' o' n' τ' m' η' μ' α' τ' o' n' . ο' s'
τ' η' s' σ' y' l' l' a' β' η' s' , ε' χ' e' i' t' o' n' τ' η' s' o' i' x' e' i' a' n' . & τ' o' i' s' δ' i' x' a' i-
r' e' i' t' a' & ο' κ' y' κ' λ' o' s' e' i' s' τ' a' τ' m' η' μ' a' t' a' , ω' s' τ' o' i' s' & η'
σ' y' l' l' a' β' η' e' i' s' τ' a' o' i' x' e' i' a' . ε' i' δ' e' e' i' π' o' s' t' e' r' o' n'
τ' a' μ' e' r' h' τ' e' s' ο' λ' o' u' , τ' η' s' δ' e' ο' r' θ' η' s' η' ο' z' e' i' a' μ' e' r' o' s'
& ο' δ' a' k' t' y' λ' o' s' τ' e' s' ζ' o' o' u' , π' o' s' t' e' r' o' n' δ' η' e' i' n' l' i'
o' z' e' i' a' τ' η' s' ο' r' θ' η' s' , & ο' δ' a' k' t' y' λ' o' s' τ' e' s' δ' η' θ' e' o'-
p' o' u' . δ' o' k' e' i' s' i' e' k' e' i' n' a' e' i' s' π' o' s' t' e' r' o' . ε' t' o' λ' o' γ' o'
γ' o' λ' e' γ' o' n' t' a' δ' e' e' k' e' i' n' o' n' , & τ' a' l' e' i' s' δ' e' a' i' θ' u'
a' l' l' η' λ' o' n' , π' o' s' t' e' r' o' . l' i' p' o' l' l' a' x' o' s' λ' e' γ' e' t' a' r'
μ' e' r' o' s' ; ω' n' e' i' s' μ' η' γ' o' s' , & μ' e' s' o' u' & τ' o' p' a-
s' o' n' . a' l' l' a' t' e' s' μ' η' γ' o' a' φ' e' i' a' s' o' . δ' e' ω' n' δ' e' η' ο' u'-
s' i' a' ω' s' μ' e' r' o' n' , τ' e' s' o' s' k' e' p' l' e' o' n' . e' i' s' o' u' β' e' i' t' o' t' o'
μ' η' γ' o' u' λ' η' , & δ' e' e' i' d' o' s' , τ' o' δ' e' e' k' t' o' u' t' o' n' , & ο' u' s' i' a'
η' t' e' u' l' η' , & τ' o' e' i' d' o' s' , & τ' o' e' k' t' o' u' t' o' n' . e' s' t' μ' η' γ' o'
ω' s' & η' u' l' η' μ' e' r' o' s' π' i' o' s' λ' e' γ' e' t' a' , e' s' t' i' s' ω' s'
o' u' , a' l' l' i' δ' e' ω' n' τ' e' e' i' d' o' i' s' λ' o' γ' o' s' . * o' i' s' τ' η' s' μ' η' γ' o'
k' o' i' λ' o' t' η' t' o' s' e' s' k' e' s' i' n' η' o' p' z' e' μ' e' r' o' s' , (a' u' t' η' γ' o' u'
λ' η' , a' f' h' s' γ' i' n' e' t' a' ,) τ' η' s' δ' e' σ' i' m' o' t' η' t' o' s' μ' e' r' o' s' π' i'
& τ' e' μ' η' γ' o' u' a' i' d' r' i' a' t' o' s' μ' e' r' o' s' o' x' a' l' k' o' s' , τ' e'
s' i' ω' s' e' i' d' o' i' s' λ' e' γ' o' μ' η' γ' o' u' a' i' d' r' i' a' t' o' s' , ο' u' . λ' e' k-
t' e' o' n' γ' o' * τ' o' e' i' d' o' s' & η' e' i' d' o' s' e' χ' e' i' e' k' a' s' o' n' . & s' i'
u' l' i' x' o' n' , o' s' d' e' p' o' t' e' k' a' t' h' a' u' t' o' λ' e' k' t' e' o' n' . δ' i' s' o'
μ' η' γ' o' τ' e' k' y' κ' λ' o' u' λ' o' γ' o' s' e' s' k' e' χ' e' i' t' o' n' τ' η' μ' e' r' o' n'
μ' a' t' o' n' . ο' δ' e' τ' η' s' σ' y' l' l' a' β' η' s' , τ' o' n' τ' η' s' o' i' x' e' i' a' n' .
τ' a' μ' η' γ' o' s' o' i' x' e' i' a' τ' e' s' λ' o' γ' o' u' , μ' e' r' h' τ' e' s' e' i' d' o' i' s'
& ο' u' x' u' l' η' . τ' a' δ' e' τ' m' η' μ' a' t' a' r' u' t' o' n' ο' u' t' o' μ' e-
r' h' ω' s' u' l' η' , e' f' o' i' s' e' p' i' γ' i' n' e' t' a' e' γ' γ' y' t' e' r' o' μ' η' γ' o'
t' o' i' t' e' s' e' i' d' o' i' s' , η' o' x' a' l' k' o' s' , o' t' o' n' e' n' x' a' l' k' a' i' l' i'
e' p' o' n' γ' y' λ' o' t' η' s' e' γ' γ' h' η' s' o' u' . e' s' t' i' s' ω' s' o' s' d' e' τ' a'
o' i' x' e' i' a' π' o' t' a' τ' η' s' σ' y' l' l' a' β' η' s' e' n' τ' a' l' λ' o' γ' o'
e' n' e' s' t' a' . o' i' s' , & δ' i' t' a' k' η' e' i' n' a' , η' & e' i' s' τ' a' l' a' e'
e' i' . η' d' η' γ' a' r' & τ' a' d' a' μ' e' r' o' s' τ' η' s' σ' y' l' l' a' β' η' s' ,
ω' s' u' l' η' a' i' o' d' η' t' η' & η' γ' o' l' i' z' a' m' m' η' e' s' k' e' i' s'
d' i' x' a' i' o' u' μ' η' n' e' i' s' & a' h' m' i' o' n' , φ' h' e' i' r' e' t' a' , ω' s'
a' i' d' e' o' p' o' s' e' i' s' τ' a' o' s' a' & η' n' o' u' s' a' , & τ' a' r' c' h' a' s' .

CVM autem definitio oratio sit, omnis
autem oratio partes habeat; ac sicu-
ti oratio ad rem, similiter & pars orationis
ad partem rei se habeat, dubitatur utrum
oportet partium orationem inesse in ora-
tione totius, an non. In quibusdam
enim videntur inesse: in quibusdam vero
non. Circuli enim ratio non habet ratio-
nem incisionum: ratio vero syllabæ habet
rationem elementorum. Atqui circulus
diuiditur in incisiones, sicuti syllaba
in elementa. Item autem si partes prio-
res sint toto, recti autem anguli acutus
est pars, & digitus animalis, prior erit
acutus recto, & digitus homine. Vi-
dentur tamen ista esse priora: ratione
namque dicuntur ex istis: & eo quod
sint absque inuicem, priora sunt. An
multis modis dicitur pars? Quorum v-
nus modus, secundum quantum men-
surans. Sed hæc quidem prætermitta-
tur. Ex quibus vero substantia tanquam
ex partibus est, hoc considerandum est.
Si igitur hoc quidem materia est, hoc
vero species, hoc vero ex his, & sub-
stantia est materia, & species, & quod
ex his, quodam modo quidem materia
etiam pars alicuius dicitur, quodam-
modo vero non: quandoquidem ex qui-
bus ratio speciei, utputa concauitatis,
non est pars caro: hæc enim materia, ex
qua fit, similitatis autem pars aliqua est:
& totius quidem statuæ pars, æs: eius
autem quod ut species dicitur statuæ, mi-
nimè: dicendum enim specie, & qua-
tenus speciem habet, vnumquodque:
materiale vero nunquam secundum se
dicendum. Quare circuli quidem ra-
tio non habet eam quæ incisionum ra-
tio est, sed syllabæ eam quæ elemen-
torum est, quia elementa rationis, par-
tes sunt speciei, & non materia. Incisio-
nes vero horum sic partes tanquam ma-
teria, in quibus adueniunt: propinquo-
res tamen speciei quàm æs, cum in arcu
rotunditas fiat. Quodam modo vero
nec elementa cuncta, in ratione syllabæ ine-
runt, utputa, hæc cerea, aut quæ in aëre
sunt. Iam enim etiam hæc, syllabæ pars
sunt, tanquam materia sensibilis. Etenim
linea non si diuisa in medietates, corrumpi-
tur, aut homo in ossa, & neruos, & carnes.

Sup. l. s.
c. 25.

best. alia
lectione
sequitur:
& locum
planum
mirifice
obscurat
best. p. e.
dik.
Alex. n.
u. l.

Propter hoc, & ita ex his sunt tanquam ex
 iis quæ sunt partes substantiæ, verum tan-
 quam ex materia, & totius quidem sunt
 partes: speciei verò, & cuius ratio, mini-
 mè: propter hoc, nec in rationibus. Quo-
 rumdam itaque inerit talium partium ra-
 tio. Quorumdam verò non oportet in-
 esse, nisi sint simul sumpti: Propter hoc
 enim, nonnullæ ex eis tanquam princi-
 piis sunt, in quas corrumpuntur, quædam
 verò non sunt. Quæcunque igitur simul
 sumpta species & materia sunt, vt simum,
 aut æneus circulus, illa sanè in hæc cor-
 rumpuntur. Quæcunque non simul cum
 materia sumuntur, sed absque materia,
 vt rationes speciei solùm, hæc profectò
 non corrumpuntur, aut penitus, aut ne-
 quaquam ita. Quare illorum quidem
 principia, & partes, quæ in eis sunt,
 species verò neque partes, neque princi-
 pia huiusmodi: & propterea lutea statua
 in lutam corrumpitur, & sphaera in æs, &
 Callias in carnem, & ossa, item & circulus
 in incisiones. Est enim aliquid, quod
 cum materia sumitur. Æquiucè nam-
 que dicitur circulus, & qui simpliciter di-
 citur, & singuli, propterea quòd singulis
 non sit proprium nomen. Dicta itaque
 nunc quoque veritas est, adhuc tamen
 dilucidius dicamus repetentes. Quæcun-
 que enim rationis partes, & in quas diui-
 ditur ratio, hæc priores, aut omnes, aut
 aliquæ: ratio verò recti non diuiditur in
 acuti rationem, sed acuti in rectum: vt
 tur namque recto, qui definit acutum: mi-
 nor etenim recto, acutus. Similiter autem
 circulus, & semicirculus, sese habent. Se-
 micirculus namque circulo definitur: & di-
 gitus, toto: talis enim hominis pars, digi-
 tus. Quare quæcunque quidem partes vt
 materia, & in quas diuiditur, vt in mate-
 riam, posteriores: quæcunque verò vt ra-
 tionis, & secundùm rationem substantiæ,
 priores, aut omnes, aut aliquæ. Quoniam
 verò animalium anima, (hoc enim substan-
 tia animati,) secundùm rationem & spe-
 ciem substantia, & quod quid erat esse tali
 corpori: cuiusque namque pars, si probè
 definiatur, non sine eo opere definietur,
 quod sine sensu non existet: sanè partes
 eius priores, aut omnes: aut aliquæ toto
 animali: & de vnoquoque similiter: cor-
 pus vero & eius partes, posteriores
 hac substantia, & diuidetur in eas, vt in
 materiam, non ipsa substantia, sed to-
 tum. Toto itaque quodam modo qui-
 dem priores sunt hæc, quodam modo ve-
 ro non: quandoquidem nec esse pos-
 sunt separata. Non enim qui quomodo-
 cunque se habet digitus, animalis est: sed
 æquiucocus, qui mortuus est. Quædam
 vero simul, quæcunque principales,

Tom.IV.

A Διὰ τὸ τοῦ καὶ εἶναι ἐκ τούτων οὕτως ὡς ὄντων
 τῆς οὐσίας μερῶν, ἀλλ' ὡς ὅτι ἕλης. καὶ τὸ μὲν
 σιωλόλου μέρη τῶν εἰδῶν δὲ καὶ οὐ ὁ λόγος, ὅσα
 εἶναι. δὲ τῶν οὐδ' ἐν τοῖς λόγοις. τῶν μὲν οὖν
 εἶναι ὁ τῶν ποιούτων μερῶν λόγος. τῶν δ' *
 οὐδ' εἶναι εἶναι, ἀλλ' μὴ τῶν σιωλειλημμένου. Διὰ
 γὰρ τῶν, ἔνια μὲν ἐκ τούτων ὡς δεχθῶν ὅτι
 εἰς αὐτὴν φησὶται, ἔνια δ' ὅσα εἶναι. ὅσα μὲν οὖν
 σιωλειλημμένα, τὸ εἶδος καὶ ἡ ἕλη ὅτι εἶναι, τὸ
 σιμόν, ἢ ὁ χαλκοῦς κύκλος. ταῦτα μὲν φησὶ-
 ρεῖται εἰς ταῦτα. * . . ἐ μέρη αὐτῶν ἢ ἕλη.]
 B ὅσα δὲ μὴ σιωλειλημμένα τῆ ἕλη, ἀλλὰ αὐτῶν
 τῆς ἕλης, οἷον λόγους τοῦ εἶδους μόνον, ταῦτα δ'
 οὐ φησὶται, ἢ ὅλων, ἢ οὐ οὕτως γε, ὡς τ'
 ἐκείνων μὲν δεχθῶν ἐ μέρη τὰ ὑφ' αὐτά. τὸ
 δὲ εἶδος οὐτε ἀρχαὶ ταῦτα. καὶ Διὰ τὸ
 φησὶται ὁ πῆλιος ἀνδρίας εἰς πηλόν, καὶ λι-
 σφαιρα εἰς χαλκόν, καὶ ὁ Καλλίας εἰς σάρκα
 καὶ ὅσα. ἐπὶ δὲ ὁ κύκλος εἰς τὰ τμήματι ἔστι
 γὰρ ἡ σιωλειλημμένα τῆ ἕλη. ὁμοίως γὰρ
 C λέγεσθαι κύκλος, ὅ, τε ἀπλῶς λεγόμενος, καὶ
 οἰκαθ' ἕκαστα, Διὰ τὸ μὴ εἶναι ἴσον ὀνομα-
 τῶν καθ' ἕκαστον. εἶρηται μὲν οὖν καὶ νῦν τὸ
 ἀληθές: ὁμοίως δ' ἐπὶ σαφέστερον εἰπεῖται ἐπα-
 ναλαβόντες. ὅσα μὲν γὰρ τὸ λόγου μέρη, καὶ
 εἰς αὐτὰ Διαιρεῖται ὁ λόγος, ταῦτα παρ' ἑτέρου, ἢ
 πρῶτον, ἢ ἔνια. ὁ δὲ τῆς ὀρθῆς ἀρχῆς οὐ Διαι-
 ρεῖται εἰς ὀξείας λόγους, ἀλλὰ τῆς ὀξείας εἰς ὀρ-
 θῆ. χρῆται γὰρ ὁ ὀξείας μέρη τῶν ὀξείας, τῆ
 ὀρθῆ. ἐλάττων γὰρ ὀρθῆς ἢ ὀξείας. ὁμοίως δὲ ἐ-
 ὁ κύκλος ἐ τῆ ἡμικύκλιον ἔχειται. τὸ γὰρ ἡμι-
 κύκλιον τὰ κύκλω ὀξείας, ἐ ὁ δάκτυλος
 D τὰ ὄλω. τὸ γὰρ τῶν δὲ μέρη ἀνθρώπου, δά-
 κτυλος. ὡς ἢ ὅσα μὲν μέρη ὡς ἕλη, ἐ εἰς αὐ-
 τὰ Διαιρεῖται ὡς εἰς ἕλη, ἕτερα. ὅσα ἢ ὡς ὁ λό-
 γος ἐ τῆς οὐσίας τῆς καὶ τὸν λόγον, παρ' ἑτέρου,
 ἢ πρῶτον ἢ ἔνια. ἐπεὶ δὲ ἡ τῶν ζώων φύσις, (τῶ-
 ρ γὰρ οὐσία τοῦ ἐμφύχου,) ἢ καὶ τὸν λόγον οὐ-
 σία καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ πῶν εἶναι τὰ ποιούτων ὀ-
 μαλι. ἐκάστου γὰρ τὸ μέρη εἰς ὀξείας κα-
 E λῶς, ὅσα αὐτῶν ἔργου ὀξείας, ὁ οὐχ ὑπὲρ-
 ξὶ ἀόλου ἀθήσεως. ὡς τε ταύτης μέρη παρ' ἑ-
 τέρου, ἢ πρῶτον ἢ ἔνια ὁ σιωλόλου ζώου. ἐ καθ'
 ἕκαστον δὲ ὁμοίως. τὸ δὲ σῶμα ἐ τὰ τούτου μέρη,
 ἕτερα ταύτης τῆς οὐσίας, καὶ Διαιρεῖται εἰς
 ταῦτα ὡς εἰς ἕλη, ἕλη ἢ ἕλη, ἀλλὰ τὸ σιωλόλου.
 ἢ μὲν οὖν σιωλόλου, παρ' ἑτέρου ταῦτα εἶναι ὡς,
 εἶναι δ' ὡς οὐ. ὅσα δὲ γὰρ εἶναι διὰ τὴν χωρίζομενα.
 ὅσα δὲ γὰρ ὁ πρῶτον ἔχων δάκτυλος, ζώων, ἀλλ'
 ὁμοίως ὁ τελεῖως. ἔνια ἢ ἄμα ὅσα κύκλω.

Interpp. omnes εἰ δὲ ἀίτια

Inclusa quidam codd nō agnoscūt nec ves- sario.

Hh iij

Sulp. l. 5. cap. 1.

καὶ ὡς ἂν πρῶτον λόγος καὶ ἡ οὐσία, * οἷον εἰ
 τῆς καρδίας ἢ ἐγκέφαλος. ἀμφότεροι γὰρ
 εἰσὶν ὑπερῶς τοιοῦτον. ὁ δὲ ἀνθρώπος καὶ ὁ
 ἵππος ἐπὶ οὕτως, ὅτι τῶν καθ' ἕκαστα. κα-
 θόλου δὲ οὐκ ἐστὶν οὐσία, ἀλλὰ σινώλον ἢ ἐκ
 τούτου τῆς λόγου, καὶ τῆς δὲ τῆς ὕλης, ὡς καθό-
 λου. καθ' ἕκαστον δὲ ἐκ τῆς ἐσχάτης ὕλης ὁ
 Σωκράτης ἢ δὴ ἔστι καὶ ὅτι τῶν ἄλλων ὁμοίως.
 μέρος μὲν οὖν ἔστι τῆς εἰδούς, (εἶδος δὲ λέγω
 τὸ ἴδιον εἶ), καὶ τῆς σινώλου τῆς ἐκ τούτου εἶ-
 δούς καὶ τῆς ὕλης αὐτῆς. ἀλλὰ τὸ λόγου με-
 ρη, τὰ τούτου εἶδος μόνον ἔστιν. ὁ δὲ λόγος ἔστι τὸ
 καθόλου. τὸ γὰρ κύκλω εἶναι καὶ κύκλος, καὶ
 ψυχὴ, τὸ αἶθε. τὸ δὲ σινώλου ἢ δὴ, οἷον κύκλω
 που δὲ τῶν καθ' ἕκαστα ἵππος, ἢ ἀνθρώπου ἢ νοη-
 τούτου (λέγω δὲ νοητοῦ μὲν, οἷον τῶν μαθηματι-
 κῶν ἀνθρώπων δὲ, οἷον τῶν χαλκῶν ἐξυλίνους)
 τούτων δὲ δὴ οὐκ ἐστὶν ὁμοίως, ἀλλὰ μὲν νοη-
 σεως ἢ ἀνθρώπου γνωρίζονται. ἀπελθόντας δὲ
 ἐκ τῆς ἐπιτελείας, οὐ δὴ λον, πότερον πότε
 εἰσιν, ἢ οὐκ εἰσιν, ἀλλ' αἰεὶ λέγονται καὶ γνω-
 ρίζονται τὰ καθόλου λόγῳ. ἢ δὲ ὕλη ἀγνω-
 στος καθ' αὐτὴν ὕλη δὲ ἢ μὲν ἀνθρώπου ἔστιν,
 ἢ δὲ νοητή. ἀνθρώπου μὲν, οἷον χαλκός, ἐξυ-
 λον, καὶ ὅση κινήτη ὕλη. νοητή δὲ, ἢ ἐν τοῖς ἀν-
 θρώποις ἢ ἀρχοῦσα μὴ ἢ ἀνθρώπου, οἷον τῶν
 μαθηματικῶν πᾶσι μὲν οὖν ἔχει τῶν ὁμοίων
 καὶ μέρος, ἐπεὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ὁμοίων
 εἶρηται. πρῶτον δὲ τῶν ἐρωτήσεων ἀνάγκη ἀποδο-
 τῶν, ὅταν τις ἐρωτᾷ, πότερον ἢ ὄρθη καὶ ὁ κύ-
 κλος, ἐκ τῶν ὁμοίων πρῶτον, ἢ εἰς ἀμφότερα
 ταῦτα ὅτι εἰσὶ τὰ μέρη, ὅτι οὐκ ἀπλάως.
 εἰ μὲν γὰρ ἔστι τῆς ψυχῆς ζώον, ἐμψυχον ἢ
 ἕκαστον, ἢ ἕκαστου ἐκ κύκλου ὅτι κύκλω εἶναι,
 καὶ ἢ ὄρθη τῆς ὄρθης εἶναι, ἐκ τῆς οὐσίας τῆς ὄρθης,
 * ἢ μὲν ἐκ τῆς φατέον; οἷον τῶν ἐκ τῶν λόγῳ,
 καὶ ἵππος ὄρθης. καὶ γὰρ ἢ μὲν τῆς ὕλης ἢ χαλκῆ
 ὄρθη, ἐκ τῆς ἐπιτελείας τῆς καθ' ἕκα-
 στα. ἢ δὲ ἀπὸ ὕλης, τῶν μὲν ἐκ τῶν λόγῳ ὁμοί-
 οισι, τῶν δὲ ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα μερίων πρῶτον
 εἶρηται. ἀπλάως δὲ οὐ φατέον. εἰ δὲ ἔτερον ἐκ
 μὴ ἔστιν ἢ ψυχῆς ζώον ἐκ τῶν ὁμοίων φατέον,
 τὰ δὲ οὐ φατέον, ὡς πρῶτον εἶρηται.

A & in qua prima, ratio & substantia : ut
 puta, si hæc cor, aut cerebrum est : ni-
 hil enim differt, vtra talis sit. Homo
 verò, & equus, & quæ ita se habent,
 in singularibus sunt. Vniuersale verò
 substantia non est, sed totum quiddam
 ex hac ratione & hac materia tanquam
 vniuersali : singulare verò ex vltima ma-
 teria, iam Socrates est : & de cæteris,
 similiter. Pars itaque etiam speciei est,
 (speciem autem dico, quod quid erat
 esse,) & ipsius totius, quod ex specie
 & ipsa materia est : sed rationis partes,
 quæ speciei solùm sunt : ratio verò, est
 ipsius vniuersalis. Circulo namque esse
 & circulus, & animæ & anima, idem
 est. Totius verò, vt circuli huius, &
 singularium alicuius sensibilis, aut intel-
 ligibilis, (dico autem intelligibiles qui-
 dem, vt mathematicos, sensibiles verò,
 vt æneos, & ligneos,) horum, inquam,
 non est definitio, sed intellectione aut
 sensu cognoscuntur. Cùm verò abeant
 ab actu, non est manifestum vtrum sint
 aliquando, an non sint : tamen semper
 dicuntur, & cognoscuntur vniuersali
 C ratione, materia verò per seipsam inco-
 gnita. Materia verò, quædam sensibi-
 lis, quædam intelligibilis. Sensibilis qui-
 dem, vt æs, & lignum, & quæcunque
 mobilis materia : intelligibilis verò, quæ
 in sensibilibus existit, non prout sensibi-
 lia, vtputa ipsa mathematica. De toto
 igitur, & parte, ac priore & postero-
 re, quomodo se habeant, dictum est.
 Ad interrogationem verò necesse est oc-
 currere, cùm quis interrogaret, vtrum
 D rectus, & circulus, & animal, priora,
 an in quas diuiduntur, & ex quibus sunt,
 partes, quod non simpliciter. Nam etiam
 si animal est, aut animatum, aut v-
 numquodque, aut vniuscuiusque, &
 circulus circulo esse, & rectus recto esse,
 substantia quoque recti, aliquid quidem
 & aliquo posterior dicendum est, vtputa
 E iis quæ in ratione, & aliquo recto:
 etenim qui cum materia æneus rectus, &
 qui in singularibus lineis : qui verò abs-
 que materia, iis quidem quæ in ratione
 sunt, posterior, partibus vero quæ in sin-
 gulari sunt, prior est. Simpliciter au-
 tem non est dicendum : & si diuersa est,
 & non est anima animal, sic etiam quas-
 dam dicendum, quasdam non dicendum,
 vt dictum est.

Lib. 5.

ref. 2. μὲν, ἢ ἵππος ἔστι-
εστὶ φ.

CAPVT XI.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΑ.

Quanam sint speciei partes, quae vero non.

Γοια τῶν εἰδῶν μέρη, καὶ ποῖα οὐ.

Merito autem dubitatur etiam quanam speciei sint partes, quae vero non, sed eius quod simul sumitur, cum & hoc non existente manifesto, non sit definire vnumquodque. Vniuersalis etenim & speciei definitio est. Quae igitur partium vt materia sunt, & quae non, si non sint manifestae, nec ratio rei manifesta erit. Quaecunque igitur apparent aduenientia in diuersis specie, vt circulus in aere, ligno, & lapide, haec quidem manifesta esse videntur: quoniam nihil substantiae circuli aes, neque lapis est, propterea quod ab eis separatur. Quae vero non videntur separari, nihil quidem prohibet similiter his se habere: quemadmodum si circuli omnes viderentur aerei. Nihil enim minus aes non sit ipsius speciei. Difficile tamen est, hoc mente auferre: vtputa, species hominis semper in carnibus, & ossibus, & talibus partibus apparet. Vtrum igitur sint haec, partes speciei, & rationis, an non, sed materia? Verum quoniam non adueniunt etiam in aliis, non possumus separare. Cum autem hoc videatur quidem contingere, quando vero, non est manifestum, quidam etiam de circulo & triangulo dubitant, tanquam non conueniat lineis & continuo definiti: sed haec omnia similiter dici, sicuti carnes, aut ossa hominis, & aes, & lapis circuli: & cuncta referunt ad numeros, & lineae rationem, eamque duorum esse dicunt. Eorum etiam, qui ideas dicunt, quidam ipsam lineam, dualitatem, quidam lineae speciem: quaedam etenim eadem esse speciem, & cuius species, vtputa dualitatem, & dualitatis speciem: in linea vero non est. Accidit itaque & vnam multorum speciem esse, quorum species videtur diuersa: quod etiam Pythagoricis accidebat: & contingit vnam omnium facere ipsam speciem, caetera vero non species: at hoc modo vnum omnia erunt. Quod itaque habent aliquam dubitationem ea quae circa definitiones sunt, & quam ob causam, dictum est. Quare cuncta ita reducere, & auferre materiam, superuacaneum est. Quaedam namque fortasse, hoc in hoc sunt, aut sic haec habentia. Et comparatio de animali, quam iunior Socrates dicere solebat, non bene se habet: abducitur enim a vero, & opinari facit, tanquam contingeret hominem sine partibus esse,

Tom. IV.

Aπορείται δὲ εἰκότως, καὶ ποῖα τῶν εἰδῶν μέρη, καὶ ποῖα οὐ· ἀλλὰ τῶν σιωπειλήμων μέρων καὶ τοῦ πούτου μὴ δήλου οἷος, ὅτι ἐστὶν οὐκ ὀρίσασθαι ἕκαστον. τῶν γὰρ καθόλου καὶ τῶν εἰδῶν οὐκ ὀρίσισμός. ποῖα οὖν ἐστὶ τῶν μερῶν ὡς ὕλη, καὶ ποῖα οὐ, εἰ μὴ ἢ φανερά, ὅτι ὁ λόγος ἐστὶ φανερός ὁ τῶν πραγμάτων. ὅσα μὲν οὖν φαίνονται ἐπιτηγνόμενα ἐφ' ἑτέρων τὰ εἶδει, οἷον κύκλος ἐν χαλκῷ καὶ λίθῳ καὶ ξύλῳ. ταῦτα μὲν οὖν δηλοῦν εἰ δοκεῖ, ὅτι ὁσὲν τῆς τῶν κύκλου οὐσίας ὁ χαλκός, οὐδὲ ὁ λίθος, ἀλλὰ τὸ χειρίζεσθαι αὐτῶν. ὅσα δὲ μὴ ὁρίζονται χειρίζομενα, ὁσὲν μὲν κωλύει ὁμοίως ἔχειν τούτοις, ὡς καὶ εἰ οἱ κύκλοι πάντες ἐωραῖτο χαλκοῖ. ὁσὲν γὰρ ἢ τῶν ὡς ὁ χαλκός τῶν εἰδῶν. χαλεπόν δὲ ἀφελεῖν τῶν τῶν ἀφαιρία. οἷον, τὸ τῶν ἀφαιρία εἶδος αἰεὶ ἐν ἀφαιρία φαίνεται ὅσοις, καὶ τοῖς τοιούτοις μέρεσιν. ἀρ' οὖν καὶ ἐστὶ μέρη ταῦτα τῶν εἰδῶν καὶ τῶν λόγων, ἢ οὐ, ἀλλ' ὕλη; ἀλλὰ ἀφαιρία μὴ ἐπὶ ἀλλὰ ἐπιτηγνόμενα, ἀδυνατῶν μὲν χειρίζεσθαι. ἐπεὶ δὲ τῶν δοκεῖ εἰδέσθαι, ἀδελφὸν δὲ πότε, ἀπορροῖσι ἕνεκα ἡδὴ καὶ ἐπὶ τῶν κύκλου καὶ ἐπὶ τῶν τριγώνου, ὡς οὐκ ὀρίσασθαι γραμμῆς οὐκ ὀρίσασθαι καὶ τῶν σιωπειλήμων, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ὁμοίως λέγεσθαι, ὡς ὁμοίως ἀφαιρία ἢ ὅσα τῶν ἀφαιρία, καὶ χαλκός καὶ λίθος κύκλου. καὶ ἀνάγκησι πάντα εἰς τοῖς ἀριθμοῖς, καὶ γραμμῆς τὸν λόγον, τὸν τῶν δύο εἶδη φασι. καὶ τῶν ταῖς ιδέας λεγόντων, οἱ μὲν αὐτογραμμῶν πᾶσι δυνάδα, οἱ δὲ τὸ εἶδος τῆς γραμμῆς. ἐνια μὲν γὰρ εἶδη ταῦτα εἶδος, καὶ οὐ τὸ εἶδος. οἷον, δυνάδα καὶ τὸ εἶδος δυνάδος. ἐπὶ γραμμῆς ὅτι ἐστὶ συμβαίνει δὴ ἐν τε πολλῶν εἶδος εἶδη ὡς εἶδος φαίνε) ἔτερον ὁμοίως τοῖς Πυθαγορείοις σιωπεῖσθαι καὶ εἰδέσθαι ἐν πάντων ποιεῖν αὐτὸ εἶδος, καὶ οὐκ ἀλλὰ μὴ εἶδη. καὶ τοῖς οὕτως ἐν πάντα εἶσαι. οἷον μὲν οὖν ἔχει ἀπορροῖσι ἕνεκα, καὶ ἀφαιρία τοῖς οὐρίσμοις, καὶ ἀφαιρία ἕνεκα ἀφαιρία, εἶρηται. δὲ καὶ τὸ πάντα ἀφαιρία καὶ ἀφαιρία πᾶσι ὕλην, ἀφαιρία. ἐνια γὰρ ἴσως, ὅτι ἐστὶν ὡς ὅτι ἐστὶν, ἢ ὡς ὅτι ἐστὶν * ἔχοντα καὶ ἢ ἀφαιρία βολὴ καὶ ἐπὶ τῶν ζώου, ὡς εἰώθει λέγειν Σωκράτης ὁ νεώτερος, οὐ καλῶς ἔχει. ἀπάγει γὰρ ἀπορροῖσι ἀληθοῦς, καὶ ποῖς ἀπορροῖσι ἀφαιρία εἶδη τὸν ἀφαιρία πᾶσι μερῶν,

Hh iij

utputa curvitas, & curvitati esse, si prima est. Dico autem primam, quæ non dicitur eo quodd aliud in alio sit, & subiecto ut materia. Quæcunque verò ut materia, vel ut simul cum materia sumpta sunt, non idem, neque secundum accidens, vnum, ut Socrates, & musicum: hæc enim secundum accidens, eadem sunt.

CAPVT XII.

Quare & quomodo vnum sit definitum, cuius rationem definitionem esse dicimus.

Nunc autem primò dicamus, quatenus in Analyticis de definitione non est dictum: dubitatio enim, quæ in illis dicta est, proderit rationibus de substantia. Dico autem hanc dubitationem, quare vnum est definitum, cuius rationem definitionem esse dicimus, ut hominis animal bipes; (sit namque hæc eius ratio;) cur igitur hoc vnum est, non autem multa, animal & bipes? homo enim & album, multa quidem sunt, cum non insint alterum alteri. Vnum verò cum insint, & subiectum, ut homo, aliquid patiat. Tunc enim albus homo vnum fit, & est: hic verò non est alterum alterius particeps. Genus etiam non videtur particeps esse differentiarum. Simul namque contrariorum idem participaret. Differentiæ namque contrariæ, quibus genus differt. Quod si etiam participat, eadem ratio est, si differentiæ quidem plures sunt, ut gressivum, bipes, implume. Cur enim vnum, sed non multa sunt hæc? non enim quia insunt, sic enim ex omnibus erit vnum: sed quia oportet vnum esse, quæcunque in definitione sunt. Definitio namque, ratio quædam vna, & substantia est: quare vnius cuiuspiam oportet ipsam esse rationem. Et enim substantia, vnum quiddam, & quod quid, ut dicimus, significat. Oportet autem primò considerare de iis quæ secundum divisiones sunt, definitionibus. Nihil enim aliud in definitione est, nisi (quod primò dicitur) genus, & differentiæ. Cætera verò genera sunt, & ipsum primò, & post hoc, quæ comprehenduntur differentiæ: utputa ipsum primum, est animal: consequens verò, animal bipes, & rursus animal bipes implume. Similiter etiam si per plura dicatur: & omnino nihil differt, per multa an per pauca dicatur: neque utique per pauciora, quàm duo. Duorum verò hoc quidem genus, hoc verò differentia, utputa huius, animal bipes, animal quidem genus, differentia verò alterum. Si igitur genus simpliciter non est præter eas quæ ut generis species sūt, aut si est quidem, sed tanquam materia est:

Α οἷ, καμπυλότης καὶ καμπυλότητι εἶ), εἰ ᾤεσθαι ὅτι λέγω δὲ ᾤεσθαι, ἢ μὴ λέγω (ἢ ἄλλο ἐν ἄλλῳ εἶ), * ἔτι ὑποκειμένου ὡς ὕλη. ὅσα δὲ ὡς ὕλη, ἢ ὡς σιωβηλημῶνα τῆ ὕλη, οὐ παύτο, * εἰ μὴ καὶ συμβεβηκός ἐν οἷ ὁ Σωκράτης ἔτι το μοισικόν. Ταύτα γὰρ ταῦτα καὶ συμβεβηκός.

gr. ὡς ὕ-
ποκ. ὕλη.
gr. εἰ καὶ
συμβεβ.
quam le-
ctionem
interpre-
tatur Ni-
phus in
Gomari

Κ Ε Φ Α Λ. Β.

Β Διὰ τί, καὶ πῶς ἐν ὅτι τὸ ὀριστὸν, οὐτὸν λόγον ὀρισμὸν εἶ) φαμὸν.

Νῦν δὲ λέγω μὲν ᾤεσθαι, ἐφ' ὅσοι ἐν τοῖς αἰαλυτικοῖς περὶ ὀρισμοῦ μὴ εἰρησά. ἢ γὰρ ἐν ἐκείνοις ἀπορία λεχθεῖσα, ᾤεσθαι ἔργου τοῖς περὶ τῆς οὐσίας ὅτι λόγος. λέγω δὲ ταύτῃ πῶς ἀπορία, ἀλλ' ἢ ποτε ἐν ὅτι τὸ ὀριστὸν, οὐτὸν λόγον ὀρισμὸν εἶ) φαμὸν. οἷ, ὅτι τῷ ἀνθρώπου τὸ ζῶον δίπουν. ἔγω γὰρ οὐκ αὐτὸν λόγος. ἀλλ' ἔτι δὴ τῷ ἐν ἔστιν, ἀλλ' οὐ πολλὰ, ζῶον καὶ δίπουν; ὅτι μὲν γὰρ τῷ ἀνθρώπου ἔστι λυκόν, πολλὰ μὲν ἔστιν, ὅταν μὴ ὑποάρχη θάτερον θάτερον. ἐν δὲ, ὅταν ὑποάρχη καὶ πάλιν τὸ ὑποκείμενον ὁ ἀνθρώπος. τότε γὰρ ἐν γὰρ, ἔστιν ὁ λυκός ἀνθρώπος. ἐνταῦθα δ' ἔτι μετέχει θάτερον θάτερον. τὸ γὰρ γένος, ἔτι δοκεῖ μετέχειν τῷ ἀφ' ὁραίν. ἀλλὰ γὰρ αὐτὸ ἐναρτίων τὸ αὐτὸ μετέχει. αἱ γὰρ διαφοραὶ ἐναρτίαι, αἱς ἀφ' ἑρρεῖ τὸ γένος. εἰ δὲ καὶ μετέχει, ὁ αὐτὸς λόγος, εἰ ᾤεσθαι αἱ διαφοραὶ πλείους, εἶ) πλείον, δίπουν, ἀπτερον. ἀλλ' ἔτι γὰρ ταῦτα ἐν, ἀλλ' ἔτι πολλὰ; οὐτὸν μὲν γὰρ ἀπτερόντων ἔστι τὸ ἐν. εἰ δὲ γὰρ ἐν εἶ) ὅσα ἐν ὀρισμῷ. ὁ γὰρ ὀρισμὸς λόγος ἔστιν εἰς ἑ οὐσία. ὡς τε εἰός ἕνος δὲ αὐτὸν εἶ) λόγον. καὶ γὰρ ἡ οὐσία ἐν π, ἔτι δὲ π, σημαίνει, ὡς φαμὸν. εἰ δὲ ἔπισησθεῖν ᾤεσθαι περὶ τῷ καὶ τῷ ἀφ' ἑρρεῖς ὀρισμῷ. ὅθεν γὰρ ἔπισησθαι ἐν ὀρισμῷ, πάλιν τὸ, τε ᾤεσθαι λεγόμενον γένος, ἔτι αἱ διαφοραὶ. εἰ δὲ ἄλλα γένη ἔστι, τὸ, τε ᾤεσθαι, ἔτι μὲν τούτου αἱ συλλαμῶνα μὲν αἱ διαφοραὶ. οἷ τὸ ᾤεσθαι, ζῶον. τὸ δὲ ἐχόμενον, ζῶον δίπουν, καὶ πάλιν ζῶον δίπουν, ἀπτερον. ὁμοίως ἔτι καὶ ἀφ' ἑρρεῖ πλείων λέγει. ὁλως δ' ἔτι ἀφ' ἑρρεῖ ἀφ' ἑρρεῖ πολλῶν, ἢ δὲ ὀλίγων, ἢ ἀφ' ἑρρεῖ δυοῖν. τοῖν δυοῖν δὲ, τὸ μὲν ἀφ' ἑρρεῖ, τὸ δὲ γένος, * οἷ τὸ ζῶον δίπουν, τὸ μὲν ζῶον, γένος. ἀφ' ἑρρεῖ δὲ, θάπτερον. εἰ οὖν τὸ γένος ἀπλῶς μὴ ἔστι παρὰ τὰ ὡς γένος εἶδη, εἰ ἔστι μὲν ὡς ὕλη δ' ἔστιν.

gr. οἷ τὸ ἐν

vniversale. De duobus itaque dictum est: etenim de quid erat esse, & de subiecto, quod dupliciter subiicitur, aut quod quid existens, vt animal passionibus, aut vt materia actui. Videtur autem etiam vniversale causa quibusdam esse maximè, ac esse principium ipsum vniversale, quare de hoc etiam tractemus. Videtur namque impossibile, substantiam esse quodcunque eorum quæ vniversaliter dicuntur. Primum enim substantia vnus cuiusque, quæ propria cuiusque est, quæ alii non inest: vniversale verò commune. Hoc enim dicitur vniversale, quod pluribus natura aptum est inesse. Cuius igitur hoc erit substantia? Aut enim omnium, aut nullius. Omnium verò non est possibile. Vnius autem si erit, cætera quoque hoc erunt. Quorum enim substantia vna, & quod quid erat esse vnum, ipsa quoque vnum sunt. Item substantia dicitur, quod non de subiecto: vniversale verò de subiecto aliquo dicitur semper. Sed vtum ita quidem non contingit, vt quod quid erat esse in ipso autem inest, vt puta animal in homine, & equo. Patet igitur, quod erit aliqua eius ratio. Differt autem nihil, si non omnium ratio est eorum quæ in substantia sunt. Etenim nihil minùs hoc erit substantia alicuius, vt homo hominis, in quo existit: quare iterum idem accidet. Erit enim substantia, illius substantia, vt animal speciei, in qua vt proprium existit. Item impossibile ac inconueniens est, ipsum quid, & substantiam esse, si ex aliquibus, non ex substantiis, nec ex eo quod quid est, sed ex quali. Prius namque non substantia, & quale erit, quàm substantia, & quod quid: quod impossibile est. Nec ratione enim, nec tempore, nec generatione, possibile est passiones priores substantia esse; essent namque separabiles. Item, Socrati, substantiæ, inerit substantia: quare, duobus erit substantia: & omnino si homo, & quæcunque ita dicuntur, substantia est, accidit nihil eorum quæ in ratione sunt, alicuius substantiam esse, nec sine ipsis existere, nec in alio. Dico autem, vt puta non esse aliquid animal præter aliqua, neque vllum aliud eorum quæ in ratione sunt. Ex his itaque considerantibus patet, nihil eorum quæ vniversaliter existunt, substantiam esse, nihilque eorum quæ communiter prædicantur, quod quid, sed tale significare. Quod si non, & alia multa accidunt, ac tertius homo. Item sic quoque patet: impossibile enim est substantiam ex substantiis esse, quæ sic insunt, vt actu. Quæ enim duo sic actu sunt, nunquam vnum actu sunt. Sed si potentia duo sunt, erunt vnum: vt duplum, ex duobus dimidiis potentia: actus namq; separat.

A καὶ τὸ ἐκ τούτων, ὅτι καθόλου. πρὸς μὲν οὖν τοῖνδ' οὖν εἰρησάμεν καὶ γὰρ πρὸς τῆς ἑξῆς (εἰ), καὶ τῆς ὑποκειμένου, ὅτι διχῶς ὑποκείσθαι, ἢ ὡς τὸ δὲ ἕν, ὡς πρὸς τὸ ζῶον τοῖς πάρεσιν, ἢ ὡς ὑλητῆς ἐντελεχείᾳ. δοκεῖ δὲ ὅτι καθόλου ἀξιόπιστα εἶναι μάλιστα, ὅτι ὅτι δὲ ἀρχὴ τὸ καθόλου. δὲ ἐπέλεγον μὲν καὶ πρὸς τούτου. εἰκοὶ γὰρ ἀδιώκτον εἶναι, οὐσίας εἶναι οὐκ οὖν τῆς καθόλου λεγόμενων. * πρὸς τὸν μὲν γὰρ * οὐσία ἢ Itā legit
 ἐκάστου, ἢ οὐχ ὑπαρχεῖ ἄλλα. ὅτι δὲ καθόλου, κοινόν. τῆς γὰρ λέγεσθαι καθόλου, ὅτι πλείονος ἢ οὐσίας
 B σιν ὑπαρχεῖν πέφυκε. τίνος οὖν οὐσία τῆς ἐστίν; ἢ γὰρ πτότων, ἢ ἐσθενός. πτότων δὲ οὐχ οἷον τῆς ἐνός δὲ εἰ ἐστίν, καὶ πάλλα τῆς ἐστίν. ὡν γὰρ μία ἢ οὐσία, καὶ τὸ πῆλ' εἶναι ἕν, ὅτι αὐτὰ ἕν. εἰ οὐσία μὲν λέγεσθαι, τὸ μὴ καθ' ὑποκειμένου. τὸ δὲ καθόλου, καθ' ὑποκειμένου ἕνός λέγεσθαι ἀεὶ. * ἀλλ' ἄρα οὕτω μὲν ὅτι ἐνδέχεται, ὡς ὅτι ἑξῆς (εἰ) ἐν αὐτῷ δὲ ἐνυπάρχειν, οἷον τὸ ζῶον, ἐν τῷ ἀνδρὸς πρὸς ἑσθ' ἑσθ'. οὐκοῦν δὴ λαν, ὅτι ἐστίν ἡς αὐτὸς λόγος. ἀφ' ἑρέει δὲ ἐσθεν, οὐδ' εἰ μὴ πτότων ἀγρὸς ἐστὶ τῆς ἐν τῆς οὐσίας. ἐσθεν γὰρ ἢ τῆς οὐσίας τῆς ἐστίν τίνος, ὡς ὁ ἀνδρὸς τῆς ἀνδρῶν ἐν τῷ ὑπαρχεῖ. ὡς τε τὸ αὐτὸ συμβήσεται πάλιν. ἐστίν γὰρ οὐσία, ἐκείνου οὐσία, οἷον τὸ ζῶον ἐν τῷ εἶδει ὡς ἴδρον ὑπαρχεῖ. εἰ δὲ καὶ ἀδιώκτον καὶ ἀτόπον τὸ ὅτι οὐσίας, εἰ ἐστίν ἐκ τῶν, μὴ δὲ οὐσιῶν εἶναι. μὴ δὲ ἐκ τῆς τὸ δὲ ἕν, ἀλλ' ἐκ τῆς ποιού. πρὸς τῆς γὰρ ἐστίν, μὴ οὐσία τε ὅτι ποιόν, οὐσίας τε ὅτι τῆς ὅτι ὅτι ἀδιώκτον. οὐτε λόγῳ γὰρ, οὐτε χρόνῳ, οὐτε γῆρας οἷον τε τὰ πάθη τῆς οὐσίας εἶναι πρὸς τῆς. ἐστίν γὰρ χωριστὰ. εἰ, τὰς Σωκράτους οὐσία, ἐνυπάρχει οὐσία. ὡς τε δυοῖν ἐστίν ὅτι οὐσία. ὅπως δὲ συμβαίνει εἰ ἐστίν οὐσία ὁ ἀνδρῶν, καὶ ὅσα οὕτω λέγεσθαι, μὴ τῆς ὅτι τὰς λόγῳ εἶναι μὴδενός οὐσίας, μὴ δὲ χωρὶς ὑπαρχεῖν αὐτῆς, μὴ δὲ ἐν ἄλλῳ. λέγω δὲ οἷον, ὅτι εἶναι ἕν ζῶον πρὸς τὰ ἕνα, οὐδ' ἄλλο τῆς ἐν τῆς λόγῳ ἐσθεν. ἐκ τε δὲ τούτων θεωροῦσι φανερόν, ὅτι ἐσθεν τῆς καθόλου ὑπαρχόντων οὐσία ἐστίν, καὶ ὅτι ἐσθεν σιμμενται τῆς κρινῆ καταγερομύων ὅτι δὲ ἕν, ἀλλὰ ποιόνδε. εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ τε πολλὰ συμβαίνει, ὅτι οὐ τρίτος ἀνδρῶν. εἰ δὲ καὶ ὡς δὴ λαν. ἀδιώκτον γὰρ οὐσίᾳ δὲ οὐσιῶν εἶναι, ἐνυπάρχουσιν οὕτως ὡς ἐντελεχεία. ὅτι γὰρ δύο οὕτως ἐντελεχεία, ἐσθεν ποτε ἐν ἐντελεχεία. ἀλλ' ἐὰν δυνάμει δύο ἢ, ἐστίν ἕν.

Ita legit Aphrodis. ἢ οὐσία ἐκάστου, ἢ ἐκάστου εἶναι ἢ οὐχ ἢ ἀλλ' ἄρα fine interrog. ἢ οὐ παρὰ

Voces, in
terp. non
agnos-
cunt.

Scribe
in
duas,

οἷ ἢ διπλασία ἐκ δύο ἡμίσεων διωάμει γὰρ
 γὰρ ἐπιτέλεσι. ἐν ἄλλοις χωρίζεται ὡς τε εἰού-
 σία ἐν, οὐκ ἔστι δὲ οὐσίαν ἐν ἑαυτῇ χροσῶν, καὶ
 τῶν τὸν ἔργον ὄν λέγει Δημόκριτος ὀρθῶς.
 ἀδιώατον γὰρ εἶ) φησὶν ἐκ δύο ἐν, ἢ δὲ ἐνός
 δύο γινέσθαι. τὰ γὰρ μέγιστα ἄτομα. τὰς ἑ-
 σίας ποιῆ. ὁμοίως τίνων δὴ λον ὄν καὶ ἐπ' ἀειθ-
 μῶν ἔξει, εἴ ἂν ἔστιν ὁ ἀειθμῶς στυψίσις μονά-
 δας, εἴ ἂν λέγεται ὑπο' ἕνα. * ἢ γὰρ οὐχ ἔστ' ἢ
 δυάς, ἢ οὐκ ἔνεστι μονάς ἐν αὐτῇ ἐπιτέλεσι. ἐχθ
 δὲ τὸ συμβαῖνον ἀπορία. εἰ γὰρ μήτε ἐκ τῶν
 καθόλου οἷ τ' εἶ) μηδεμίαν οὐσίαν ἀφ' ἑ
 τοιοῦδε, ἀλλὰ μὴ τὸ δὲ ἡσημαίνειν, μήτ' ἔξ
 οὐσίαν ἐπιτέλεσι ἐπιτέλεσι εἶ) μηδεμίαν
 οὐσίαν στυψίτον, ἀστυψίτον ἀεὶ εἶ) οὐσία πᾶσα.
 ὡς τε οὐδὲ λόγος δὲ εἶ) οὐδὲ μίας οὐσίας. ἀλ-
 λα μὲν δοκεῖ γὰρ πᾶσι καὶ ἐλέγη παλαι, ἢ
 μόνον εἶ) οὐσίας ὄρον, ἢ μάλιστα. νῦν δὲ οὐδὲ
 ταύτης οὐδὲ ἐνός ἄρ' ἔστι οὐσιμῶς. ἢ ἔργον
 μὲν ἕνα ἔστι, ἔργον δὲ ἕνα οὐ; δὴ λον δὲ ἔστι
 τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν ὑπερῶν μάλλον.

Κ Ε Φ Α Λ. ιδ'.

Κατὰ τῶν τὰς ιδέας λεγόντων οὐσίας τε ἐ χω-
 ριστὰς εἶ) ἄμα.

ΦΑΝΕΡΟΝ δ' ἔξ αὐτῶν οὐτῶν τὸ
 συμβαῖνον ἐ τοῖς τὰς ιδέας λέγουσιν ἑ-
 σίας τε καὶ χωριστὰς εἶ) ἄμα. Ἐ ἄμα τὸ εἶδος
 ἐκ τῶν ἡμίσεων ποιοῦσι, καὶ τῶν ἀποφωρῶν. εἰ
 γὰρ ἔστι τὰ εἶδη καὶ τὸ ζῶον ἐν τῷ αἰθερῶ-
 πῳ καὶ ἵππῳ, ἢ τῶν ἐν καὶ ταῦτ' ὅν ἀειθμῶ ἔστιν,
 ἢ ἔτερον. Ἐ μὲν γὰρ λόγῳ δὴ λον ὄν ἐν. τὸν γὰρ
 αὐτὸν διεξείσι λόγον ὄ λέγων ὄν ἐκατέρω. εἰ
 οὖν ἔστι ἡς αἰθερῶπος αὐτὸ καθ' αὐτὸ, τὸ δὲ π
 καὶ κοχωρισμένον, δυνάμει καὶ δὲ ὄν, οἷ, τὸ
 ζῶον, καὶ τὸ δίπορον, τὸ δὲ πσημαίνειν, καὶ εἶ)
 χωριστὰ ἐ οὐσίας. ὡς τε ἐ πὸ ζῶον. εἰ μὲν
 οὖν τὸ αὐτὸ καὶ ἐ τῷ ἵππῳ, ὡς ἂν οὐ σαυτῶ,
 πᾶς ἐν χωρεῖς οὐσιν ἐν ἔστι; καὶ ἔξ π' οὐ καὶ
 χωρεῖς αὐτῶ ἔστι τὸ ζῶον τῶ τῶ; ἔπειτα εἰ μὲν
 μὲν εἶ) τῶ δίποδος ἐ τῶ πολυπόδος, ἀδιώα-
 τὸν ἢ συμβαῖνει. τὸ μὲν γὰρ ἄμα ὑπερῶζει
 αὐτῶ, ἐπὶ καὶ τῶ δὲ ὄνι. εἰ δὲ μὴ, πῶς
 ὁ ἔργον, ὄ τῶ εἶπη πῶ τὸ ζῶον εἶ) τῶ
 δίπορον ἢ πεζόν; ἀλλ' ἴσως σύγκειται καὶ
 ἀποτέλεσι, ἢ μίμικται. ἀλλὰ πᾶσα ἀ-
 τομα. ἀλλ' ἔτερον ἐν ἐκάστω. οὐκοῦν ἀ-
 πειρα, ὡς ἔπος εἶπειν, ἔστι, ὄν ἢ οὐσία ζῶον.

A Quare si substantia unum, non erit ex
 substantiis inexistentibus: & secundum
 hunc modum, quem rectè Democritus
 dicit. Impossibile enim ait esse ex duo-
 bus unum, aut ex vno duo fieri: magni-
 tudines namque indivisibiles substantias
 facit. Patet igitur, quod similiter & de
 numero se habebit, si numerus quidem
 compositio unitatum est, ut à quibusdam
 dicitur. Aut enim non est unum duali-
 tas, aut non inest in ea unitas actu. Habet
 autem quod accidit, dubitationem. si enim
 nec ex uniuersalibus possibile est vllam
 substantiam esse, propterea quod tale, &
 non quod quid significant, nec ex sub-
 stantiis actu contingit vllam substantiam
 esse compositam, quicquam incomposi-
 tum erit profectò omnis substantia: qua-
 re neque ratio vllius substantiæ erit. At
 cunctis videtur, & iam dictum est, aut
 solius substantiæ, aut maximè definitio-
 nem esse: nunc verò nec huius: nullius
 igitur definitio erit. An quodam modo
 quidem erit, quodam modo verò non? ma-
 nifestum autem, quod dicitur, magis erit
 ex posterioribus.

CAPVT XIV.

Aduersus eos qui ideas dicebant & substantias
 esse & separabiles.

EX iis autem ipsis id etiam patet, quod
 accidit illis, qui ideas pariter substan-
 tias, & separatas esse dicunt: & pariter
 ex genere & differentiis faciunt speciem.
 Si enim species & animal in homine sunt,
 aut equo, aut unum & idem numero sunt,
 aut alterum: ratione namque patet quod
 unum: eandem enim exhibebit rationem
 qui dicit in utroque. Si itaque aliquis
 homo est ipsum per se, quod quid, &
 separatum, necesse est ut etiam illa ex qui-
 bus, (sicuti animal, & bipes,) quod quid
 significant, & separata, ac substantiæ sint:
 quare & ipsum animal. Si idem igitur,
 & unum quiddam etiam in equo, sicuti
 tibi ipsi, quomodo in separatim existenti-
 bus idem erit? & cur non etiam absque
 se ipso erit animal hoc? Deinde si par-
 ticipabit quidem bipede, & multipede,
 impossibile quiddam accidit: contraria
 namque simul inerunt ipsi vni, & huic
 quidem enti. Sin minus, quis modus
 est cum aliquis dicat, animal & bipes,
 aut progressiuum esse? Sed fortassis com-
 ponuntur, & tangunt, aut miscentur. At
 cuncta inconuenientia sunt. Sed diuersum
 in vnoquoque est. Infinita igitur (ut ita di-
 cam) erunt, quorum substantia animal est:
 non

ἀγνωστον γὰρ ἔσται. τὰ δὲ κείματα, κοινὰ πάντων. ἀνάγκη ἄρα ὑποαρχεῖν ἐς ἄλλοις ταῦτα. ἔστι τις σε οὐσία γὰρ ζῶον, ἐρεῖ ἰσχυρὸν, ἢ λυχνὸν, ἢ ἕτερον τι, ὃ ἐστὶν ἢ ὑπερβαίνει. εἰ δὲ τις φαίνεται κωλύει, χωρὶς μὲν πόματα πολλοῖς, ἀμφοῖν τούτων ὑπερβαίνει, ἄμφοτερον μὲν οὐκ ἔστιν ἀμφοῖν οἶον, τὸ ζῶον διπλοῦν, ὡς ζῶον ἔστιν ἀμφοῖν. ἔστι τὸ ὅτι μὲν τῶν αἰδίων, καὶ αἰαλκην γὰρ εἶ, ἄμφοτερόν γ' ὄντα ἐκ μέρη τῶ σιωπῆτου. ἀλλὰ μὲν καὶ χωριστὰ, εἴτε τὸ αἰθερῶδες χωριστόν ἢ γὰρ σῶδεν, ἢ ἀμφοῖν. εἰ μὲν οὖν μηδὲν, οὐκ ἔσται τὸ γένος ἄλλο τὰ εἶδη εἰσὶ ἔσται, ἐκ τῶν ἀμφοτερόν. εἴτε οὐκ ἄμφοτερόν ἐστι. ταῦτα δὲ οὐκ ἀπομαρτυρεῖται. ἐπειτα ἢ εἰ δὲ ἰδέων αἰδέων, (* ἀσυνεπῶς γὰρ τὰ δὲ ὄντα,) ἐπὶ ὅτι πολλὰν δὴσὶ καὶ κείνα κατηγορεῖται δὲ ὄν ἢ ἰδέων οἶον, ἢ ζῶον, ἔστι τὸ διπλοῦν. εἰ γὰρ μὴ, τῶν γὰρ χωριστῶν ἔσται γὰρ ἰδέων, ὡς ἀδυνάτου ὅτι πλείονων κατηγορησά ἢ ἐνόσ. ἔστι δὲ καὶ, ἀλλὰ πάντα ἰδέων ἐστὶν ἀμφοτερόν. ὡς τῶν οὐκ εἰρήσται, λαμβάνει ὅτι ἀδυνάτου οὐσίασται ἐν ταῖς αἰδέων, μάλιστα δὲ ὅσα μοναχὰ οἶον, ἢ ἡλιος ἔστι ἢ σελήνη. ἔστι μόνον γὰρ ἄλλο μὲν τῶμοισι ὡς πρὸς ἰδέων ποιῶντα, ὡς ἀφαιρουμένων, ἐπὶ ἔσται ἢ ἡλιος, ὡς τῶν τῶ πρὸς ἰδέων ἢ ἡ νυκτικρυφές. ἀν γὰρ τῶ ἢ φαῖν, οὐκ ἔστι ἢ ἡλιος. ἀλλ' ἀποποιεῖ μὴ. ὅ γὰρ ἢ ἡλιος οὐσίασται πινὰ σημαίνει. ἐπὶ ὅσα ἐπ' ἄλλου ἐπὶ δὲ ἔσται οἶον ἐπὶ ἔτερος γένουσται οὐσίασται, δὴλον ὅτι ἢ ἡλιος ἔσται. κοινὸς ἄρα ὁ ὄντος ἀλλ' ὡς τῶ κατ' ἕκαστα ὁ ἢ ἡλιος, ὡς τῶ Κλέων, ἢ Σωκράτης. ἐπὶ ἄλλο τῶ ἢ ὄντος ὅσον ἐκφερέται αὐτῶ ἰδέων; γένουσται γὰρ ἀπὸ δὴλον περιωμένων, ὅτι ἀληθές ἐστὶν εἰρημύον.

ἔστιν ἀσυνεπῶς γὰρ τὰ δὲ ὄντα, sine parentheos notis.

A ignotum enim erit. Quæ verò posita sunt, omnibus communia sunt. Necessè est igitur, & aliis talia inesse. Et si quis te definiat, animal dicet gracile, aut album, aut aliquid aliud, quod & in alio sit. Quòd si quis dicat, nihil prohibere separatim quidem omnia multis, simul verò huic soli inesse, primum quidem, quod etiam ambobus, ut animal bipes animali & bipedi. Et hoc in sempiternis quidem etiam necesse est esse, cum priores existant, & partes compositi. At verò etiam separabilia, si hoc quidem, quod homo, separabile. Nam aut nullum, aut ambo. Si igitur nullum, non erit genus præter species. Quod si erit, erit etiam differentia. Deinde quoniam priora ipso esse: hæc sanè non vicissim perimuntur. Deinde si ex ideis ideæ, minùs profectò composita sunt ex quibus. Item, de multis oportebit etiam illa prædicari, ex quibus idea, ut animal & bipes. Quòd si non, quomodo sciatur? Erit namque alia idea, quam impossibile est de pluribus prædicari, quàm de vno. Non videtur autem: sed omnis idea videtur esse participabilis. Quemadmodum igitur dictum est, latet, quòd impossibile est in perpetuis definire, maximè verò quæcunque vnica sunt, ut Sol, aut Luna. Non solum enim in hoc peccant, quòd talia addunt, quibus ablatis, adhuc erit Sol, ut puta quod circuit terram, aut quod nocte absconditur; (si enim steterit aut apparuerit, non erit amplius Sol:) sed inconueniens est, si non. Sol enim substantiam quandam significat. Item, quæcunque in alio contingunt, veluti si alter fiat talis, patet, quòd erit Sol. Communis ergo ratio. At Sol singularium erat, sicut Cleon, aut Socrates. Cæterùm cur nemo eorum definitionem profert ideæ? fiet enim profectò manifestum tentantibus, verum esse, quod nunc dictum est.

CAPVT XVI.

ΚΕΦΑΛ. 15'

Ὅτι οὐκ ἔστι οὐσία ἐξ ἑαυτῆς ὄντων.

Φανερόν ὅτι καὶ τῶ δοκουσῶν οὐσίαν ἐστὶν αἰσθητῶν δυνάμεις εἰσὶ, τὰ τε μέρη τῶ ζῶων. ὅθεν γὰρ χωριστῶν αὐτῶ ἐστὶν. ὅταν ἢ χωριστῶν, καὶ τότε ὄντα ὡς ὑλη πόματα, καὶ γῆ, καὶ πῦρ, καὶ ἀήρ. ὅθεν γὰρ αὐτῶ ἐν ἔστιν, ἀλλ' οἶον σωρὸς, τῶν πεφθῶν καὶ γῆσται δὲ αὐτῶ ἐν. μάλιστα δ' ἀπὸ τις τὰ τῶ ἐμψύχων ὑπολάβοι μέρη, καὶ τὰ τῶ ψυχῆς πρὸς γῆσται ἀμφοῖν γῆσται, ὄντα καὶ ἐπιτελεία καὶ δυνάμεις, ὡς ἀρχαὶ ἔχειν κινήσται ἀπὸ τῶσται ἐν ταῖς καμπῶσται. δὲ ἑνία ζῶα ἀφαιρουμένα ζῆ. ἀλλ' ὁμοῦσται δυνάμεις πόματα ἔσται, ὅταν ἢ ἐν ἔστι οὐσίασται φύσται,

Manifestum autem est, quòd etiã eorum quæ videntur esse substantiæ, plures potentie & partes animalium sunt: nihil enim eorum separatum est. Cum autè separarentur, tum etiam ut materia omnia, terra, ignis, & aër. Nihil enim eorum vnum est, sed quasi cumulus antè quàm digeratur, & ex eis vnum fiat. Maximè autem aliquis, animatorum partes putauerit, & animæ propinquas, ambas fieri, ut sint & actu, & potentia, eo quòd principia motus ab aliquo, in iuncturis habent. Quare quæ dā animalia diuisa viuunt: sed tamen potentia omnia eorū, cum vnum & continuum fuerit natura,

sed non vi, aut copulatione : tale namque A
 latio est. Cum autem vnam dicatur, si-
 cuti & ens, & substantia vnus vna, & quo-
 rum vna numero, vnum numero, manife-
 stum, quoddam neque vnum, neque ens con-
 tingit substantiam esse rerum, sicuti ne-
 que elemento esse, aut principio. Sed
 querimus, quid ergo principium? ut ad
 notiora referamus. Magis igitur his sub-
 stantia est ens, & vnum, quam principium,
 & elementum, & causa. Sed necdum ista,
 si nec aliud quidem commune vllum sub-
 stantia est. Nulli enim inest substantia, nisi
 sibi ipsi, & habenti eam, cuius substantia
 est. Item ipsum vnum, in pluribus non
 erit simul : commune vero simul in pluri-
 bus est. Quare patet, quod nihil vniuersa-
 lium separatim praeter singularia est. Sed
 qui species dicunt, partim recte dicunt se-
 parantes eas, si substantiae quidem sunt:
 partim non recte, quoniam vnam in mul-
 tis speciem dicunt. Causa vero est, quod
 non habent reddere quoniam tales incor-
 ruptae substantiae praeter singulares & sen-
 sibiles sint. Faciunt igitur easdem specie
 iisque sunt corruptibiles (has enim cognos-
 cimus,) ipsum hominem & ipsum equum,
 addentes vocabulum ipsum sensibilibus.
 Attamen etiam si non videremus astra,
 nihilominus (ut puto) essent substantiae per-
 petuae praeter eas quas nos sciremus. Qua-
 re nunc quoque si non habeamus quoniam
 sint, necesse tamen fuerit fortassis aliquas
 esse. Quod igitur nec eorum quicquam,
 quae vniuersalia dicuntur, substantia
 sit, nec vlla sit substantia ex substantijs,
 patet.

αλλά μη βία ἢ συμφύσει. τὸ γὰρ τοιοῦτον πη-
 ρωσις. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐν λέγεται ὡς τὸ ἐν, καὶ
 ἡ οὐσία ἢ τῆς ἐνός μία, καὶ ὡς μία ἀριθμῶν,
 ἐν ἀριθμῶν, φανερόν ὅτι οὔτε τὸ ἐν, οὔτε τὸ ὄν
 ἐνδέχεται οὐσίᾳ εἶναι τῆς ποσότητων. ὡς-
 τὸς ὁμοίως τῆς ποσότητος εἶναι, ἢ ἀρχῆς. ἀλλὰ
 ζητῶμεν, τίς οὖν ἡ ἀρχή; ἴα εἰς γινώσκω-
 τέραν ἀνάγκη. μᾶλλον μὲν οὖν πύτων
 οὐσία τὸ ὄν καὶ ἐν, ἢ ἢ τε ἀρχῆς τὸ ποσότητος,
 καὶ τὸ ἀίτιον. οὕτως δὲ ὁμοίως ταῦτα, εἰ τὸς μὴ
 ἄλλο κοινὸν μὴ δὲν οὐσία. εἰ δὲ γὰρ ἴσως ἀρ-
 χὴ ἢ οὐσία, ἀλλ' αὐτὴ γὰρ τῆς ἔχοντι αὐτῶν,
 οὐ βστὶν οὐσία. * ἐπεὶ τὸ ἐν πολλὰ καὶ οὐκ αὐ-
 εἶναι ἀμα, τὸ δὲ κοινὸν ἀμα πᾶσι πολλὰ καὶ
 ἴσως ἀρχῆς. ὡς τε δήλον ὅτι ὁμοίως τῆς καθόλου
 ἴσως ἀρχῆς τῆς καθ' ἕκαστα χωρὶς, ἀλλ'
 οἱ τῆς εἶδη λέγοντες, τῆς μὲν ὁρθῶς λεγούσιν
 χωρίζοντες αὐτὰς, εἰ τὸς οὐσίαι εἰσὶν. τῆς δὲ ὁμοίως
 ὁρθῶς. ὅτι τὸ ἐν ὅτι πολλὰν εἶδος λεγούσιν.
 αἴτιον δ' ὅτι οὐκ ἔχουσι ἀποδοῦναι ἴσως αἴ-
 τῆς αὐτῶν οὐσίαι αἱ ἀφ' ἑαυτῶν τῆς καθ' ἕκαστα
 ἕκαστα τὸ αἰσθητῶν. ποιούσιν οὖν τῆς αὐτῶν τῆς
 εἶδη τῶν φθαρτῶν (αὐτῶν γὰρ ἴσως μιν,) αὐτῶν
 δεσποῦν, τὸ αὐτῶν πᾶσι, πρὸς τῆς ἴσως αἴ-
 σθητῶν τῶν ῥῆμα τὸ αὐτῶν. καὶ τῶν καὶ εἰ μὴ ἐω-
 ράκει μὲν τῶν ἀστῶν, ὁμοίως αὐτῶν ἢ τῶν οἴσως ἢ τῶν
 οὐσίαι αἰσθητῶν, πρὸς αἰσθητῶν ἢ δεικνύσιν ὡς τε καὶ
 νῦν, εἰ μὴ ἔχουσι ἴσως εἶδη, ἀλλ' εἶδη γὰρ ἴ-
 νας ἴσως ἀνατῶν. ὅτι μὲν οὖν οὐτε τῆς καθό-
 λου λεγούσιν ὁμοίως οὐσία, οὐτ' ὅτι οὐσία
 ὁμοίως ἀμα οὐσίαι, δῆλον.

Interpp.
 εἰ πᾶσι
 πολλὰ καὶ οὐκ
 ἀμα

CAPVT XVII.

ΚΕΦΑΛ. 17.

Quidditatem esse principium & causam eorum
 omnium quae de re dicuntur, illam esse sub-
 stantiam quamdam formalem sola ratione
 separabilem, idem de eodem non queren-
 dum.

Περὶ οὐσίας τῆς πᾶσι ἴσως ἀλλῶν ποιησάμε-
 νος ἀρχῆς σκοπεῖ.

Quid vero, & quale quid substan-
 tiam dicere oporteat, rursus aliud
 quasi principium facientes dicamus.
 Fortassis enim ex his erit manifestum de
 illa quoque substantia, quae est separata
 à sensibilibus substantijs. Cum igitur sub-
 stantia, principium, & causa quaedam
 sit, hinc est procedendum. Queritur
 vero ipsum propter quid, semper sic:
 propter quid, aliud alii alicui inest. Que-
 rere namque propter quid musicus homo
 est, certe querere est, quod dictum
 est, propter quid homo musicus est, aut
 aliud. Querere igitur propter quid ipsum
 est ipsum, nihil est querere. Oportet enim
 Tom. IV.

TI δὲ καὶ λέγειν καὶ ὁποῖόν τι πῶς
 οὐσίᾳ, πάλιν ἀλλῶν οἰσως ἀρχῆς
 ποιησάμενοι λέγουμεν. ἴσως γὰρ ἐκ τῶν
 ποσότητων εἶδη δῆλον τὸς ὁμοίως τῆς οὐσίας,
 ἢ τῆς ὅτι καὶ χωρὶς αὐτῶν τῶν αἰσθητῶν οὐσίαι.
 ἐπεὶ οὖν ἡ οὐσία ἀρχῆς καὶ αἴτια τίς ὅτι,
 εἰ δὲ μὴ μετῶν. ζητεῖται δὲ τὸς ἀμα πᾶσι
 ἀμα οὕτως, ἀμα πᾶσι ἄλλο ἄλλο πᾶσι ὁ-
 παρῶν. τὸ γὰρ ζητεῖν ἀμα πᾶσι ὁμοίως
 κὸς δὲ δεσποῦν, μουσικὸς ὅτι αὐτῶν δεσποῦν, ἢ
 ῥοῖ εἶδη τὸς εἰρημῶν ζητεῖν, ἀμα πᾶσι ὁμοίως
 δεσποῦν μουσικὸς ὅτι, ἢ ἄλλο. τὸ μὲν οὖν
 ἀμα πᾶσι αὐτῶν ὅτι αὐτῶν, ὁμοίως ὅτι ζητεῖν. δῆλον γὰρ

* τὸ ὄν τι ἐπὶ τῷ εἶναι ὑπαρχειν δηλοῦν οἴεται. λέ-
 γω δὲ οἷον ὅτι ἡ σελήνη ἐκλείπει. αὐτὴ δὲ *
 οὐ αὐτὸ εἰς λόγους ἐκείνα αἰτία ὅτι πρῶτον
 ἀφ' οὗ αἰ. θεοπος, αἰ. θεοπος, ἢ ὁ μουσικός,
 μουσικός· πλὴν εἰ τις λέγῃ ὅτι ἀδελφεῖτον
 παρὰ αὐτὸ ἕκαστον τῆτο δὲ ἴω, ὅτι εἶναι εἶ). δι-
 γὰ τῆτο κοινόν τε καὶ πρῶτον καὶ. τὸ σωτή-
 ρον. ζητήσθε δὲ αὐτὸς ἀφ' οὗ αἰ. θεοπος
 ὅτι ζῶν ποιῶν δὲ; τῆτο μὲν οὖν δηλον, ὅτι εἰς ζη-
 τεῖ, ἀφ' οὗ πῶς ἔστιν αἰ. θεοπος, αἰ. θεοπος ὅτι. B
 πῶς κατὰ ἴνους ζητεῖ, ἀφ' οὗ πῶς ὑπαρχει. οὐ
 δὲ ὑπαρχει, δεῖ δηλον εἶ). εἰ γὰρ μὴ οὕτως,
 ὅτι εἰς ζητεῖ οἷον ἀφ' οὗ βροῦσα; ἀφ' οὗ ψόφος γί-
 νεσθαι ἐν τοῖς νέφεσιν. ἀλλὰ γὰρ οὕτως κατ' ἀλ-
 λου ὅτι τὸ ζητούμενον. ἐ ἀφ' οὗ πῶς δὲ, οἷον πλίν-
 θοι ἐ λίθοι, οἰκία ὅτι. φανερόν τίνω οὐ ζητεῖ
 τὸ αἴμιον. τῆτο δὲ ὅτι τὸ πῶς εἶ). ὡς εἰπεῖν λο-
 γικῶς. ὅ ἐσ' ἐπίων μὲν ὅτι πίνος ἐνεκα, οἷον,
 ἴσως ἐσ' οἰκίας ἢ κλίνης. ἐπὶ ἐπίων δὲ ἢ ἐκί-
 νησε παρῶν. αἴμιον γὰρ ἐ τῆτο. ἀλλὰ τὸ μὲν
 τοιοῦτον αἴμιον, ὅτι τῆ γίνεσθαι ζητεῖται καὶ
 φθίρεσθαι, θάπερον δὲ καὶ ὅτι τῆ εἶ). λα-
 θάνει δὲ μάλιστ' ἐ ζητούμενον ἐν τοῖς μὴ καὶ
 ἀλλήλων λεγόμενοις. οἷον αἰ. θεοπος πῶς ζη-
 τεῖται, ἀφ' οὗ τὸ ἀσπλάς λέγεσθαι, ἀλλὰ μὴ
 ἀφ' οὗ πῶς, ὅτι τῆ δὲ ἐ. δηλὰ δεῖ ἀφ' οὗ σαρ-
 τος ζητεῖν. εἰ δὲ μὴ κοινόν τῆ μὲν δὲν ζητεῖν,
 ἐ τῆ ζητεῖν ἢ γίνεσθαι ἐπεὶ δεῖ δεῖ ἔχειν τε καὶ
 ὑπαρχειν τὸ εἶ), δηλον δὲ ὅτι πῶς ἴω
 ζητεῖ ἀφ' οὗ ὅτι οἷον, οἰκία (αδὲ. ἀφ' οὗ; οὐ
 (αδὲ) ὑπαρχει, ὅτι οἰκία εἶ). ἐ αἰ. θεοπος
 ὅτι, ἢ τὸ σῶμα τῆτο ποδὲ ἔχον. ὡς τε τὸ αἴμιον
 ζητεῖται τῆς ἴλης. τῆτο δὲ ὅτι τὸ * ὅτι πῶς
 ὅτι. τῆτο δὲ ἢ οὐσία. φανερόν τίνω, ὅτι ὅτι
 τῆ ἀπλῶν ἐκ ἔστι πῶς ζήτησις, ὅτι δὲ διδα-
 ξις, ἀλλ' ἔτερος ὅπος τῆς ζήτησεως τῆ τοιού-
 των. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐκ ἴνους σωτήρον οὕτως ὡς τε
 ἐν εἶ) τὸ πῶς, ἀλλὰ μὴ ὡς ὅτι, ἀλλ' ὡς ἢ
 συλλαβῆ· ἢ δὲ συλλαβῆ ἐκ ἔστι τὰ στοιχεῖα,
 ὅτι τῆ τὸ β ἔα, οὐδὲ ἢ σάρξ καὶ πῦρ
 καὶ γῆ. ἀφ' οὗ λυθέντων γὰρ, τῆ μὲν ἐκ ἔπῶν,
 οἷον ἢ σάρξ καὶ ἢ συλλαβῆ. τῆ δὲ στοιχεῖα
 ὅτι, τὸ πῦρ ἐ ἢ γῆ. ἐστὶν * ἀφ' οὗ πῶς συλλα-
 βῆ, οὐ μόνον τὰ στοιχεῖα, τὸ φωνῆεν καὶ ἀ-
 φωνον, ἀλλὰ ἐ ἔτερον τῆ ἐ ἢ σάρξ οὐ μόνον
 πῦρ ἐ γῆ, ἢ τὸ θερμὸν ἐ ψυχρὸν, ἀλλὰ ἐ ἐ-
 πῶν ἢ. εἰ τίνω ἀνάγκη καὶ αἰετο ἢ στοι-
 χεῖον ἢ ἐκ στοιχείων εἶ), εἰ μὲν στοιχεῖον, πῶς
 λιν ὁ αὐτὸς λόγος ἔσται, ἐκ τούτου γὰρ ἐ πῶ-
 ρος ἐ γῆς, ἔσται ἢ σάρξ, ἐ ἐπ' ἄλλου.

A ipsum quod, & ipsum esse, existere mani-
 festa entia. Dico autem, ut puta, quod Lu-
 na patitur eclipsim. Ipsius autem, quod id
 ipsum, non nisi vna ratio, vnaque causa in
 omnibus, (propter quid homo est homo,
 aut musicus, musicus,) nisi quis dicat, quod
 vnum quodque ad se ipsum indiuisibile est:
 hoc autem erat vnum esse: sed hoc, & com-
 mune de omnibus, & breue est. Quærat
 autem aliquis, propter quid homo, animal
 tale quoddam est. Hoc igitur manifestum
 est, quod non quærit propter quid is, qui
 est homo, homo est. Aliquid ergo de ali-
 quo quærit, propter quid inest. Quod au-
 tem inest, oportet manifestum esse. Si
 enim non ita, nihil quærit: ut puta propter
 quid tonat? quia sonus in nubibus fit. Ita
 namque aliud de alio est, quod quæritur.
 Et propter quid hæc, ut puta lateres, & la-
 pides, domus sunt? Manifestum itaque est,
 quod causam quærit. Hæc autem est,
 quod quid erat esse, ut logicè dicam. Quæ
 in quibusdam quidem, est cuius gratia: ut
 puta fortassis in domo, & lecto. In qui-
 busdam verò, quod primum mouit. Cau-
 sa namque etiam hoc. Sed talis quidem
 causa quæritur, dum quippiam fit, vel cor-
 rumpitur: altera verò, etiam dum est. La-
 tet autem præcipuè, quod quæritur, in iis
 quæ non de aliis dicuntur, (ut puta quæri-
 tur homo quid est,) eo quod simpliciter di-
 citur, neque determinatur quod hæc, vel
 hoc. Oportet igitur rectè disponentes
 quærare. Quod si non, commune fit eius
 quod nihil est, quærare, & eius quod ali-
 quid, quærare. Cùm autem & habere &
 existere ipsum esse oporteat, manifestum
 est, quod propter quid est, ipsam mate-
 riam quærit: ut puta, hæc sunt domus: pro-
 pter quid? quia hæc existunt, quod erat
 domui esse. Et homo hoc, aut corpus hoc
 tale habens: quare causa materiæ quæri-
 tur: hæc autem est, species qua aliquid
 est: hæc autem, est substantia. Patet ita-
 que, quod de simplicibus non est aliqua
 quæstio, neque doctrina, sed alius talium
 quæstionis modus. Cùm verò quod ex ali-
 quo compositum, ita ut vnum totum fit,
 non est ut cumulus, sed ut syllaba; sylla-
 ba verò non est ipsa elementa, nec idem,
 b & a: nec caro, ignis, & terra. Dissolu-
 tis namque, hæc quidem amplius non
 sunt, ut caro, & syllaba. Elementa verò,
 ignis & terra, sunt. Ergo syllaba ali-
 quid, non solum elementa, vocalis &
 muta, sed etiam aliquid aliud. Et caro,
 non solum ignis, & terra, aut calidum,
 & frigidum, sed etiam aliquid aliud. Si
 igitur necesse est, illud quoque aut ele-
 mentum, aut ex elementis esse; si elemen-
 tū quidem, rursus eadem ratio erit. Ex hoc
 enim & igne & terra erit caro, & item alio:

Quiddi-
 tatē ma-
 terialiū
 non esse
 elemen-
 tum, nec
 ex ele-
 mentis,
 sed pri-
 mām cau-
 sam in-
 ternam
 & for-
 malem
 efficiendi;
 quā po-
 sita res
 fit pri-
 mō, sub-
 lata non
 fit.

quare in infinitum progredietur. Si verò ex elemento, patet quòd non ex vno, sed ex pluribus, quàm id ipsum, erit. Quare iterum de hoc eandem rationem dicemus quam de carne, aut de syllaba. Videatur autem esse aliquid tale: & non elementum, ac causam: sed hoc carnem, hoc verò syllabam esse: similiter & de cæteris. Substantia verò cuiusque quidem, hoc. Hoc namque prima ipsius esse causa est. Cùm autem quædam non substantiæ rerum sint, sed quæcumque substantiæ secundùm naturam, & natura constitutæ sint, videri possit profectò aliquibus hæc quoque natura substantia esse, quæ non elementum, sed principium est. Elementum autem est, in quod existens diuiditur, vt materiam, vt puta syllabæ ipsum a & b.

A ὡς τ' εἰς ἀπειρον βαδιέται. εἰ δ' ἐκ στοιχείων, δὴ ὅλον οὐδ' οὐχ ἑνός, ἀλλὰ πλείονων, ἢ ἐκ τῶν αὐτῶν ἔσται ὡς τε πάλιν ἐπιτύπτου τὸν αὐτὸν ἐργασίον λόγον, καὶ ἐπι τῆς σαρκὸς, ἢ συλλαβῆς. δὲ δὲ δὲ δὲ αὐτῶν ἢ τῶν αὐτῶν καὶ εἰς στοιχείων* καὶ ἀλλοτρίων τῶν αὐτῶν, τοδὶ μὲν σάρκα, τοδὶ δὲ συλλαβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπι τῶν ἄλλων. οὐσία δ' ἕκαστον μὲν τῶν τῶν αὐτῶν καὶ ἀλλοτρίων τῶν αὐτῶν. ἐπι δ' ἕνια ἕκαστα οὐσίαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὅσα οὐσίαι καὶ φύσιν καὶ φύσιν σιωπηλέασι, φανείναι αὐτοῖς ἐκ αὐτῆς φύσεως οὐσία, ἢ ὅτι εἰς στοιχείων, ἀλλ' ἀρχὴ στοιχείων δ' ὅτι εἰς, εἰς ὃ δὲ φέρειται ἐνυπὸν ὡς ὑλίω, οἷ τῆς συλλαβῆς α & β.

best. p. au-
ld aliter
legit.
Scribe
i. κάτου

ARISTOTELIS STAGIRITÆ
METAPHYSICORVM
LIBER VIII.
CAPVT I.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ
ΜΕΤΑΦΙΣΙΚΩΝ, Β' ἢ.
ΚΕΦΑΛ. α'.

Summa eorum que de substantia hætenus docuit: deinde de sensibilibus agere incipit.

C Τῶν εἰρημύων περὶ τῶν οὐσιῶν κεφάλαιον. ἔπειτα περὶ τῶν αἰσθητῶν οὐσιῶν.

HX iis igitur quæ dicta sunt, colligere oportet, ac congregando summatim finem imponere. dictum autem est, quòd substantiarum causæ, principia & elementa queruntur. Substantiæ verò quædam ab omnibus concessæ sunt, de quibusdam separatim enuntiauerunt quidam. Concessæ quidem quæ naturales sunt: vt ignis, terra, aqua, & cætera simplicia corpora: deinde plantæ, & partes earum: animalia, & partes eorum: & tandem cælum, & partes cæli. Separatim autem, substantias quidam esse dicunt species, & mathematica. Aliàs verò accidit ex orationibus substantias esse, quod quid erat esse, & subiectū. Item aliter genus magis quàm species, & vniuersale quàm singularia. Vniuersali verò & generi, ideæ quoque copulatur: eadem namque ratione substantiæ videtur esse. Cùm autem quod quid erat esse substantia, huius autem ratio, definitio, ideo de definitione, & de secundùm se, de terminatum est. Quoniam verò definitio oratio, oratio autem partes habet, necesse quoque de parte erat videre, quænam substantiæ partes, & quæ non: & si has, definitionis quoque esse oportet. Item etiam, nec vniuersale substantia est, neque genus. De ideis verò, & mathematicis, posterius considerandum est.

HK δὴ τῶν εἰρημύων συλλογίζεσθαι δεῖ, ἔπειτα ἀπομαρτυροῦν τὸ κεφάλαιον, τέλος ἐπιτελεῖν. εἰρημύει δὴ ὅτι τῶν οὐσιῶν ζητεῖται τὰ αἰετὰ, ἔπειτα ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα. οὐσίαι δ' αἱ μὲν ὁμοιογενεῖς εἰσὶν ὑποπύπτων. περὶ δ' ἐνίων ἰδίαι ἕνεις ἀπεφύλακται. ὁμοιογενεῖς μὲν αἱ φυσικαὶ οἷον πῦρ, γῆ, ὕδωρ, καὶ ἄλλα τὰ ἀπλάθματα. ἐπειτα τὰ φύττα ἔπειτα μέρη αὐτῶν. ἔπειτα ζῶα, ἔπειτα μέρη τῶν ζῶων. ἔπειτα ὁ οὐρανός, καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ. ἰδίαι δὲ πρὸς οὐσίαις λέγουσιν εἶναι, πᾶσι τ' εἶδη ἔπειτα μαθηματικὰ. δὴ δὲ δὴ συμβαίνει ἐκ τῶν λόγων οὐσίαις εἶναι, τὸ ὑλικὸν εἶναι, ἔπειτα ὑποκείμενον. ἐπειτα δὲ ὡς ὁ γένος μάλλον τῶν εἰδῶν, καὶ τὸ καθόλου τὸ καθ' ἕκαστα. ἔπειτα δὲ καθόλου ἔπειτα γενεῆς, ἔπειτα ἰδέαι σιωπηλέασι. καὶ τὸ αὐτὸν γὰρ λόγον ἔσται δοκοῦσιν εἶναι. ἐπειτα δὲ τὸ τί ἔστι οὐσία, τούτου δὲ λόγος ὁ οὐρανός, δὲ ἔπειτα περὶ οὐρανοῦ καὶ περὶ τῶν ἀπὸ διώκεται. ἐπειτα δὲ ὁ οὐρανός, ὁ δὲ λόγος μέρη ἔχει, ἀλλὰ καὶ ἕκαστον ἔπειτα μέρη αὐτῶν, πᾶσι τ' ἔσται μέρη, ἔπειτα οὐ καὶ εἰς αὐτὰ, ἔπειτα οὐρανοῦ δὲ. ἐν τούτω οὐτε τὸ καθόλου οὐσία, οὐτε ὁ γένος. περὶ δὲ τῶν ἰδῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν, ὑπερὸν σκοπέειον. περὶ

γρ. τῶν δ'

ἔπει γὰρ αἰσθητὰς οὐσίας πάντας, λέγουσι ἅνθρωποι
 ἄνευ αἰσθητῶν. νῦν δὲ περὶ τῶν ὁμολογημένων οὐ-
 σιῶν ἐπέλωμεν. αὐτὰ δὲ εἰσὶν αἰσθητὰ.
 αἱ δὲ αἰσθητὰ οὐσία πάντα, ἕλκω ἔχουσιν.
 ἔστι δὲ οὐσία τὰ ὑποκείμενα, ἄλλως μὲν ἢ
 ἕλκω, ἄλλως δὲ ὁ λόγος. ἕλκω δὲ λέγω, ἢ
 μὴ τὸ δὲ τι οὐσα ἐνεργεία, διωάμει ἔστι τὸ δὲ
 πῶς ἄλλως δὲ ὁ λόγος ἢ ἡ μορφή. ὅθεν ἔστι
 τὰ λόγῳ χωριστὸν ἔστι. τρεῖς δὲ τὸ ἐκ τού-
 των, οὗ ἡμέτερος μόνου ἔστι φθορὰ ἔστι, ἔστι χωρι-
 στὸν ἀπλάως. τῶν γὰρ ἔστι τὸν λόγον οὐσίαν, αἱ
 μὲν, αἱ δὲ οὐ. ὅθεν ἔστι οὐσία ἢ ἕλκω, δὴ-
 λον. ἐν πάσας γὰρ αἰσθητὰς μετα-
 βολαῖς, ἔστι ἕλκω ὑποκείμενον αἰσθητῶν μεταβο-
 λαῖς. οἷον, ἔστι τὸ πόν, τὸ νῦν μὲν ἐν αἰσθητῶν, πάλιν
 δὲ ἄλλοθεν. ἔστι κατ' αὐξήσιν, ὅ νῦν μὲν πη-
 λίκον, πάλιν δ' ἔλαττον ἢ μείζον. ἔστι κατ'
 ἀλλοίωσιν, ὅ νῦν μὲν ὑγιές, πάλιν δὲ κάμ-
 νον. ὁμοίως δὲ κατ' οὐσίαν, ὅ νῦν μὲν ἐν γε-
 νέσει, πάλιν δ' ἐν φθορᾷ. ἔστι νῦν ὑποκείμε-
 νοι ὡς τὸ δὲ ἕλκω. πάλιν δ' ὑποκείμενον ὡς ἔστι
 ἐν ἑρσι. καὶ ἀκολουθοῦσι δὲ ταύτη αἱ δὴ αἱ με-
 ταβολαῖς. ἔστι δ' ἄλλων ἢ μίαν ἢ δύο ἀπὸ τῆς οὐ-
 ἀκολουθεῖ. οὐ γὰρ ἀνάγκη, εἰ ἕλκω ἕλκω ἕλκω
 πικρῶ, τῶν δὲ ἡμνητῶν ἔστι φθαρτῶν ἔχειν. ἕλκω
 μὲν οὖν ἀφ' ἑαυτῶν τῶ ἀπλάως γίνεσθαι καὶ
 μὴ ἀπλάως, ἐν τοῖς φυσικοῖς εἴρηται.

A Etenim præter sensibiles substantias, has quidam esse dicunt. Nunc vero de concessis substantiis tractemus. Hæ autem sunt, quæ sensibiles sunt. Sensibiles vero cunctæ substantiæ, materiam habent. Est autem substantia id ipsum quod subicitur: aliter quidem materia, & aliter ratio. Materiam autem dico, quæ non, quod quid actu sit, potentia est quod quid: aliter autem, ratio, & forma: quod cum sit, quod quid, ratione separabile est: tertium vero, quod ex his est, cuius generatio solius, & corruptio est, & separabile simpliciter. Earum enim substantiarum, quæ secundum rationem, quædam sunt separabiles, quædam vero non. Quod autem materia quoque substantia est, patet. In cunctis namque oppositis transmutationibus, est aliquod transmutationis subiectum: utputa secundum locum, quod nunc hic, rursus alibi; & secundum augmentationem, quod nunc tantum, rursus minus, aut maius: & secundum alterationem, quod nunc sanum, rursus ægrum: similiter autem & secundum substantiam, quod nunc in generatione, rursus in corruptione. Et nunc quidem subiectum, ut quod quid: rursus autem subiectum, ut secundum priuationem. Et sequuntur hanc etiam aliæ transmutationes: cæterarum verò aut unam, aut duas, hæc non sequitur. Non enim est necesse, si quid materiam habet localem, hoc generabilem etiam & corruptibilem habere. Verum quæ inter simpliciter fieri, & non simpliciter, differentia sit, in Physicis dictum est.

ΚΕΦΑΛ. Β΄.

CAPVT II.

Τίς ἔστιν ἢ ὡς ἐνεργεία οὐσία τῶν αἰσθητῶν.

D Refutatur Democritus, statuitur diuersarum materierum diuersas esse formas, item debere materiam & formam simul reponi in definitione naturalium & artificialium.

Ἐπει δ' ἢ μὲν ὡς ὑποκείμενη καὶ ὡς ἕλκω οὐσία ὁμολογεῖται, αὐτὴ δ' ἔστι ἢ διωάμει, λοιπὸν πῶς ὡς ἐνεργεία οὐσία τῶν αἰσθητῶν, εἰπεῖν ἕλκω ἔστι. * Δημέτριος μὲν οὖν τρεῖς ἀφ' ἑαυτῶν εἰσὶν οἰομένης εἶναι. τὸ μὲν γὰρ ὑποκείμενον ὅμοιον πῶς ἕλκω, ἐν τῷ αἰσθητῶν. ἀφ' ἑαυτῶν δὲ ἢ ῥυσμῶν, ὅ ἔστι γῆμα: ἢ ἔσπῃ, ὅ ἔστι θεσίς: ἢ * ἀφ' ἑαυτῶν, ὅ ἔστι αἴξις. φαίνονται δὲ πολλὰ ἀφ' ἑαυτῶν οὐσῶν. οἷον, τὰ μὲν σιτυθῆσι λέγεσθαι τῆς ἕλκω, ὡς τῶν ὅσα κρέσσι, κατὰ τῶν μελίκερτων. τὰ δὲ γόμφω, οἷον κισθῶν. τὰ δὲ δεσμῶν, οἷον φακέλος. τὰ δὲ κόλλη, οἷον βιβλίον. τὰ δὲ πλείοσι τούτων. αἱ δὲ θεσίς, οἷον οὐδὸς ἔστι ὑποφθορῶν. πάντα γὰρ τὰ κείσθαι πῶς ἀφ' ἑαυτῶν. τὰ δὲ χερίσιν, οἷον δεῖπνον καὶ ἀριστον.

Supra, c. 4. l. 1. Metaph.

κ. α. β. γ. δ.

C Vm autem quædam ut subiecta, & ut materia, concedatur substantia, hæc autem est, quæ potentia est; restat, illam, quæ ut actus substantia sensibilibum est, quænam sit dicere. Democritus igitur tres differentias esse videtur existimare. Subiectum enim corpus, materiam, vnum & idem. Differre autem, aut rhyfmo, quod est figura: aut trope, quod est situs: aut diathige, quod est ordo. Videntur autem multæ differentia esse: utputa quædam compositione dicuntur materiæ, sicuti quæcumque mistura, quemadmodum melicratum: quædam clauo, ut arca: quædam ligamine, ut fascis: quædam glutine, ut liber: quædam pluribus ex his: quædam positione, ut limen, & superliminare: (hæc enim, eo quod modo quodam sita sint, differunt:) quædam tempore, ut cæna, & prandium:

ἕλη μὲν ὁ αἶρ, ἐνέργεια δὲ ἔουσία ἢ ἡρε-
 μία. ἢ ἔστι γαλιών; ὁμαλότης θαλάττης. ἢ
 μὲν ὑποκείμενον ὡς ἕλη, ἢ θαλάττα. ἢ
 δὲ ἐνέργεια καὶ ἢ μορφῆ, ἢ ὁμαλότης.
 φανερόν δὲ ἔκ τῆς εἰρημύτου τίς ἢ ἀσ-
 θητὴ οὐσία ἔστι, ἔ παρ. ἢ μὲν γὰρ ὡς ἕλη,
 ἢ δὲ ὡς μορφῆ, ὅταν ἐνέργεια. ἢ δὲ τρίτη,
 ὅκ τούτων.

Κ Ε Φ Α Λ. γ.

Πότερον σημαίνει τὸ ὄνομα πλὴν σιωπῆτον οὐ-
 σίας, ἢ πλὴν ἐνέργειας καὶ πλὴν μορφῆ.
 ἐπὶ πᾶσι γένεσιν καὶ φθορῆς τῆς οὐσίας.
 ἀπορίας λύσις ἢ οἱ Ἀντιθένοι ἠπό-
 ρω, πᾶσι τῆς εἰς τὸν ἀριθμὸν ἀναγωγῆς.

Δ ΕΙ δὲ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι ἐνίοτε λαμβάνει,
 πότερον σημαίνει τὸ ὄνομα πλὴν σιω-
 πῆτον οὐσίας, ἢ πλὴν ἐνέργειας, καὶ πλὴν μορ-
 φῆς. ἢ ἢ οἰκία πότερον σημαίνει τῶ κοινῷ,
 ὅτι σκέπασμα ἔκ πλίνθων ἔ ξύλων ἔ λίθων
 ὡδὲ κειμένων. ἢ τῆς ἐνεργείας καὶ τῶ εἶδος,
 ὅτι σκέπασμα. ἔ γραμμῆ, πότερον δυάς ἐν
 μήκῃ, ἢ ὅτι δυάς. καὶ ζῶον, πότερον ψυχῆ
 ἐν σώματι, ἢ ψυχῆ. αὐτὴ γὰρ οὐσία, ἔ ἐνέρ-
 γεια ἔ μορφοσύνθεσις. εἴη δὲ αὐτὴ καὶ ἔ ἀμφοτέ-
 ροις τὸ ζῶον, οὐχ ὡς ἐν λόγῳ λεγόμενον, ἀλλ'
 ὡς πρὸς ἐν. ἀλλὰ ταῦτα πρὸς μὲν τι ἄλλο
 ἀναφέρει. πρὸς δὲ πλὴν ζήτησιν τῆς οὐσίας
 τῆς ἀσθητῆς, ὅθεν. τὸ γὰρ ἢ ἢ εἶ) πᾶσι εἶδη
 ἔ τῆς ἐνεργείας ἢ ἀρχῆς. ψυχῆ μὲν γὰρ καὶ
 ψυχῆ εἶ), ταῦτόν. ἀνθρώπου δὲ ἔ ἀνθρώπου,
 οὐ ταῦτόν, εἰ μὴ καὶ ἢ ψυχῆ ἀνθρώπου λε-
 γήσεται. οὕτω δὲ πλὴν μὲν, πλὴν δὲ οὐ. οὐ
 φαίνεται δὲ ζητήσιν, ἢ συλλαβῆ ἔκ τῆς
 στοιχείων οὐσα ἔ σιωπῆσεως. οὐδ' ἢ οἰκία,
 πλίνθοι τε ἔ σιωπῆσις. καὶ τῆς ὀρθῆς. οὐ
 γὰρ ἔστιν ἢ σιωπῆσις, ἔ ἢ μίξις ἔκ τούτων,
 ὡν ἔστι σιωπῆσις ἢ μίξις. ὁμοίως δὲ ὅθεν τῆς
 ἄλλων οὐθέν. οἷ οὐδὲς ἔσθ, ἔκ ἔκ τῶ οὐ-
 δὲ ἢ ἔσθ, ἀλλὰ μάλλον ἔσθ ἔ ἐκείνης.
 ὅθεν δὲ ὁ ἀνθρώπος ἐστὶ τὸ ζῶον ἔ δίπονον.
 ἀλλὰ ἢ δι' εἶ) ὁ πᾶσι ταῦτα ἔστιν, εἰ
 ταῦτ' ἕλη. οὐτε δὲ στοιχείον, οὐτ' ἔκ στοιχείου
 ἀλλ' ἢ οὐσία. ὁ ἔξαρτωῦτες πλὴν ἕλην λέ-
 γουσιν. εἰ οὕτω τῶ ἀίπων τῶ εἶ), καὶ οὐσία τῶ,
 αὐτῶ αὐτῶ οὐσία οὐ λέγουσιν. ἀνάγκη δὲ
 ταῦτα ἢ αἰδῆν εἶ), ἢ φαρτῶ αἰδῆ τῶ
 φθίρεσθαι, καὶ γινώσθαι αἰδῆ τῶ γινώσθαι.

A materia quidem aër , actus verò , & sub-
 stantia , quies. Quid est tranquillitas
 maris planities. Subiectum quidem , ut
 materia , mare : actus verò , & forma , pla-
 nities. Manifestum itaque ex dictis , est,
 quænam sensibilis substantia , & quomo-
 do sit : etenim hæc quidem ut materia, hæc
 autem ut forma , quoniam actus : tertia
 verò ex his.

B CAPVT III.

*Quærit an nomina significant compositum an
 formam. Tum statuit formam esse com-
 positopriorem, denique essentias
 esse similes numeris.*

O Portet autem non ignorare , quòd
 aliquando latet , utrùm nomen
 compositam substantiam significet , an
 actum , & formam : ut puta domus,
 utrùm est signum communis , quod
 experimentum est ex lapidibus , & la-
 teribus sic positis : an actus , & spe-
 ciei , quod est experimentum. Et li-
 nea , utrùm dualitas in longitudi-
 ne , an quòd dualitas. Et animal,
 utrùm anima in corpore , an anima.
 Hæc enim , substantia , & actus ali-
 cuius corporis. Erit autem utique in
 utrisque animal , non ut vna ratione
 dictum , sed ut ad vnum. Sed hæc
 ad aliud quidem aliquid conferunt, ad
 quæstionem autem substantiæ sensibili-
 lis, nihil. Etenim quod quid erat esse,
 speciei & actui est. Anima namque,
 & animæ esse , idem est : homini ve-
 rò & homo , non idem , nisi &
 anima homo dicatur. Sic autem ali-
 cui quidem , alicui verò non. Non
 videtur, ita quærentibus , quòd syllaba
 ex elementis & compositione sit : neque
 domus , lateres , & compositio , &
 hoc rectè. Compositio enim , & mi-
 stio , non ex iis quorum est compo-
 sitio , aut mistio. Similiter nec alio-
 rum vllum : ut puta , limen , positio,
 non ex limine positio , sed magis
 istud ex illa . nec homo , est ipsum
 animal , & bipes : sed aliquid esse
 oportet , quod præter hæc est , si hæc
 materia sunt : sed nec elementum , nec
 ex elementis , sed substantia , quod ma-
 teriam auferentes dicunt. Si itaque hoc
 ipsius esse causa , & hoc substantia , ipsam
 substantiam utique non dicerent. Ne-
 cesse autem est, aut sempiternam hanc esse,
 aut corruptibilem, absque eo quod corrup-
 patur , & factum esse , absque eo quod fiat.

